

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Rubinek Gyula az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Buday Barna.

Szerkesztőség:

Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Közteleken.

1910 február 5. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.
" " 5. d. u. 4 órakor. Közutak és vámokról szóló törvényjavaslat-tervezet tárgyában kiküldött bizottság ülése.

Meghívó

az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület“
közgazdasági szakosztályának
1910. évi február 5-én (szombaton) d. u. 4 órakor a „Köztelek“ nagytermében (Budapest, IX., Köztelek-utca 8., II. em.) megtartandó ülésére.

Tárgy:

A kereskedelemügyi miniszternek a közutakról és vámokról szóló törvényjavaslat-tervezete tárgyában készített bizottsági határozati javaslat.

Budapest, 1910 január hó 28.

Zselénski Róbert gróf s. k.,
szakosztályi elnök.

Tenyészállatvásár Budapesten.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földmivelésügyi m. kir. miniszter és Budapest székesfőváros közönsége által adományozott díjak kiosztásával egybekötött

XXVII. tenyészállatvásárját és gépkiallítását

1910. évi február 27. és 28-án tartja meg a fővárosi Tattersall-telepen.

Bejelentési határidő: 1910 február 10.

Bejelenthetők: csakis eiadó szarvasmarhák, sertések, juhok és kecskék.

Térdíj: Szarvasmarhák darabjéért 6 korona. Sertések, juhok és kecskék részére 9 négyzetméter területű ketrecek térdija 10 korona. Félketreceké 6 korona.

Hajtódíj: 1 db szarvasmarháért 2 K., 1 db sertés-, juh- vagy kecskéért 1 K.

Szállítási kedvezmény a tenyészállatszállítási díjszabás alapján.

Eladási százalék: a katalógus-ár 3%-a.

Díjazásra a földmivelésügyi miniszter 16,600 K. értékű díjakat, ezek között egy 2000 K.-ás és egy 1000 K.-ás. Budapest sz.-főváros pedig egy 1000 K.-ás tiszteletdíjat adományozott.

Szabályzatot és bejelentési levelet kívánatra küld az OMGE. titkári hivatala, Budapest, IX., Köztelek-utca 8.

Adakozások Cserhádi emlékére.

Cserhádi Sándor emlékének megörökítése céljából újabb következő adományok érkeztek az OMGE. pénztárához:

Leidenfrost Károly	10- K.
Both László	10- "
Saenger Árpád	10- "
Trenszésvármegyei Gazdasági Egyesület	20- "
Lintmayer Ferencz	7- "
Orsz. növényterm. és kísérleti állomás	50- "
Rodiczky Jenő dr. gyűjtése	44- "
Köhler Albert	86- "
Galgóczy Antal	6- "
Döry Frigyes	10- "
Koch Béla dr.	6- "
Mutschenbacher Emil dr.	5- "
Komjáthy uradalom	58- "
66. sz. gyűjtő-iv	40- "
Krajtsik Jenő	5- "
Smialovszky Valér dr.	10- "
Tőkegy Jenő	20- "
Nagy Sándor	2- "
Bernát István	50- "
Lakath János	10- "
Koppély Géza	50- "
Poschl Béla	10- "

Pirchala Imre	10- K.
Temesvármegyei Gazdasági Egyesület	50- "
Wilezek Sándor	5- "
Magyaróvári Gazdasági Akadémia	369- "
Rovara Frigyes	25- "
Tótmezei gyűjtés	25- "
Grabner Emil	30- "
Emődy József	10- "
Etter Gyula	5- "
Erő Miklós	10- "
Aradvármegyei Gazdasági Egyesület	100- "
Csekonic Endre gróf	50- "
Pápai földmivésiskola gyűjtése	21-70 "
Günther Iván	5- "
Rébay Dezső	10- "
Magyaróvári Gazdasági Akadémia 626. sz. gyűjtő-iv	50- "
Szeibert Gusztáv	5- "
Összesen	1305-70 K.
Január 12-iki kimutatásunk eredménye volt	2580- "
Beérkezett idáig összesen	3885-70 K.

Az üzemi bizottság ülése.

(1910 január hó 24-én.)

Rubinek Gyula igazgató elnöklete alatt jelen voltak: Koppély Géza, Ormándy János, Schuska Richárd bizottsági tagok; az egyesület tisztviselői kara részéről: Buday Barna szerkesztő-titkár, Jecsenszky Pál ügyvezető-titkár, Mutschenbacher Emil dr. titkár és Krolopp Hugó ipari titkár, mint előadó.

Rubinek Gyula igazgató arra való hivatkozással, hogy a bizottság elnöke, rátonyi Reusz Henrik betegsége miatt a megjelenésben akadályozva van, az ülést megnyitja.

Krolopp Hugó előadó titkár ismerteti az ülés összehívásának célját. Rámutat arra, hogy 1911 január hó 1-től fogva a gazda új helyzet előtt fog állni, mert életbe lép az új adótörvény, nevezetesen az 1909. évi X. t.-cz., melynek értelmében a jövőben a gazdaság tiszta jövedelme után lesz megadóztatva. Az OMGE. hivatottnak érezvén magát arra, hogy a gazdákon új helyzetükben segítsen, az üzemi bizottság keretén belül már a múlt évben egy számadási osztály létesítését határozta el és pedig lehetőleg hasonló alapon, amint ilyen már évek óta Németország-

MAGYAR ■ ■

Gazdasági és kerti ■ ■

MEZŐGAZDÁK ▽ MAGVAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása.

Mai számunk 20 oldal.

ban a Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft által szervezve van és jól működik.

Ezen kérdés tanulmányozására egyesületünk felkérésére a földművelésügyi miniszter kiküldötte Schuska Richárd gazdasági akadémiai tanárt, kit előadó titkár a bizottság nevében üdvözlő és arra kér, hogy tapasztalatairól beszámoljon, melynek alapján hazai viszonyainkhoz alkalmazkodva megvehető az üzembizottságban a számtartási osztály alapja.

Schuska Richárd gazdasági akadémiai tanár mindenekelőtt köszönetet mond az egyesületnek azért, hogy németországi kiküldetése ügyében közreműködött és köszönetét fejezi ki a földművelésügyi miniszternek a kiküldetésért. Azután beszámolva kiküldetése eredményéről, először általánosságban ismerteti a németországi számadási osztály ügykörét, felelőti, hogy közel 300 földbirtokos számadásait a számadási osztályllyal végezteti, igen sok gazdaság pedig évente az osztályllyal külön készített a vagyonmérleget. Ezt a tömérdek munkát Németországban a számadási osztály 67 tisztviselője teljesíti, akik 5-6 főből álló csoportokban mindig csak a hozzájuk beosztott gazdaságok számadásait dolgozzák fel, anélkül, hogy az illető gazdaságok nevét ismernék, mert név helyett a gazdaság előttük csak számmal jeleztetik. Minden ilyen csoport felett áll egy-egy csoportvezető, az összes csoportok felett pedig a számadási osztály szervezője és jelenlegi vezetője, Gutknecht dr. gazdasági tanácsos.

Ha valamelyik földbirtokos bejelenti, hogy a számadási osztályllyal kívánja számadásait vezetni és a jövedelem megadóztatása céljából a mérleget elkészíttetni, a központból kiküldenek egy tisztviselőt, aki a helyszínén tanulmányozza a gazdaság viszonyait, átnézi az eddig vezetett számadásokat, kitölti a birtokos által a megbízó levelet, valamint a díj fizetésére vonatkozó kötelezvényt, azután pedig részletes utbaigazításokat ad arra vonatkozólag, hogy odakint a gazdaságban minő könyvek hogyan vezetessenek és az adatok, melyek másodpéldánya a gazdaság vezetőjénél marad, mikor küldessenek be a központhoz. Erre vonatkozólag többféle forma van annak megfelelően az adatok vagy hetenként, vagy havonta, vagy negyedévenként küldetnek be. Egyébként az utmutatások bár lényegében mindenütt azonosak, mégis alkalmazkodnak az egyes gazdaságok viszonyaihoz, a gazdasági üzembelterjességéhez és ahhoz, vajjon a gazdaság a munkaszámadás teljesítését is követeli-e a köz-

ponttól, vagy sem? Utóbbi előadó kijelentései szerint egyrészt azért, mert tömérdek munkát ad a központnak, másrészt azért, mert nagyon megdrágítja a számadás vezetését, rendszerint nem szokták követelni a gazdák, akik Németországban tulnyomó részben a lehető legegyszerűbb számadási forma hívei, úgy hogy kettős könyv vezetésére csak nagyon ritkán kap az osztály új megbízást és nagyon gyakori az az eset, hogy annak régi hívei is áttérnek az egyszerű könyvvezetésre, amit Németországban a szakemberek és Schuska Richárd előadó is örvendetes jelenségnek tart, mely felfogásában osztozott vele egyébként az üzemi bizottság minden tagja.

Előadó azután nagy szaktudással az összes számadási minták bemutatásával és elmagyarázásával részleteiben kimerítően ismertette a németországi számadási osztály eljárását, hogy a gazdaságok számadásai a központ által hogy vezetnek és ugyanígy ismertette azt az eljárást is, ha a gazda maga óhajlja számadását vezetni és ezért a központ csak berendezze a számadást és a helyszínére kiszállva készíti el a jövedelem megadóztatási alapját képező mérleget.

Ezenkívül előadó rámutatott arra a fontos körülményre, hogy Németországban a pénzügyminiszter elrendelte, miszerint adóbevallásoknál csak olyan mérlegek tekintendők hiteleseknek, melyek a számadási osztály által vezetettek, ami ezen osztály helyes működésének legfényesebb bizonyítéka.

Előadó beszámolójához hozzászólt Ormány János, Koppély Géza s általában az üzemi bizottság összes tagjai, akiknek nevében Rubinek Gyula igazgató az előadónak szakszerű előadásáért köszönetét nyilvánította s arra kérte, hogy jelentését a földművelésügyi minisztériumnak mielőbb adja be, hogy azután azt az egyesület is megkaphassa. Ezenkívül Rubinek Gyula igazgató arra kérte Schuska Richárd és Ormány János tanárokat, hogy közösen dolgozzanak ki olyan számadási rendszert, melyet az üzemi bizottság idehaza meghonosíthat és ha ezen munkájukkal elkészültek, terjeszszék azt az üzemi bizottság elé, amely azt részletesen meg fogja vitatni és a végleges formában megállapodik, utána pedig felhívást fog intézni a gazdák közönséghez, melyben a gazdákat fel fogja hívni arra, hogy akik 1911-ben a jövedelmi adókövetésnél az egyesület üzemi bizottsága által felajánlott segítséget igénybe akarják

venni, jelentkezzenek, minek megtörténte után a bizottság a jelentkezők arányának megfelelően el fogja határozni, hogy egyelőre mily nagy keretben léptesse életbe az olyannyira fontos számadási osztályt.

Ezzel az ülés véget ért.

Gazdasági érdek és alkotmányos erkölcs.

A képviselőházat tehát elnapolták anélkül, hogy a kormány az állami javak kezelésére nézve felhatalmazást kapott volna. Két hónapig nincsen országgyűlés, azután jön a házfelosztás új választásokkal és legjobb esetben hat hónap múlva kerül a magyar parlament abba a helyzetbe, hogy megszüntetheti a törvényen kívüli állapotot. Egy félesztendeig azonban előreláthatólag az ex-lexet fogjuk szenvedni.

Ez az állapot látszólag könnyen viselhető, mert állami adót fizetni senki se köteles, ellenben a kormány el van tiltva az állam kasszájától. Csakhogy az adót végre is meg kell fizetni és a leszámolás annál keservesebb lesz, minél többre rug majd a hátralék. A kormányt pedig a tilalom zavarba nem hozza. Az állam fizetési kötelezettségeinek ezután is eleget lesz, mert az erre való anyagi források rendelkezésére állanak, vagy a legrosszabb esetben kölcsönrel segít magán. Beszűnteti azonban azokat a fizetéseket, melyekre szoroson kötelezve nincs s miután ezt a kötelezettséget a minisztériumok mérleget, ennél fogva a minisztériumokat vezető kormány több önkényűséggel járhat el az állami pénz felhasználása tekintetében, mintha költségvetést vagy felhatalmazást kapott volna. Így aztán az ex-lex állapot nem hogy gyengitené, de fokozza a kormány valóságos mindenhatóságát. Gyengíti ellenben a gazdasági életet, mert a kormány több millió koronát kitevő össze-

get nem utal
tetésszerűleg
munka serken

A felhatalm
sának a szá
milliói adhatn
fizetvén, a ve
tését tüznék o
áthatni valam
nagy keserüs
leikét, hogy
a parlamenti
nyerhet. Amő
milliókat maga
nagy cél nélkü
bad élnie a f
nak fegyverév
vernek súlytalan
lomnak nem
sági életünket

Nemzeti elle
nem kerül a so
akarja állandós
közélesen vála
az egyedüli kiv
lehet opponálni.
Nemzeti ellen
tási harc készü
nagy arányokban
részét a gazdatá
a kormány prog
véseibe nem lát
sadalom a tartó
van utalva és e
lessége is.

Fájdalom, tap
dalom alkotmány
passzivitást se bi
ki az új kormányt,
érdekeltségek ors
zetei máris üdvöz
tak eléje. Pedig oly
vezték ki ezt a korm
tettekaggodalmat. I
nak terveivel sem

TÁRCZA.

Buffum tanár kísérletei.

Omaha, Nebraska, 1909. decz. 23.

A tavaszon, Burbank Luther-nél, Santa-Rosában, Kaliforniában tett látogatásomról irt levelemben vázoltam azokat az elveket, melyek e nagy tudós növénytenyésztési munkálkodásában vezérfonal gyanánt huzódnak végig és azokat a teóriákat, melyek az ő páratlan sikereit megérthetővé tenni igyekeznek.

Merész keresztezések, merész hibridizációk, ez az, amivel Burbank dolgozik. Nem csoda, ha az általa elért eredmények a legnagyobb mértékben meglepők és az előállított új növényalakok olyan tulajdonságokkal bírnak, amelyek létrejöttének kimagyarázására, azt hiszem, a Mendel növénytenyésztési elméleteinek keretei szűkek; számos esetben, ahelyett, hogy körülbelül középpont maradvánának a keresztezésnél használt két szülőnövény között, egy vagy más irányban messze túlszárnyalják azokat és ezzel a végtelen lehetőségek, a végtelen fejlődés perspektíváját nyitják meg a szakszerű növénytenyésztő és gazda előtt új növényfajták létesítése és a meglevők javítása terén.

E végtelen perspektíva fátyolának egy sarkát lebontotta meg az American Breeder's Association-nek, ezen az állat- és növénytenyésztési kérdésekkel egyaránt foglalkozó Amerikai Te-

nyésztő Társaságnak a múlt héten Omahában tartott ülésén Buffum B. C. professzor, kinek luczernatenyésztési munkásságáról már egyszer megemlékeztem.

Mint akkor említettem, Buffum professzor foglalkozik egy, a tengeri pótlására alkalmas, a magas fennsíkok száraz fekvésű vidékei számára való abraklakarmánynövénynek az előállításával is.

Erre a célra legalkalmasabbnak látszott előtte egy Oroszországból, az Egyesült-Államok kormányától importált, őszi, fekete tönkölyfajta, amely már az első természetesi kísérleteknél, Worlandban, Wyoming államban, ahol Buffum professzor növénytenyésztő telepe van, már a klimatikus és talaj stb. viszonyoknak a korábbi termőhelyén létezőktől különbözősége hatása alatt nagy hajlandóságot mutatott spontán variációra és toklásztalan, meg elágazó kalászokkal lepte meg őtet.

Látva a növénynek változások képzésére való ezen nagy hajlandóságát, Buffum professzor továbbhaladt a kísérletezésben és a nagy Burbank munkássága által inspirált merészséggel az említett tönkölyt keresztezte egy Oroszországból importált, őszi, durum-buzafélésséggel, mesterséges megtermékenyítés útján.

Elülletvén egy szemét a mesterséges termékenyítés útján nyert magból 1907. év őszén, abból 1908 nyarán oly növény fejlődött, amely morfológiailag némiképp középült állott a két szülőnövény között és ezen első generációban

hosszas kalászokat termelt; életerejé és termékenysége azonban oly nagy volt, hogy az egyetlen több mint száz szárat nevelt és száz kalászt érlelt meg, amelyekben összesen több mint 8000, azaz nyolcezer szem termelt.

A múlt év őszén mind a nyolcezer szemét elültette Buffum; a magvak jól csiráztak, a kikelt növények jól fejlődtek és termésükben az idén, tehát a második generációban olyan eredményt szolgáltattak, ami valószínűleg páratlanul áll eddig a növénytenyésztés terén.

Nem volt köztük kettő egyforma; hanem fejlődésben, sásban, szalmában és kalászban a típusoknak oly nagy változatossága, olyan bősége állott elő, amiben világosan tükröződött, hogy a növény, a Burbank által perturbációnak nevezett, megzavart egyensúlyi állapotba jutván, minden irányban keresi a belső erőt s a külső körülmények közti egyensúly helyreállításának módját. Számos egyed visszaütött a mai mivelt buzafélések ősi, primitív alakjaira; tipikus *Triticum monococcum*-kalászok jelentek meg a többi tökéletesebb buzatípusok közt; mások szörnyszülőtteket, morfológiai monstrozitásokat hoztak létre; kétsoros, négyoros, hatsoros, elágazó, meg hosszúra nyult, megint rövid buzogányfejű kalászok termettek, legnagyobb részben toklásztalan változatban, egyrésztük terméketlen hibrid, másrésztük telve szemmel s maga ez a szem fejlettségre, alakra, nagyságra, csépelhetőségre, lisztesség tekintetében a fokozatok egész sorát mutatja. Számos fő való-

ságos őseréjű, hatalmas
seget mutatott és a
álló gyűjteményben,
előadása illusztrálásá
méretű és formájú ka
buzatenyésztőnek az
hetnek.

Sajnos, nem áll ma
szokat fotográfiában
leteinek eredményét
az omahai gyűlésen h
világ előtt nyilvánossá
megírásával is be kel
uton, az ő szives köz
ismertem a bátran sük
ményeket. Amint más
(Amer. Association f
Science) bemutatják a
rezhetők lesznek.

Magam voltam a
mondta Buffum profess
dek variációt láttam;
sikerül egy közheeső,
tenem a két növény k
reproduktált minden ed
létrehozott számos oly
volt, egyetlen keresztezés

Beláthatatlan ma m
leteinek teljes jelentős
leteinek haszná.

A direkt haszon a

get nem utalványoz, mely pedig rendeltetésszerűleg a gazdasági és a kulturális munka serkentésére szolgál.

A felhatalmazás parlamenti megtagadásának a szankeziót csak a polgárok milliói adhatnák meg azzal, ha adót nem fizetvén, a végrehajtó hatalom kiéheztetését tűznék célul. Csupán annyira kell áthatni valamely nagy igazság, valamely nagy keserűség érzésének a polgárok lelkét, hogy azok ne fizessenek adót és a parlamenti tilalom gyakorlati súlyt nyerhet. Ámde éppen azért ilyen, a milliókat magával ragadó nagy érzés és nagy cél nélkül a parlamentnek nem szabad élnie a felhatalmazás megtagadásának fegyverével, nehogy ennek a fegyvernek súlytalanságát bizonyítsa és a hatalomnak nem áthatván, csupán gazdasági életünket bénítsa meg.

Nemzeti ellenállásra egyébként most nem kerül a sor, miután a kormány nem akarja állandósítani a mai állapotot, hanem közelesen választatni fog. Ez most már az egyedüli kivezető út, ez ellen nem lehet opponálni.

Nemzeti ellenállás helyett tehát választási harc készül, még pedig szokatlanul nagy arányokban, melyből ki fogja venni részét a gazdatársadalom is. Míg azonban a kormány programjába és igazi törekvéseibe nem látunk tisztán, addig a társadalom a tartózkodás passzív politikájára van utalva és ez a történetek után kötelessége is.

Fájdalom, tapasztalat szerint a társadalom alkotmányos erkölcsé ezt a hideg passzivitást se bírja meg. Alig nevezték ki az új kormányt, az ipari és kereskedelmi érdekeltségek országos társadalmi szervezetei máris üdvözlő küldöttségekkel járultak eléje. Pedig olyan viszonyok között nevezték ki ezt a kormányt, melyek méltán keltegetek aggodalmat. De noha ennek a kormánynak terveivel sem lehettünk tisztában, ami

legalább is tartózkodásra intett vele szemközt, ez nem zavarta meg az ipari és kereskedelmi autonóm testületeket abban, hogy bizalmat rebegevé, támogatást kérjenek a hatalomtól. Még tovább is mentek.

Az ipari és kereskedelmi kamarák, így a debreczeni, a pécsi, a nagyváradai és a soproni foglalkozván a Balkán kereskedelmi szerződések kérdésével, hozott határozataikban nem csak hogy nem tartják szükségesnek a rendeleti uton való életbe-
léptetés ellen tiltakozni, de a sorok között egyenesen arra buzdítják a kormányt, hogy ne rendelje alá a czélszerűséget az alkotmányos formáságoknak. A debreczeni kamara például hivatkozván az ipar és kereskedelem szorongatott érdekeire, a *czélszerűség főleltörvényeit* hirdeti irányadóknak. Mi mást jelenthet a mai viszonyok között ez a tan, mint a törvényszegésben való előzetes megnyugvást, sőt az arra való hátorítást?!

Közjogi érvényre a nemzetközi szerződések csak a parlament hozzájárulása emelheti és a parlamentnek alig van nevezetesebb kötelessége és joga a nemzetközi szerződések ellenőrzésénél, mert hiszen ezek egész gazdasági életünkre kihatnak és egy rossz szerződéssel jövátételten sebet lehet ütni az ország anyagi erején. A parlamentnek tehát az ellenőrzésre nézve biztosított jogköre nem pusztán formáság, hanem a legnevezetesebb alapvető jog, elemi feltétele és biztosítéka annak, hogy gazdasági érdekeink fölött sajátakarunkból rendelkezessünk. Midőn az iparkamarák mégis erről az életbevágó önrendelkezési jogról oly könnyű szívvvel lemondanak érdekeik pillanatnyi érvényesülése kedvéért, akkor azt cselekszik, amit a gazda tenne, aki kívágná a fát azért, hogy annak egy gyümölcséhez hozzájusson. Erre a szomorú eltévelyedésre alig lehet mentséget találni.

Mi magunk hirdetjük kezdettől fogva,

hogy a társadalom érdekképviseleti intézményei ne politizáljanak. Tessék minden kormányférfiut aszerint becsülni, amint az a reá bizott szakbeli érdekek hű öréneki bizonyul. Tegye le mindenki a pártpolitikai szemüveget, amint társadalmi munkába lép: ezt hirdettük is, követtük is. Ámde mernék-e mi azt a tanácsot adni a magyar gazdáknak, hogy az alkotmányosság és a törvényesség szempontjait rendeljék alá zsebük érdekeinek, hogy alkotmányosságukat támogassanak a haszon reményében és hogy közjogi sérelmek árán igyekezzenek előnyökhöz jutni?! Hiszen a magyar gazdák is átérték már a szorongatottság keserves napjait; tudtak vérezni, tudtak szenvedni és tudtak várni jobb időt; de annyira sohase támadhatta meg a gazdasági éhség alkotmányos erkölcsüket, hogy az ilyen tanácsadót ki ne seprűzték volna.

Részemről csupán végzetes elhirtelkedésnek akarom tulajdonítani a kereskedelmi és iparkamarák határozatait. Nem gondolták meg, hogy állásfoglalásuk milyen cinikus felhívást tartalmaz és nem gondolták meg, milyen ferde és bántó megvilágításba helyezik a magyar társadalomnak azokat a tisztos osztályait, melyek gazdasági küzdelmeik közepette legsűrűbben használják a függetlenség jelszavát.

Nem gondolták meg, hogy a balkán állatok beözönlése ellenében kínalkozó kereskedelmi haszon mégsem oly fontos biztosítéka a függetlenségnek, mint a szilárd alkotmányos erkölcs.

By.

Reflexiók

Jeszenszky István báró „Az újabb törvények és rendeletek a gyakorlatban” című cikkére.

Irta: Kodolányi Antal.

Teljesen igazat adok én is a báró urnak abban, s azt hiszem, véleményét minden gazda osztja, hogy a szaktudományok mai fejlődött volta mellett ninesen többé helyén, hogy a szak-

ságos őseréjű, hatalmas fejlődést és termékenységet mutatott és a körülbelül ötven kalászból álló gyűjteményben, amelyet Buffum professzor előadása illusztrálására bemutatott, vannak oly méretű és formájú kalászkok, amelyek nem egy buzatényésztné az irigységére érdemesek lehetnek.

Sajnos, nem áll módomban még, hogy e kalászokat fotográfiában bemutassam; eddigi kísérleteinek eredményét Buffum professzor is csak az omahai gyűlésen hozta először a tudományos világ előtt nyilvánosságra és ezt jelen soraim megírásával is be kellett várom, bár magánúton, az ő szives közlései folytán már jó ideje ismertem a bátran sikereknek nevezhető eredményeket. Amint más tudós testületek előtt is (Amer. Association for the Advancement of Science) bemutatják azokat, a képek megszereshetők lesznek.

„Magam voltam a legjobban meglepve” — mondta Buffum professzor — „mikor ezt a tömördek variációt láttam; arra számítottam, hogy sikerül egy közbeeső, intermediaer alakot létesítenem a két növény között és ehelyett a hibrid reprodukált minden eddig ismert buzatípust és létrehozott számos olyat, ami eddig ismeretlen volt, egyetlen keresztezés után, egy szem magból!”

Beláthatatlan ma még a Buffum ezen kísérleteinek teljes jelentősége, azok *direkt* és *indirekt* haszna.

A *direkt* haszon a már eddig létrejött új

növényalakok gazdasági felhasználásában áll. Az óriási tömegből vagy 15–20 típust választott ki Buffum, mint amelyek gazdasági termelésre érdemesnek mutatkoznak. Köztük van, amint ő hiszi, a keresett abraktakarmánynövény is a magasabb hegyvidékek számára; különösen egy típus, amelyik az árpához hasonlóan bele van növe a polyvájába, proteinben igen gazdag és mai termesztett növényeinkhez képest majd kétannyi termést adott, ígérkezik erre megfelelőnek. Mások ismét, mint kenyérnövények szerepelhetnek és megjavíthatják minőségileg is, mennyiségileg is nagy vidékek buzatermesztését és ezzel reformálhatják azok egész gazdálkodását. Ne feledjük azonban, hogy a kérdés még csak a kezdet legkezdetén van; pozitív és nagyon vérmes reményeket fűzni az új *buzatönkölyök* korai volna, mert hiszen azokat még a Buffum 20 évi gyakorlaton alapuló tudásának is 3–4 év munkájával, gondos, szakszerű tenyészkiválasztással állandósítani kell s e munka alatt azok egy része könnyen értéktelenné bizonyulhat; viszont azonban, amelyek tényleg beválnak, azok ezen munka alatt tökéletesedni, értékes tulajdonaikban fejlődni fognak s gazdasági jelentőségük és hasznuk annál nagyobb lesz. Ez a haszon már csak az Egyesült-Államok területén is kiszámíthatatlan. Az állami betelepítetlen területeken fűzött, szabad legeltetésen alapuló régi módi állattenyésztés és hizlalás rohamosan tért vesz az előrenyomuló, tért

foglaló új települő farmer előtt, akinek azonban magának is jobb és (ha nem is európai értelemben vett) intenzívebb gazdálkodásra, ehhez trágyára és állattenyésztésre, hizlalásra van szüksége; egy gazdag tápértékű és bőtermő, tehát olesó abraktakarmány, amilyennek az új fajták ígérkeznek, millió holdakra nézve magában rejti a gazdasági kifejlődés és boldogulás esiráját. És ugyanez áll a többi világrészek hasonló vidékeire nézve.

Indirekt haszna Buffum kísérletének, hogy a tudomány előtt fölvetett egy kérdést, föltárt adatokat, amelyek segíthetnek világot vetni legfontosabb termesztett növényünk, a buza származására, annak alakitani és élettani jelenségeire; és bepillantást engedvén a végtelen lehetőségekbe, melyek a növénytenyésztés terén a szaktudóst és a gazdát várják, bizonyára nem egy esetben ösztönzésül, bátorításul fognak szolgálni *hasonlóan* merész vállalkozásokra; s ezzel közelebb visznek bennünket egy lépéssel a korhoz, mikor *minden használt növényünk*, legyen az bár a kert virága, a mező füve vagy az erdő fája, egyaránt az emberi tudásnak, a *szakszerű növénytenyésztésnek fogja köszönni létezését és kitűnő tulajdonságait*, amelyekkel az ember fáradságát bőségesen meghálálja.

Sokra becsülöm a Buffum professzor kísérleteiből várható *direkt* hasznót, de hazánk mezőgazdasága javára én ezt az *indirekt* hasznót kívánom!

Safáry János.

minisztériumokban is a jogász elem uralkodik és intézkedik a leggyakorlatibb szakkérdésekben is s a valódi szakembereket csak mint a minisztérium *türel tagjait* tekintik a szakminisztériumokban is, holott ellenkezőleg a szakminisztériumok minden osztályában — én azt hiszem — teljesen elegendő volna egy-egy jogtudó ember, aki a szakemberek által készített törvényeket és intézkedéseket jogi szempontból bírálja el. Hiszen még akkor is jutna 4 minisztériumban elég hely a jogász uraknak, akik azonban hiszem, hogy nehezen tudnának — az uralom mai birtokában — belenyugodni abba, hogy a szakemberek is éppen úgy érvényesülhessenek a szakminisztériumokban, mint ők érvényesülnek minden szaktudás nélkül még a szakminisztériumokban is. Hanem természetesen ily átalakítására a szakminisztériumoknak addig, míg a képviselőház 10-ed része fiskálisokból fog állani — igen kevés a kilátás.

Azon állítása azonban szerintem már tévedésen alapul midőn azt mondja, hogy *kiadja ugyan a minisztérium pro forma az új törvényjavaslatot az OMGE-nek véleményadás végett, de ott azután rendszeren a praxis emberei távollétében ismét csak teoretikus retortán lesz az átszűrve*. Ezen állítás kapcsán legelőször is azt vagyok hátor kérdezni, hogy hát *azon praktikus gazdák* miért nem vesznek részt ezeken a tárgyalásokon, hiszen az ő bőrükről van szó? Hát még a saját bőrük megmentése is oly kevésbé érdekli a praktikus gazdákat, hogy a báró ur is egész természetes feltévéssel írja, hogy a *praktikus emberek távollétében* történnek ezek a tárgyalások!

És ezt annál inkább bátorságot vehettem magamnak kérdezni, mivel a „Köztelek” már gyakran hetekkel előbb közli az ily törvények tárgyalásának napját, egyenesen felhiva a gazdákat az azokon való részvételre, és azért, hogy azoknak megjelenni nem tetszik, vajjon jogos-e az OMGE-t okolni és arra fenni reá a teoretikus egyszóvaluság vádját? Ez annál kevésbé jogosult, mert az OMGE mindent megteszen, amit megtenni kötelessége és egyáltalában nem tehet arról, ami megtörtént például oly fontos törvény tárgyalásánál, mint a cselédtörvény, hogy annak egyik-másik ülésén, alig 8—10 gyakorlati gazda vett részt. Különböző biztositatom a báró urat, hogy sokunknak, akik az egyesület működésében részt veszünk, nincs ugyan egy talpalatnyi földünk se a magyar haza földéből, de azért ismerjük a gyakorlatot legalább úgy, vagy talán jobban is, mint sok, ezer és ezer holdas birtokos ismeri és lelkünk egész melegevel s tudásunk egész erejével dolgozunk a magyar mezőgazdaság előhaladásán, felvirágoztatásán. Csak hogy azután éppen a cselédtörvény tárgyalásánál megtörtént az is, hogy azokat a teoretikusnak jelzett gazdákat, akik a parlamentben is védtek a gazdák érdekeit, éppen a birtokos urak hagyták cserben. Azt már azután nem tudom, vajjon magasabb pártpolitikai szempontból-e, mert hiszen nálunk Magyarországon, a pártérdeket tartják a legtöbben legfőbbnek, vagy attól tartottak, hogy ama szociálisztikus

áramlattal való evezés megakadályozása által népszerűségüket elveszítik. Hogy ezután ily szempontokból érdemes-e az egész gazdasági társadalmat oly súlyosan terhelő és egyhamar nem is orvosolható paragrafusokat egy törvényben bennhagyni, erre a kérdésre a feleletet azután már csakis a képviselő- és a főrendiház adhatja meg. Eppen így a cselédtörvénynek a báró ur által felhozott s a kis ember politikájának tultengítésére visszavezetett hibájaért is véleményem szerint nem csupán a minisztert lehet hibáztatni, hanem a felelősség egyenesen a képviselő- és a főrendiházra illeti meg.

Ami pedig a legújabb miniszteri rendeletre való utalást illeti, ez nyilvánvaló tévedés, mert az idézett rendelkezés, mely a magánközvetítők garázdálkodását szünteti meg, régi keletű, 1898-ból való s a birtokos-osztály érdekét szolgálja, amellett, hogy a munkás érdekét is védi. A magánközvetítők helyett a törvény minden községben hivatalos közvetítőt létesített, akinek a birtokos ugyancsak megbízást adhat munkásoknak bármely községből való beszerzésére, a multhoz képest a különbség csak az, hogy az ily megbízottnak a birtokos nevében a községi előjárás előtt kell kötni a szerződést. Ilyképp lehetett meggátolni azt is, hogy lelketlen közvetítők külföldre szállítsák a munkásokat, ott be nem váltott ígéretekkel.

A Balkán-szerződéseket illetőleg ellenben a báró urral teljesen ellenkező véleményen vagyok s azt vallom: hogy a Balkán-szerződésekkel szemben nyilvánított állásfoglalásáért Darányi Ignác volt földmívelésügyi minisztert az OMGE. éljenje valóban megillette.

És nem érthetek egyet a báró urnak az érdekképviseletre vonatkozó nyilatkozatával sem, mert az nem, amint a báró urnak állítani méltóztatik, néhány szellemi proletárnak a gazdák erszényén való eltartását jelenti, hanem jelenti a mezőgazdasági téren való előhaladásnak oly biztos alapra való fektetését, amelyre azt a művelt külföldön fektetve találjuk és nem tehetek róla, ha oly művelt gazdánál, mint a báró ur, ama nyilatkozatnak az okát csakis abban keresem, hogy vagy nem vett fáradságot magának meggyőződni, vagy nem tartotta érdemesnek sem tudomást szerezni a mezőgazdasági érdekképviselet törvényes rendezésének fontosságáról, jelentőségéről és csak azon néhány korona kiadásra volt tekintettel, amely megterhelné az ő büdcsétjét is, nem tekintve azon áldást hozó működést, amit az érdekképviselet törvényes rendezése folytán a mezőgazdaság minden ágában kifejezni lehetne, úgy az egyes gazdák, mint az egész ország mezőgazdaságának kiszámíthatlan hasznára.

És most engedje meg a báró ur, hogy felvehesse én is egy kérdést, és a báró ur cikkében felhozott dolgokra nézve azt kérdezhessem: *Vajjon kik az okai elsősorban és tulajdonképpen annak, hogy annyi a mezőgazdák érdekeit sértő vagy azt teljesen figyelmen kívül hagyó törvény jött a multhoz létre?* És engedjen meg, de ha teljesen őszinte akarok lenni, erre a kérdésre más feleletet nem lehet adnom, mint

azt, hogy *maguk a gazdák* s engedje meg, hogy feleletemet meg is okoljam.

És itt először is nem dicsekvésből — mert ezt tenni nem szoktam — szabadon rámutatnom arra, hogy én mint a mezőgazdasági érdek igaz, őszinte és merem mondani, immár 50 éven át lelkes harciosa és védője, már 1873-ban, egy felhívást intéztem a „*Gyakorlati Mezőgazda*” című lapban a gazdákhöz, amelyben arra hívtam fel figyelmüket, hogy ébredjenek fel letargiájukból és védjék meg a *saját érdekeiket önmaguk olyképp magában az országában*, hogy oda csak oly képviselőket küldjenek, akik maguk is ismerik a gazdák ezernyi baját, de ismerik e bajok elhárítására szolgáló eszközöket is. Hiszen mondtam ama felhívásban, ha mi gazdák összetartanánk, ha mi mindannyian egytől-egyig éreznénk, amint éreznünk kellene, hogy az országgyűlésen érdekeinket csakis valódi gazdák képviselhetik méltóképpen, vajjon ily nagy száma mellett a gazdáknak (a lakosság 70%-a) lehetne-e egy perczig is kételkedni, hogy ne tudnánk annyi képviselőt küldeni oda, hogy érdekeinken csorba többé sohase essék!

Sorakozzunk tehát — irtam már akkor — és hangoztassuk a mezőgazdasági érdekképviselet nagyfontosságú szavát minél többször, minél fentebb hangon, hogy szokjanak annak hallásához a gazdák az egész országban, mert így talán sikerülni fog e nagyértelmű szónak valahára talán majd a szívekbe is behatolni.

És amaz idő óta is, én is, mások is, nem egyszer felszóltunk a gazdasági társadalom ily értelmű tömörülése szükséges voltának érdekében s mindennek az eredménye az, hogy ama szavakat éppen olyan jogosultsággal lehet hangoztatni ma is, mint ezelőtt 37 évvel.

Minket a toll embereit tehát a mezőgazdasági érdekek megvédésével szemben a mulasztás vádjá meg nem illet, de mivel mentheti ki magát a gazdaközönség, amely saját érdekével sem tördök?

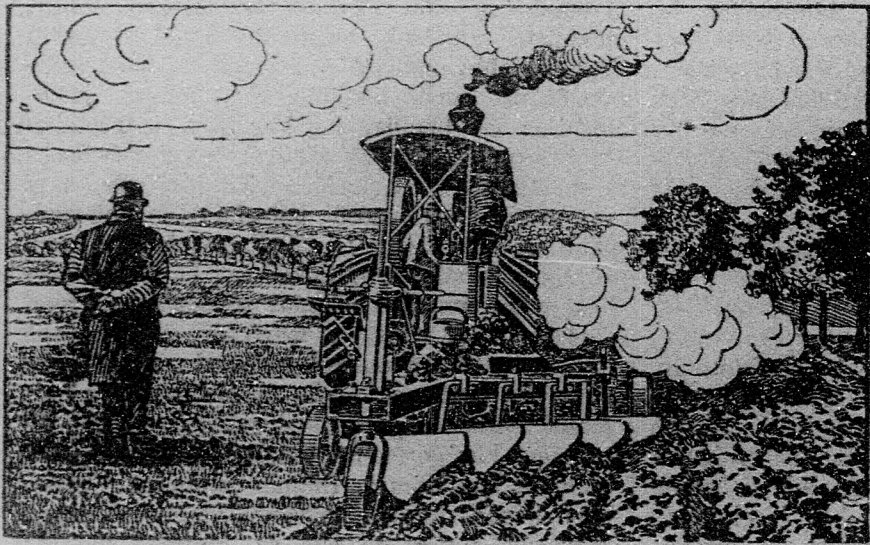
Nem elég ám az, hogy *egy birtokos* csak a saját gazdaságának a menetével s annak rendben tartásával törődött, mert igenis, az a darab föld, melyet bir, köteleességévé teszi azt is, hogy annak a gazdasági társadalomnak, melyhez mint annak tagja oda tartozik, minden oly munkájában részt vegyen, mely a mezőgazdaság előhaladását — hiszen annak hasznában minden birtokos részesül — bármily távolról is hivatva van előmozdítani.

Igy fogom én fel a gazdáknak a magyar föld, a magyar haza iránti kötelességét.

Hát nem megdöbbenő jelenség-e például az, hogy az OMGE-nek még ma sem üti meg létszáma az 5000-et és hogy ma is annyi közép- és nagybirtokos van az országban, aki máig sem tagja az OMGE-nek?

És hogy a megyei gazdasági egyesületek tagjainak száma még ma is csak néhány megyében haladja a meg 200-at s az egyesületbe beiratkozott tagok közül is több a hátralékos, mint a fizető?

De meg különben még az sem elegendő, hogy valaki éppen csak tagja legyen valamely gazdasági egyesületnek, hanem kötelességét csakis

Szántógépek a Jedina (Csehszlovákia) uradalomban.

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(1 ölet fogó 7-vasu ekével). Egyedüli gyártója

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.

Budapest, V., Váci-ut 19.

Csekély befektetés!

Csekély üzem!

Tökéletes munka!

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

azon gazda felj... szaktárgyalásain... hetőleg igyeksz... istápolni s anna

Nem panaszk... nyek miatt, ha... azoknak bíráló... küszöbölni azok... lehet a mezőgaz

Hogy az ujab... hajtott szociális... mely már a hó... ságra vonatkozó... jutott, azt én is... csak a gazdák... érdekképviselet... számarányu bev... ság, mert hiába... mint igaz megg... meddig az ország... képviselő által... viselve, addig a... irányban való... számíthatunk.

Tömöríteni kell... lomnak e czele... társadalom csak... országába, akik... színezethez tartoz... mezőgazdasági ér... lesznek. És ha a... választásnál az ő... képviselőjelölte... ikeket küldhettek... gazdasági program... rozottan szint val... nek ezen progr... miért ne követh... példáját már a... Amde ezt csak ak... tehetni, ha az or... vel, egy lélekkel... gazdasági program... eltekintve minden... és egész lelkevel

Csak hogy a m... dalmi viszonyok... gazdái között oly... állásra volna képe... gazdáját és meggy... den tagját arról a... csakis a magunk... képesek a mezőga... ban való megvéde... az új kormánytól... hathatóssabb istápo... a báró ur reméli... ma még nagyon-na

Gazdatársas

Rovatveze

A Torontálvár... január hó 23-án ta... gyűlést Csekonics... lete alatti. Ezen kö... is volt, mert ennek... sület, valamint a... sége az egyesület... Rónay Ernőnek neg... má. Csekonics Sár... volt az ünnepi szó... beszéde után a gaz... ben részesítette az

A MAGY
... KÖS
RÉSZV
BUDAPEST,

azon gazda teljesíti valóban, aki egyesületének szaktárgyalásain tényleg is részt vesz s tölelhetőleg igyekszik a mezőgazdaság előhaladását istápolni s annak érdekeit megvédeni.

Nem panaszkodni kell tehát a rossz törvények miatt, hanem mikor ideje van, részt venni azoknak bíráló tárgyalásán és igyekezni kiküszöbölni azokból mindazt, ami csak sérelmes lehet a mezőgazdaságra.

Hogy az újabb időben uralomra vergődött, tulajdolt szociálizmus és álhumanizmus körsága, mely már a hóborttal határos, a mezőgazdaságra vonatkozó törvényekben is részben érvényre jutott, azt én is elismerem. De ez ellen is újból csak a gazdák összetartása s a mezőgazdasági érdekképviseletnek az országházba való teljes számarányú bevitele volna a legbiztosabb orvos-ság, mert hiábavaló minden igyekezet s ezt mint igaz meggyőződésemet írom ide, mert valamennyi az országgyűlésen megfelelő számú gazda képviselő által nem lesz a mezőgazdaság képviselve, addig a mezőgazdasági érdekek minden irányban való megvédésére soha, de soha sem számíthatunk.

Tömörölni kell tehát az egész gazdatársadalomnak e czélra és odatörekedni, hogy a gazdatársadalom csak olyan képviselőket küldjön az országházba, akik — eltekintve hogy milyen párt-színezethez tartoznak — szavukat adják, hogy a mezőgazdasági érdekeknek rendíthetetlen hűzoesai lesznek. És ha az angol gazdák a most lefolyt választásnál az összes mezőgazdasági kerületek képviselőjelöltjeinek pártkülönbség nélkül kérdő-íveket küldhettek, felszólítva azokat, hogy a gazdasági program egyes pontjaira nézve határozottan színt valljanak és kötelező ígérést tegyenek ezen program mellett való küzdelemre, miért ne követhetők mi is az angol gazdák példáját már a legközelebbi választásnál is. Amde ezt csak akkor fogjuk eredményre megtehetni, ha az ország minden gazdája egy szívet, egy lélekkel hozzá áll a megállapítandó gazdasági programhoz s ha azt minden gazda, eltekintve minden párt-színezettől, magáévá teszi és egész lelkével támogatja.

Csak hogy a mai züllött politikai és társadalmi viszonyok között kinek van Magyarország gazdái között oly hatalmas szava, mely talpraállásra volna képes hívni Magyarországot minden gazdáját és meggyőzni a gazdatársadalom minden tagját arról az igazságról, hogy mi gazdák csakis a magunk erejére támaszkodva lehetünk képesek a mezőgazdasági érdekek minden irányban való megvédésére! Mert hogy az új érából, az új kormánytól a mezőgazdasági érdekeknek hathatósabb istápolását várhatnók — amint ezt a báró ur reméli — arról beszélni, azt hiszem, ma még nagyon-nagyon is korai.

Gazdatársadalmi mozgalmak.

Rovatvezető: Fabricius Endre.

A Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület január hó 23-án tartotta meg rendes félévi közgyűlését Csekonics Endre gróf v. b. t. t. elnöklése alatt. Ezen közgyűlés egyúttal külön ünnep is volt, mert ennek keretében ünnepelte az egyesület, valamint a vármegye egész gazdaközön-sége az egyesület egyik érdemduz alelnökének, Rónay Ernőnek negyedszázados alelnöki jubileumát. Csekonics Sándor gróf egyesületi alelnök volt az ünnepi szónok, kinek művészi formájú beszéde után a gazdaközön-ség lelkes ünnepelésben részesítette az ünnepeltet. A közgyűlésen

megjelent nagyszámu németajku kisgazdák nevében Petrács György üdvözölte Rónay Ernőt, ki a kedves megemlékezésért s a váratlan ünnepeletetésért hálás szívet mondott köszönetet.

A közgyűlés azután áttért a tárgysorozatra, melynek keretében a Marion Andor által a mult-évi működésről előterjesztett elnöki jelentést elismeréssel vette tudomásul. Elfogadta az előterjesztett költségelölírányzatot s a multévi számadásokra megadta a felmentvényt és megállapította az 1910. évben tartandó állatdíjazásoknak a helyeit. Az érkezett átiratok tárgyalásának kapcsán felolvastattott Darányi Ignác dr. volt földmivelésügyi miniszternek bucsulevele. A gazdaközön-ség legnagyobb sajnálattal vette tudomásul Darányi távozását s egyhangulag elhatározta, hogy az elnökség bucsufeliratot intézzen hozzá.

A román, valamint esetleg a többi Balkán-államokkal megkötendő kereskedelmi szerződések rendeleti uton való életbeléptetése ellen a közgyűlés egyhangulag a leghatározottabban állást foglalt.

Az indítványok során Pap Géza dr. a bolgár kertésznek nagyobb mérvű meghonosítása érdekében terjesztett elő javaslatot, továbbá a Nagy-becskereken létesítendő cukorgyár tervét ismertette részletesen s lelkes szavakkal kérte a gazdaközön-séget, hogy a gyár létesítését a cukor-repatermesztés felkarolásával tegye lehetővé. Ugyanennek érdekében felszólaltak még Rónay Ernő és Poroszkay Béla.

Ezután Csekonics Endre gróf bejelentette a közgyűlésnek, hogy egy olasz sajtóviteli társaság juhsajtó készítő telepet akar létesíteni a vármegyében. A társaság kiküldöttei már tárgyalta is a gazdasági egyesülettel s miután a kiküldöttek szívesek voltak a közgyűlésen is megjelenni, emnélfogva felszólítja a társaság egyik tagját, Arrigoni Carló Ticengót, hogy terjeszse elő a sajtó készítő telep létesítésére vonatkozó tervét. Ennek megtörténte után az előadások következtek. Timár János, a bánati vetőmag-nemesítő állomás vezetője gazdasági növényeink nemesítéséről tartott előadást. A figyelemmel végighallgatott tanulságos előadás-ért Csekonics Endre gróf köszönetét fejezte ki az előadónak s indítványozta, hogy az egész előadás magyar és német nyelven közöltessek az egyesület lapjaiban. Azután Kaufmann István egyesületi előadó a megjelent németajku kisgazdák tartott igen érdekes előadást Magyarországot főbb gazdasági szervezeteiről, melyet a jelen voltak nagy figyelemmel hallgattak.

Végül Gottschall Miklós indítványára a közgyűlés egyhangu lelkesedéssel Csekonics Endre grófnak, valamint az egyesület ügyvezetőjének jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az egyesület közgyűlése után diszebed volt a Casino nagytermében a jubiláns Rónay Ernő tiszteletére.

Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya f. hó 25-én tartott ülésén foglalkozván a Balkán kereskedelmi szerződések kérdésével, egyhangu határozattal kimondotta, miszerint úgy a Romániával, valamint a többi Balkán-államokkal kötendő kereskedelmi szerződésnek törvényhozási felhatalmazás nélkül, rendeleti uton való esetleges életbeléptetése, úgy nemkülönben az összes Balkán-államok részére megállapított és maximálisnak tekintett huszbehozatali kontingens felemelése ellen már előre is a leghatározottabban tiltakozik és ezirányban az új kormányhoz sürgős feliratot intéz. Ugyancsak ez ülésen foglalkozott a választmány az egyesületi titkárok nyugdíjgyűlével, elhatározta, hogy

a mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézetének kebelében külön e czélra létesítendő nyugdíjalap megteremtéséhez az egyesület megfelelő arányban hozzájárul.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Karakul juh beszerzése. 59. kérdés. Tagjaink közül többen szeretnének karakul juhokat tenyész-tésre bevásárolni, mely czélból is a mult év végén a szilágysomlyói m. kir. földmivésiskolá-hoz fordultunk, de itten az eladó kosok erre az évre már le vannak foglalva és anyákat nem adnak el, mivel nyájukat szaporítani akarják. Melyik magyar, esetleg osztrák juhtenyésztőknél lehet karakul juhokat venni? S. J.

Felelet az 59. sz. kérdésre. Oly nagy mostanában a kereslet tisztavérű karakul kosok után, hogy ilyeneket nemcsak Szilágysomlyón, de Kecskeméten vagy Gross-Enzersdorfbán sem lehet ezidőszerint kapni. Egyes kosokat kaphatnak azonban Salzer Rudolfnál Friesachban, Karinthiában. Félvérkosok használatától, melyből kaphatna Erdélyben is, azonban tartózkodni kell, mint végelemzésben hiábavaló áldozattól. Kérjenek különben e kérdésben tanácsot Rodiczky Jenő dr. cs. és kir. asztalnok, gazd. akadémiai igazgató-tól, hogy kosokon kívül nőtényekre is reflektálnának. R. J. dr.

Zsombolyázás vagy besavanyítás? 60. kérdés. Csalamádé, esetleg répafej zsombolyáimat a jövő évben hogy veremljem, gödörbe vagy föld tetején és ha gödörbe teszem, jó-e a fenekére emésztőgödört ásatnom, hogy a fölősleges víz belefolyhasson? M. F.

Felelet a 60. sz. kérdésre. Hogy a csalamádét és leveles cukorrépafejet zsombolyai kazalba, vagy verembe rakjuk-e, mérlegelés dolga, mert mindegyiknek vannak előnyei s hátrányai, minélfogva a helyi viszonyok döntenek afölött, hogy mely előnyök s hátrányok indítsanak az egyik vagy másik eljárás választására. Így pl. a zsombolyai kazalnak előnye az, hogy fölőslegessé teszi a verem ásását, a föld árja nem tehet benne kárt, a kazal szemeink előtt van, ha tetszik nyilas kampóval takarmányt téphetünk ki belsejéből, hogy megvizsgáljuk, nem penészesedik-e s végre takarmánya rendszerint kevésbé földes és kevésbé bűzös, minélfogva többnyire jobban szeretik az állatok. Ellenben hátránya az, hogy a kazalban több takarmány romlik, mint a veremben, mert a kazal belseje mintegy 30 cm. mélységig rendszerint olyan, hogy nem etethető. Hozzávetőlegesen úgy számíthatunk, hogy az erjedési s romlási veszteség a zsombolyai kazalban majdnem a takarmány fele, a veremben csak harmadrésze, de mindkét esetben kevesebb is, ha okszerűen járunk el, azonban a kazalban mégis több, mint a veremben. A zsombolyázás tehát főleg csak akkor ajánlható, ha annyi a takarmányunk, hogy a nagyobb veszteség nem ériut annyira, mint azok az előnyök, melyek a zsombolyázással járnak. A leveles cukorrépafej azonban minden körülmények között inkább verembe való, vagy ha kazalba rakjuk, oldalait is beföldeljük s a földet lesúlykózzuk. Az emésztőgödört illető kérdésre pedig az a válaszunk, ha a leveles cukorrépafejet fonnyadtan s harmattól s esőtől mentesen rakjuk verembe s ha a verem fenekére elegendő szalmát vagy polyvát teszünk, fölősleges az emésztőgödör, míg ellenkező esetben a kiszivárgó lé elvezetéséről kell gondoskodnunk. A csalamádénál ez fölősleges, mert az kevés levelet ereszt. Cselkó István.

**A MAGYAR ÁLTALÁNOS
KÖSZÉNBANYA
RÉSZVÉNYTÁRSULAT
BUDAPEST, V., ERZSÉBET-TÉR 19.**

**Ajánlja csépléshez, gőz-
ekeszántáshoz és gazda-
sági üzemekhez
tatai bricketteit.**

**A tatai brickett teljesen pótolja a
porosz szenet, ára azonban jóval
olcsóbb. A báró Hatvany-urada-
lomban megéftett gőzekepróbandán
II és háromnegyed hold fölészán-
tásához szükségelt 914 kg. szil-
ziat brickettel szemben csak 1000
kg. tatai brickett kellett!**

Indiai futókaesa beszerzése. 61. kérdés. A *Köztelek* 20. évfolyamának 7-ik számában le van írva az indiai futókaesa. Szeretnék egy párt ezekből beszerezni. Magyarországon ki tenyészt ezen kaesafajtát, hogy beszerzés végett odafordulhassak.

R. D.

Felelet a 61. sz. kérdésre. Az indiai futókaesának magyarországi tenyésztője alig van, legalább is nincs oly jelesebb tenyésztője, aki áldozatoktól sem riad vissza, hogy e kaesafajta népszerűsítéséért. Talán ez a tény okozza, hogy gazdasági kaesatenyésztésünkben szerepe még nincs. Magyar tenyésztői közül megemlítem Óváry Arthur kossuthfalvai tenyésztőt (per Erzsébetfalvai), de emellett ajánlom, hogy amennyiben az indiai futókaesa tenyésztésével foglalkozni óhajt, inkább a külföldi beszerzési forrásokat vegye igénybe. Fölsorolom egy pár német tenyésztő címét, kiktől akár a kész kaesát, akár a tojást meg lehetősé jutányosan lehet beszerezni.

1. Frau Alma Isenbeck, Bad Hamm (Wesztfalia), tenyészt a fehér indiai futókaesát.

2. Gellögelhof Pisekowitz Ar. Glatz tenyészt az őszinü indiai futókaesát.

3. Versuchsanstalt für Geflügelzucht Fredersdorf b. Berlin (igazgató Blanke dr.).

De talán a legkedvezőbb mód lenne e kaesafajta beszerzésére megbízást adni a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének (Budapest, Üllői-ut 25, I. 10), mely testületnek a f. év február havában Berlinben megtartandó nemzetközi baromfiállításon jelen lesz egy kiküldöttje; ott kétségtelenül bő alkalom fog kínálkozni a tenyésztőanyag jutányos és mégis előnyös s ami a fő: megbízható beszerzéséhez. Nem lehetetlen egyébként, hogy az állami baromfitelopen is be fogják vezetni e fajta tenyésztését.

Ky.

Cseléd gyermekének iskoláztatási költségei.

62. kérdés. Gazdaságomból 22 iskolás gyermek jár H. község református iskolájába, a gyermekek egy része katolikus és csak kevés perzentjük református. Mostanig csakis *tandij* ezimeljenként 10 korona tandíjt szedett a tanító éven át. Ma kapok tőle egy számlát, melyben követel fejenként beiratási pénzt, fűtéspénzt, tintapénzt, tandíjat és egyesektől tankönyvdíjat. Kérem velem közölni, tulajdonképp mit köteles a gazda iskolába járó cselédgyermek után fizetni és mennyit? Ki szabja meg egyáltalában a községi iskolában fizetendő tandíj nagyságát? Máskülönb gazdaságom, illetve a község is szubvenzionálja községi pótlékkal a tanítót, amely összeg községi pótlék alakjában van kivetve?

G. L.

Felelet a 62. sz. kérdésre. A gazda — a bérből való betudás nélkül — viselni tartozik az éves cseléd iskolakötele gyermekei után az elemi iskolai *beiratási és tandíjat*. Ez a kötelezettség nem terheli a gazdát ott, ahol a cselédek gyermekei tandíjmentességben részesülnek. (1907. évi XLV. t.-cz. 32. §-a.) A hitfelekezeti elemi iskoláknál a tandíj mérvét, valamint a többi szolgáltatásokat a szükséghez mérten az iskolaszék határozza meg, a tanító csakis ezen iskolaszéki határozat értelmében jogosult a szolgáltatások követelésére.

Hollady Nándor.

Hüvelylőésés csökkentése tehenuknél. 63. kérdés. Oly tehennél, melynél ellés idején hüvelylőésés fordul elő, mily óvintézkedések szükségesek, hogy a netán előforduló baj elkerülhető vagy csökkenthető legyen?

D.

Felelet a 63. sz. kérdésre. Tehenekben a vemhesség második szakában vagy a szülés közben jelentkező hüvelylőésés, habár a szülés után el is mulik, a következő vemhesség alkalmával rendszerint újból előáll. A hüvelylőésés csökkenthető, ha vemhes állat az istállóban elülről hátrafelé egyenletesen emelkedő talajon áll, illetőleg ilyen talajon fekszik; elegendő, ha a talaj emelkedése a hátulsó lábakig 20 cm-t tesz ki. A tehén hátulsó testrészének magasabbra állítása elérhető bőségesebb almózással is, de megfelelőbb az istálló talaját az illető tehén helyén az említett módon elkészíteni. Ha az ellésés a tehének ilyen állítása ellenére is jelentkezik, akkor ajánlatos a péra nyílását a szülés jelentkezéséig megfelelő varrattal vagy erre a célra szolgáló és kiválóan alkalmas *Flessa*-féle hüvelylőző készülékkel elzárni. Ezeket a beavatkozásokat állatorvosra kell bízni.

P. B. dr.

Jászol anyaga. 64. kérdés. Mely anyag volna a legalkalmasabb jászolnak szeszgyári moslékra? A mostan használt fájászol évente javításra szorul és emellett nem tartható tisztán. Megfelelnek-e a betonjászolok fenti célra? Halomáson szerint ezek szintén megkivánják az évenkénti javítást.

F. S.

Felelet a 64. sz. kérdésre. Legjobb jászol a zománcozott agyaggal bélelt csementjászol. Ez azonban nagyon drága, mert maga az agyag belés folyóméterenként 5—7 koronába kerül. Teljesen megfelel azonban a csementjászol is, melyről nem áll, hogy évente javítást igényel, legfeljebb azon esetben, ha rossz anyagból készült, vagy nem szakmunkás készítette azt.

Ha a csementjászolatok tisztá kvarcos s főleg agyagmentes homokos kavicsból, gyakorlati betonmunkással készítettjük, akkor azok nemcsak a tisztántartást, hanem a tartósságot illetőleg is kifogástalanok lesznek s ezért alkalmazásukat szeszgyári moslékkal való táplálás esetén különösen ajánlhatom.

Felhívom egyúttal figyelmét új betonjászolat létesítése alkalmával a csement önitatókra, melyekkel felszerelve a jászolatok, nagyon kis befektetés révén biztosíthatja magának mindzon előnyöket, melyeket az önitatók nyújtanak, többek közt kevesebb kiszolgálást s jelentősen nagyobb tehozamot.

G. G.

Községi gazdasági költségek. 65. kérdés. Bérletem különálló gazdaság, mintegy félóránnyira van a tartozandó községhez. A községben 3 évvel ezelőtt pásztorházat építettek. Községi apaállatot nem vettem igénybe. Adómban reám róttak pásztorházépítés fejében évente 57 koronát. Tisztelettel kérem velem tudatni, hogy jogos-e ezen kivetés, ha nem, visszakövetelhetem a már kétszer befizetett 57 koronát?

K. M.

Felelet a 65. sz. kérdésre. A gazdasági költségekhez nem tartoznak hozzájárulni a községben levő vagy a községhez esatolt földbirtokok tulajdonosai, kik e községeknek hasznát nem veszik és e tekintetben magukról gondoskodnak. (1886. évi XXII. t.-cz. 130. §-a.) A kivetés tehát nem jogos s a már kétszer lefizetett 57 korona visszakövetelhető.

Hollady Nándor.

Hitbizományszerű cselédlakások az árpádalmi uradalomban.

A közelmúlt évek munkás- és cselédmozgalmi kényszerítő erővel fordították a gazdaságsadalom és a kormány figyelmét a munkás- és főleg cselédkérdés felé.

A megalkotott cseléd törvény szociális érzéstől áthatva minden vonalon a munkás és munkaadó viszonyát igyekszik abba az irányba terelni, mely a közös érdekek révén a kölcsönös megértéshez vezet.

Ma már nem lehet a rideg üzemszámítás keretébe vonni a cselédkérdést, nem lehet a gazdasági kiadások csökkentését a cselédek filléreinek megvonásán kezdeni; ma már a törvény szabályozza azt és pontosan körülírva a gazda és cseléd egymás közötti jogviszonyait, az ez ellen vétőket, legyen az gazda vagy cseléd, érzékenyen sújtja.

Hiába nevezi a Huszadik Század egy kiadványának írója a cseléd törvényt „az ember kisajátítása”-nak, a kifejezés meg nem állhat. E törvény által a cselédek minden körülmények között nyertek, a gazdák pedig vesztek minden vonalon.

Minden vonalon mondom azért, mert az egyik törvény általi kötelezettségek teljesítése által az eddig megtagadott, azaz meg nem adott kedvezmények megadására kényszerítették, míg azok a gazdák, akik a törvény kényszerítő ereje nélkül humanitásból önként e törvényt megelőzőleg megadták a kedvezményeket a gazdasági cselédeknek, most azon előnyüket veszítették, el hogy nem számíthatnak többé a cselédek hálájára, mert a cseléd is jól tudja, hogy ezek megadására a törvény büntető szankcióval kötelezi a gazdát és így mint követelést állíthatja fel az addig köszönettel fogadott áldozatokat.

A cselédkérdés egyik égetőbb része a cselédlakások ügye volt. Ennek megoldása anyagilag is mélyen belenyúlt a gazdák érdekeibe. A szigorú törvény, a megalkotott vármegyei szabályrendelet egyaránt kötelezővé tették azt, hogy a cselédek végre családias életükhöz illő, az egészségügyi követelményeknek megfelelő lakásokat nyertjenek.

Ez a kérdés már régen felmerült s a gazdák nem akarták belátni azt, hogy az *oly gyakori cselédváltásoknak nem annyira a cselédek kóborlása kedve a fő indító oka, mint az ilyen zsúfolt cselédlakás*, hol a helyváltoztatás kérdése nem egyszer fordult meg a cselédesaladok, főleg a fehérmépek egymás közötti nyelvéstáin.

A cseléd nép sohasem idegenkedett a bővebb isten áldástól s csak elképzelni is nehéz egészségi és erkölesi szempontból azt, hogy egy szűk szobában két, esetleg több öt-hat különböző koru tagból álló család nyerhessen elhelyezést.

Midőn tehát a cselédek hovatovább jobban és jobban vonakodtak közös lakásba menni, e vonakodásuk oly egészségi és erkölesi alapokon nyugodott, hogy azt a gazdák kénytelenek voltak belátni s amennyiben be nem látták volna, a törvény és szabályrendelet jött a cselédek érdekeinek támogatására.

Hogy a cselédmozgalmak megszűntek, annak okai éppen a szocialista izgatók által annyit kárhoztatott törvények voltak, melyeknek életbe,

léptetése ugyanis nális eszközökkel a cselédséget a g
Örömmel látni nagyobb, főleg a még e törvények olya intézkedése mértékben kielég

E tény felismeréssel az az törvény életbelé menyeket alkottatás, modern cselédbiztosítás szervez

Vannak gazdaságy meg a törvény a cselédséget a gondolkodásának, nyit meg, midőn a férőhelyet, de a don érzetét kelti kijelölt lakás irán
Ez iránynak közik a *Berehtold* Lijában.

Az uradalom külön-külön épített részére, mely házá tartozik. Minden nek szolgáló egymá

Ezen a cselédsé lakások alapzatig készültek, teljesen együtt 650 koroná

Az uradalom eg látva azonban a zését az ily laká határozásra jutott, típus szerint fog c

A lakásokat, m kötelesek a cseléde tartani, ugyszintén, rendesen mivelni, cseléd ahhoz nem adja meg.

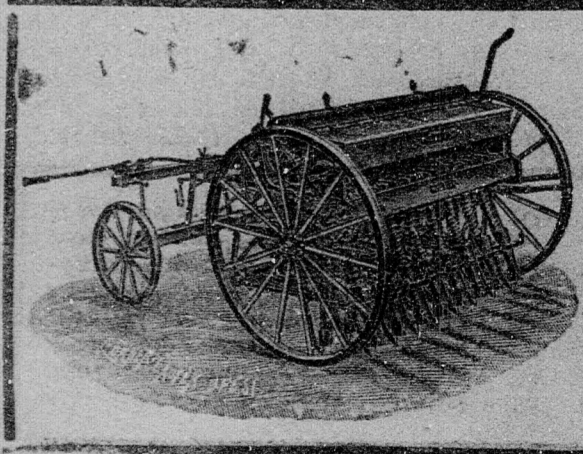
Az elhelyezett körülmény közbe ban marad, ugy magáéna tekintü, nyugdíjba megy és fia váltja fel az a az unoka. Így lassá ház és egész csal füzni az utódokat, hez a cselédet, mi

Nem szükséges nek mily hatása tünik fel az ellent sokszor véres csal vissza, vagy azokra holl a cseléd csal s hol a gazda ne cselédei közé me be az egészségtelen lakásokba, ahol két

Mennyivel derült más mellett utcas lakások, e fehérre kák, melyek meg fogadnak falaik kö

Az árpádalmi fenn a cselédek gyermek itt szület az uradalomban s mely által ugy ő a nyomorba jutás mit áldoz, elég 7000 koronát költ

Mint követendő lakások építésének pénz, melylyel a léptenek, hiszen részéről remélhetőség. Amelyik cseléd, azon nem fog szerítő ok nélkül helyét bizonytalan

Szab. „Rekord II.” sorvetőgép

Losonczi gyártmány.

Sorba vet — sorba trágyáz!

Hívánatra szivesen küldünk árjegyzéket.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

léptetése ugyanis egyik leghatalmasabb agitácziós eszközüket sodorta ki kezükből, melylyel a cselédséget a gazdák ellen izgathatták.

Örömmel láttuk azonban, hogy különösen a nagyobb, főleg a házilag kezelt uradalmakban még e törvények életbeléptetése előtt történtek olyan intézkedések, melyek a cselédeket teljes mértékben kielégítették.

E tény felismerése vezette helyes szociális érzékkel azon uradalmakat, melyek még jóval a törvény életbeléptetése előtt cselédléti intézményeket alkottak az ingyenyógyítás, iskoláztatás, modern cselédlakások és egykori nyugdíj-biztosítás szervezése által.

Vannak gazdaságok, hol a tulajdonos tovább megy a törvény által megszabott határokon s a cselédséget a megszokott sorsa fölé emeli s gondolkodásának, érzelmi világának más új teret nyit meg, midőn a nekijelölt hajlékban nemcsak a férőhelyet, de az otthont nyújtja és a tulajdon érzetét kelti fel a cselédben a részére kijelölt lakás iránt.

Ez iránynak követésre méltó példáját láthatjuk a *Berehtold* Lipótné grófnő árpádalmi uradalmában.

Az uradalom 1 szoba, konyha, kamarából álló külön-külön épített házakat emeltetett a cselédei részére, mely házakhoz még sertés- és baromfiól tartozik. Minden ház 300 □-öles udvar és kertnek szolgáló egymástól elkerített területen fekszik.

Ezen a cselédség minden igényeinek megfelelő lakások alapzatig tégiából, azonfelül vályogból készültek, teljesen majorilag építve. Anyaggal együtt 650 koronába került 1—1 épület.

Az uradalom egyelőre 14 ily lakást építtetett, látva azonban a cselédek örömet és versenyzését az ily lakások elnyerése iránt, azon elhatározásra jutott, hogy a jövőben csakis ezen típus szerint fog cselédlakásokat emelni.

A lakásokat, melyben egy-egy család lakik: kötelesek a cselédek lehető legtisztábban rendben tartani, ugyszintén az udvart is. Kötelesek a kertet rendszeresen művelni, melyhez az utmutatást, ha a cseléd ahhoz nem értene, az uradalmi kertész adja meg.

Az elhelyezett család, amennyiben egyéb körülmény közbe nem jön, állandóan egy lakásban marad, úgy hogy azt lassanként csaknem magáénak tekinti, sőt ha az apa megöregszik s nyugdíjba megy és cselédsorba jövő fia van, a fiu váltja fel az apát a házban és talán majd az unoka. Így lassanként hitbizományává válik a ház és egész családi tradíciók fogják hozzáfűzni az utódokat, melyek erősebben kötik helyhez a cselédet, mint a törvény összes szakaszai.

Nem szükséges fejtegetnem, hogy ezen érzésnek mily hatása van a cselédre s csak akkor tűnik fel az ellentét, ha a közelmúltban lefolyt sokszor véres cselédzavargásokra emlékszünk vissza, vagy azokra a gazdaságokra gondolunk, hol a cseléd csak munkaeszköznek tekintetik s hol a gazda nem mer sötétben elégedetlen cselédei közé menni, hol undorodva léptünk be az egészségtelen levegőjű, piszkos, tulsufolt lakásokba, ahol két család apraja-nagyja szorong.

Mennyivel derültebb képet nyújtanak az egymás mellett utzasorban elhelyezett külön-külön lakások, e fehérre meszelt tiszta családi házak, melyek megelégedett, boldog embereket fogadnak falaik közé.

Az árpádalmi uradalom külön iskolát tart fenn a cselédek gyermekei részére s az a gyermek itt születik, nevelkedik, munkálkodik az uradalomban s öreg korára nyugdíjat élvez, mely által úgy ő, mint családja biztosítva van a nyomorba jutás ellen. Hogy az uradalom erre mit áldoz, elég megjegyeznünk, hogy évente 7000 koronát költ a cselédnyugdíjakra.

Mint követendő példát hozom fel a cselédlakások építésének e módját, nem lesz kidobott pénz, melylyel a kötelező építkezés keretei túlléptnek, hiszen csak megelégedett emberek részéről remélhetünk hűséget és odaadó munkásságot. Amelyik cseléd még van elégedve helyével, azon nem fog a kóborlási ösztön, az kényszerítő ok nélkül nem eserélt fel biztos jó helyét bizonytalanért.

Midőn tehát az árpádalmi uradalom jószág-felügyelősége a megkövetelt lakás építése helyett otthont teremt a cselédség részére, midőn ezen, mondjuk, cselédhitbizomány létesítése által követendő és nagyfontosságú, kiváló szociális értékkel bíró munkát alkotott, egyúttal rámutatott azon erkölcsi alapra is, melyen ma egy modern gazdaságnak a szociális érdekek előtérbe tolasásával helyezkednie kell. Csak így éri el azt, hogy a cselédséget és gazdát nem a törvény rideg paragrafusai, de a szeretet és kölcsönös megbecsülés szálai fűzik egymáshoz s csakis így állhat helyre újból a régi és sokszor visszasíratott jó viszony, melynek megszüntetnek épp úgy okai voltak az e kérdésben üzleti alapra helyezkedő gazdák, mint a kor szellemétől elragadtatott és tulságos követelésekkel fellépő cselédek.

Zathureczky Károly.

A londoni alkohol elleni kongresszus.

Manapság már az egész világban előrenyomul az alkohol kérdése, mely sürgős megoldásra szorul az emberiség, de különösen a minden foglalkozásban dolgozó munkásság érdekében. Ismeretes, hogy milyen pusztítást visz véghez Magyarországon is az alkohol, úgy a mezőgazdasági, mint az ipari munkások között. Szó-

43. ábra. Cselédházak Berchtold Lipót grófnő árpádalmi uradalmában.

moruan kell azonban tapasztalni, hogy a világszerte tartott alkoholelles kongresszusok alig vitték előre a meató akeziót. A nemzetközi kongresszusok értéke felől ugyanis újabban nagyon megoszlanak a vélemények. Azt azonban el kell ismerni, hogy a kongresszusok igen jó alkalmul szolgálnak arra, hogy a tárgyak iránt a nagyközönség érdeklődését felebrészszék.

Legutóljára a Londonban megtartott XII. nemzetközi alkoholizmus elleni kongresszus hatása is igen gyenge volt. A világráros óriási forgatagában a kongresszusról a közönség alig vett tudomást.

A kongresszusnak egyedüli kinagasló pontja, *Laitinen*, az európai híru finn tudósok előadása volt, amelyben évek hosszú során át végzett kísérletei alapján kimutatta, hogy a legcsekélyebb mennyiségű alkohol is káros hatással van az emberi szervezetre. Mondhatni, hogy a kongresszus végig e szenzációs megállapítás hatása alatt állott, mert tudni kell, hogy *Laitinen* a tudományos világban, mint óvatos, megbízható kutató ismeretes, akiről mindenki tudja és ezt a kongresszuson Anglia leghíresebb tudósai is elismerték, hogy kísérleteit a legnagyobb gondossággal végezi, amiért tehát kijelentései a legszigorubb kritikát is megállják. *Laitinen* előadása súlyos csapás tehát mindazokra, akik az alkohol mér-

sékelt élvezetét ártalmatlannak, sőt az egészségre hasznosnak tartják; az ő érvei erősek megtámadják a tudósok eddigi tanításait, amelyen az absztinenciát feleslegesnek nyilvánították s az alkoholizmus elleni küzdelemben a mérsékelt ivásnak csináltak propagandát.

A híres finn tudós kísérletei arra irányultak, hogy megállapítsa, az alkoholévezetnek mily hatása van a vérképződésre. E kísérleteket eleinte állatokon végezte s ezek eredményéről a stockholmi kongresszuson számolt be. Később kísérleteit embereken is folytatta s évek hosszú során végzett megfigyeléseinek eredménye az, hogy a legkisebb mennyiségű alkohol, tehát $\frac{1}{4}$ liter sör, vagy egy decziliter bor élvezete már oly káros elváltozást okoz a vérben, amely által a szervezetnek fertőző betegségek elleni képességét meggyengíti.

Ezt a véleményt kiegészítette *Henscher* stockholmi orvostanár nagy figyelemmel hallgatott előadása, amelyben kimutatta, hogy az alkohol a szervezetre olyképpen hat, hogy a tuberkulózis iránt különösen fogékonyává válik. *Holtscher* dr. pedig a német és osztrak kórházakban szerzett tapasztalatok alapján rámutatott arra, hogy a lázas fertőző betegségek, a *kruppos tüdőlob* és a *hasitífusz*, alkoholadagolás nélkül kedvezőbb gyógyeredménnyel folynak le, mint alkohol által történt gyógykezelés esetében, ami ismét ezafelata annak az orvosok körében elterjedt tévhit-

nek, mintha lázas fertőző betegségek gyógyulásához az alkoholnak rendelése elkerülhetetlen volna.

A tudományos szakosztály többi előadásai is magas színvonalon állottak. *Legrain* az alkohol és elmebajról, *Mott* az alkohol hatásairól, *Clonston* az emberi agy ellenálló képességéről az alkohollal szemben értekeztek.

Egyébként a kongresszus tárgyalásainak első két napját majdnem teljesen a gyermekekre vonatkozó kérdéseknek szentelte. E napokon ugyanis egy a délelőtti általános ülésen, mint a délutáni tudományos szakosztályokban a gyermekek nevelésével s azzal a kérdéssel foglalkoztak, hogy az iskolának, a családnak és az ifjusági egyesületeknek mily szerep jut az alkoholizmus elleni küzdelemben. A kérdést különösen pedagógiai szempontból tárgyalták nagy részletességgel, kiterjeszkedvén a tanító kiképzésére. Megállapítást nyert, hogy az alkoholizmusnak az iskolában való tanítása által a szeszévezet korlátozása mily nagy mértékben elérhető. Az iskolai oktatás mellett az ifjusági egyesületeknek is hálás feladat jut e téren. Svédországban például 1892 óta kötelező a népiskolákban az alkoholizmusról való előadások tartása s azóta az ifjusági absztinens egyesületek

is működnek s ezek taglétszáma jelenleg már 10,582.

E tárgyalások során fejtegették az alkohol pusztító és degeneráló hatását a gyermekekre. E kérdésben *Dóczi* dr. honfitársunk is tartott előadást, amelyben a hazai iskolák tanulóiról készített statisztikai adatokat ismertette. Szomorúan lehet konstatálni azt, hogy Magyarország lakossága a szesz fogyasztásánál az elsők között van, mert itt az egyszerű munkásemberek fogyasztják a legtöbb alkoholt s már gyermekeiknek is naponként többször adnak pálinkás kenyeret, ami felette romboló hatással van a fejlődő szervezetre.

Érdekesekek voltak azok az előadások is, amelyek az alkohol hatásait ismertették közigazgatási, tengerészeti, katonai, posta- és távírdai és a vasuti szolgálatban. Mindegyik ágra nézve külön-külön szakelőadó ismertette a kérdést, amely előadásokból kiűnt, hogy Angliában és Amerikában a legfontosabb nemzeti és gazdasági szolgálatokat mily károsan befolyásolja az alkoholizmus s hogy minő törvényes intézkedések és társadalmi mozgalmak által igyekeznek az alkoholizmus veszélyétől úgy a közszolgálatot, mint a rájuk bízott fontos állami és közgazdasági érdekeket megvédeni.

Az alkoholizmusnak munkásbiztosítással való vonatkozását *Hansen* kiel rokkantsági biztosító intézet igazgatója, *Küfler*, a bécsi balesetbiztosító intézeti igazgatója és *Kiss*, a budapesti kerületi munkásbiztosító igazgatója tárgyalták behatóan. Mindannyian utaltak arra, hogy az alkoholizmus mily károkat okoz a munkásbiztosítási intézményeknek és mily nagy mértékben gátolja a munkásbiztosítás további fejlesztését. Ugyanez alkalommal kifejezésre jutott, hogy a munkásbiztosítási intézmények iszákos tagjait nem büntethetik azzal, hogy segélyüket megvonják vagy korlátozzák, mert az alkoholistákat nem büntetni, hanem gyógyítani kell. Mindezeket kívül a kongresszus még behatóan foglalkozott az iszákosok elleni törvényes intézkedésekkel, a bűnös alkoholisták gyógykezelésével, az alkoholizmus és a büntettek közötti összefüggéssel. Ez előadások során állapította meg a kongresszus azokat a feladatokat, amelyek az államra és törvényhozásra várnak e téren. Végül tárgyalt és megbeszélte azt a közismert tény, hogy a gyarmatokban a kulturát olyképp terjesztik, hogy szeszitalokkal pusztítják a bennszülötteket. A kongresszussal kapcsolatban *alkohol-ellenes kiállítás* is volt, amelyen az alkoholelleses irodalom szakszerű bemutatása keltett fel-tűnést, emellett az alkoholelleses egyesületek gyűjteményes kiállításai, az alkoholelleses propaganda eszközei érdemelnek felemlítést.

A legközelebbi kongresszust Hágában tartják, sokan azonban amellett érveltek, hogy Milánóban gyűljenek össze, mert az olasz közvélemény az alkoholizmussal még alig foglalkozott, holott az alkohol pusztítása, különösen Felső-Olaszországban éppen olyan szembeütő, mint Magyarországon.

A kolozsvári gazdasági kerületi havasi legelők rendezése.

Ez roppant fontos és nagy kérdés, de épp oly bonyolult is. Fontos azért, mert e kerület két vármegyéjének-Kolozs és Torda-aranyos vármegyéknek majdnem 230 ezer katasztrális hold legelő területéről van szó. Nagy kérdés, mert tömérdek utánjárásal s munkával jár az ügy kellő tanulmányozása s bonyolult azért, mert ezen óriási havasi területen még ma sincsenek a birtok és tulajdonjogi kérdések rendezve.

Darányi és *Mezőssy* érdeme lesz az, akik e kérdést tárgyalás alá vitték, ha ezen ügy sikeresen oldatik meg, ami nemcsak kívánatos, de sürgős feladatát kell hogy képezze az államhatalomnak. Ezen havasi terület bejárására s tanulmányozására a minisztérium egy szakbiztosítást küldött ki, melynek tagjai a következők voltak: A kolozsvári m. kir. erdőgazdáltságot képviselte *Várnay* Ödön magyar királyi erdőtanácsos, a kolozsvári m. kir. gazdasági felügyelőséget *Hreblay* Emil m. kir. gazdasági felügyelő, a m. kir. erdőrendezőséget *Rohitich* Márton m. kir. erdőtanácsos, a kolozsvári m. kir. erdőfelügyelőséget *Gyöngyössy* Béla magyar kir. főerdőtanácsos és a nagyszabenyi felügyelőséget *Pászthy* Ferencz magy. kir. erdőfelügyelő, a gyalui m. kir. erdőgondnokságot *Huszár* Pál m. kir. erdőmérnök, a reketőt *Katona* Gyula, a topánfalvait *János* Gyula, a vidrait *Sébök* Ernő, az albáki m. kir. erdőgondnokságot pedig *Nyul* Pál m. kir. erdőmérnök képviselte.

A 10 tagból álló bizottság 24 havasi község területeit járta be s vizsgálta felül az ezen határokon elterülő legelőket és kaszálókat.

E két vármegye közül Kolozs vármegyében létező 129,819 katasztrális holdnyi összes területből körülbelül 80,000 katasztrális holdnyi terület minősíthető havasi legelőnek, amelynek 20%-a előhavas, 60%-a középhavas és ismét 20%-a felső havasi fekvésű. Torda-aranyos vármegyében pedig a létező 95,717 katasztrális holdnyi összes legelőterületből már 65,000 katasztrális hold minősíthető havasi legelőnek s ennek csak 15%-a alsó, illetve előhavas, 70%-a közép és 15%-a felső havasi fekvésű.

Ezen pár számadatból is látható, mily nagy fontossága e két vármegyében a havasi legel-tetés ügye s így annál inkább különös az, hogy az érdekeltségek csak az utóbbi évek nyomasztó gazdasági állapotainak elviselhetetlenné vált sulya alatt jajdultak fel annyira, hogy jajsavuk a földművelésügyi minisztériumban is komoly aggodalomra adott okot s a feljaro küldöttségeknek könyörgő szavaira azután el lett rendelve a most említett bejárás s már az 1908-ik év folyamán némi kisebb tanulmányt.

A jövő évben ezen felügyelőség a szerzett tapasztalatok alapján mindenik vármegyéjében a megfelelőnek talált havason egy-egy körülbelül 500-600 katasztrális holdra terjedő havasi mintalegelőgazdaságnak államköltségen való felállítását fogja javaslatba hozni s erre nézve a minisztérium egyes főnökeivel már tárgyalt is. A rossz karban levő egyes legelő-

ket pedig utánzásra való példa felállítására végett államköltségen tervezni megjavítani.

A havasi állattenyésztés rendszerbe szedése már a folyó év elején kezdetét vette, a gyalui, toroczkói és a topánfalvai havasokra 40 darab telivér pinzgau bika szereztetett be s adatott ki egyes községeknek. Az egész havason ezáltal csakis pinzgau bikák szerepelnek, ami nagy biztosíték arra, hogy ezen havasokon pár év múlva csakis pinzgau jellegű szarvasmarha lesz található. Itt meg kell említenem, hogy ritkán láttam oly vidéket, ahol a pinzgau jelleg oly gyorsan s oly intenzíven átöröklődik s azért azt hiszem, hogy e fajta ezen vidékre igen jól leti megválasztva. A két év alatt látott pinzgau jellegű szarvasmarhaivadékokkal nagyon meg voltam elégedve, mert azok gyorsan fejlődnek, hustartók és igen edzett állatok. A nép is nagyon megkedvelte e fajtát. (bl.)

A magy. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet megtekintése.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület időszerű gazdasági kérdések megbeszélése céljából előadásokat rendezett, ez alkalomból f. hó 23-án d. u. az érdeklődőkben álló kis csapat, mintegy huszonötön kiszállottunk a budai oldalra a fogaskerekű vasúttal szemben épült hatalmas ház-csoportból álló központi szőlészeti kísérleti állomásnál. Végignéztünk az érdeklődőkön és elgondolkoztam azon, hogy Magyarország több százezer holdat kitevő szőlőbirtokosai alig vannak képviselve. Ha elemi csapás éri termésüket, deputációkkal zaklatják a minisztert kamat-és adóelengedésért, ott azonban, ahol védekezés lehetne tanulni a jövő küzdelemre, a bajok ellenállására, alig jelentkezik valaki.

A főépületbe belépve, azt hittem, hogy megnyitásra jöttünk, mert a tisztaság és rend meglepő volt, csak később az előadás és ismertetés során értesültem, hogy már öt éve működik az intézet.

Istvánfy Gyula dr. tud. egyet. tanár, az intézet igazgatója fogadott bent a helyiségben, aki bámulatraméltó hozzáértéssel magyarázott és ismertette az intézetet; minden kis tárgy az ő nagy tudásához fűződik, természetesen nem feledkezve meg miniszteréről sem, aki minden áldozatot meghozott, hogy páratlan legyen a maga nemében ezen intézet.

Sorra jártuk a helyiségeket, sajnos, nem mind-egyiket, mert annyi időnk nem volt, de amit láttunk, azt nagyszerűnek találtunk.

Ezek után a tudós igazgató egyik tanteremben megtartotta magas színvonalon álló előadását az 1909. évi peronoszpórajárvány és az időjárás közötti vonatkozásokról. A gyönyörű előadást nagy tetszéssel fogadták, természetesen hiányzott a több száz szőlősgazda, akik azt hasznukra fordíthatták volna.

Az intézet évi jelentése vaskos kötetben van összefoglalva, az érdeklődőknek egy levelezőlap ellenében díjmentesen megküldik.

Végül nem h-
ként több száze-
nek csupán 12,
már pedig tan-
körben terjedne
adásokkal véle-
Gyula dr. igazg-
több nyilvános
kellene rázni t-
hogy hasznos t-
a tavaszi ujjabb

Kik nem ol

A „Köztelek”
számában Hrebl-
lességemnek tal-
ügyek iránt érde-
a cikkre vonatk-

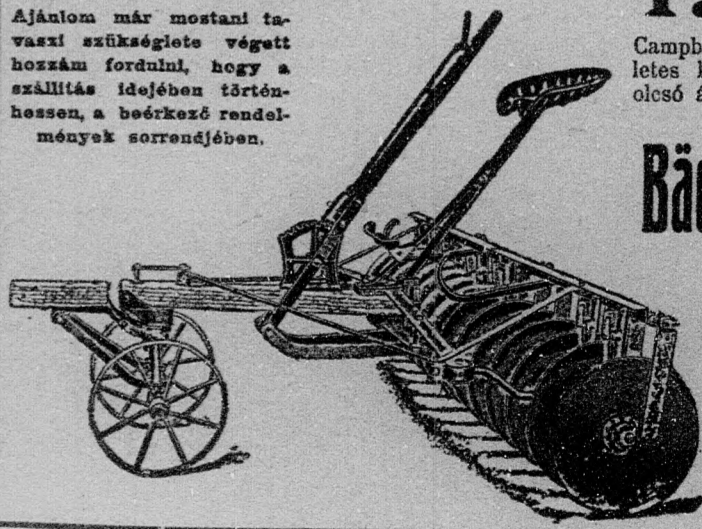
A cikk utolsó
a „Köztelek” szá-
a szolgabírói hi-
partolom és azze-
tisztviselők kapj-
„Belügyi”, „Pén-
közönyöket, egy-
kell nélkülözni
igazgatásnak egy-
gazdasági igazga-
minden ágát el-
a paragrafust me-
igazgatást nagy-
Nézzük csak mil-
viselő gazdasági-
községek érdeke-
ipar, kereskedelem
haralom rendel-
szakembereket, o-
megfelelően a fős-
Minér tapasztalta
tisztviselő, annál
karöltve helyes i-
Szükségesnek
tisztviselő egy o-
gazdasági dolgok
kibővíthetik. Hisz-
ha a járásában e-
dolgotokat jól akar-
de annyit kell tu-
zetséggel bíró g-

A járási főszol-
bizottság elnöke,
üléseit és hozot-
Határozni kell fá-
beszerzéséről stb.
szakismeretet felt-
Vagy bir a főszol-
szakismerettel, va-
pártatlan és csak
ményét érvényesi-
alárendeli vélem-
érdeknélküli véle-

Rendelje el a
„Köztelek” lapnál
részére leendő m-
lapot úgy, hogy a
Közgazdaság”-ban
egyed gazdasági

FONTOS!

Ajánlom már mostani ta-
vaszi szükséglete végett
hozzám fordulni, hogy a
szállítás idejében történ-
hessen, a beérkező rendel-
mények sorrendjében.

Tárcsásboronák,

Campbell-rendszerű **altalajtömörítők** elismert és egyedül töké-
letes kivitelben, a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva
olcsó ár és teljes szavatosság mellett. — **Több ezer darab**
már működésben.

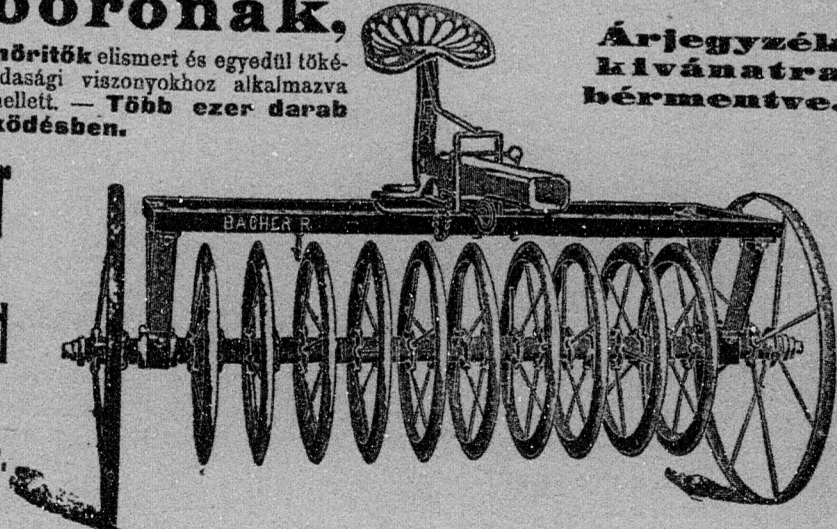
Bächer-Melichár

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI.,

Nagymező-utca 68. sz.

Árjegyzék
kívánatra
bérmentve.

Végül nem hallgathatom el azt, hogy évenként több százezer koronával fenntartott intézetnek csupán 12, mond tizenkét hallgatója van, már pedig tanácsos volna, ha minél szélesebb körben terjedne ez a tudomány, amit téli előadásokkal vélek elérni. Kérni kell Istvánfi Gyula dr. igazgató urat, hogy a tél folyamán több nyilvános előadást tartson, mely által fel kellene rázni téli álmukból a szőlőgazdákat, hogy hasznos tudnivalókat meritve, induljanak a tavaszi újabb küzdelembe.

Csányi György.

Kik nem olvassák a „Köztelek”-et?

A „Köztelek” 1910. évi január hó 12-iki számában Hreblay Emil cikket olvasva, kötelességemnek tartom, hogy mint a gazdasági ügyek iránt érdeklődő közigazgatási tisztviselő, a cikkre vonatkozólag véleményét nyilvánítsak.

A cikk utolsó bekezdése azt javasolja, hogy a „Köztelek” szaklap hivatalból küldessék meg a szolgabírói hivataloknak. Ezt az indítványt pártolom és azzal egyetértek. Mint közigazgatási tisztviselők kapjuk a „Magyar Közigazgatási”, „Belügyi”, „Pénzügyi” és nem tudom miféle közlönyöket, egyedül egy gazdasági szaklapot kell nélkülözniük; már pedig a helyes közigazgatásnak egyik legfontosabb feltétele a helyes gazdasági igazgatás. A közigazgatásnak talán minden ágát el lehet sajátítani szakkönyvekből, a paragrafust meg lehet tanulni, de gazdasági igazgatást nagy gyakorlat nélkül nem lehet. Nézzük csak miben áll a közigazgatási tisztviselő gazdasági igazgatása. Szolgálnia kell a községek érdekeit, állattenyésztés, földmivelés, ipar, kereskedelem terén. Igaz, hogy az államhatalom rendel a közigazgatási tisztviselő mellé szakembereket, de azokat a helyi viszonyoknak megfelelően a főszolgabíróknak kell támogatniok. Minél tapasztaltabb, önállóbb egy közigazgatási tisztviselő, annál biztosabb, hogy a szakközeggel karöltve helyes irányban szolgálja a közt.

Szükségesnek tartom, hogy a közigazgatási tisztviselők egy olyan lapot kapjanak, miből a gazdasági dolgokra vonatkozó szakismereteiket kibővíthetik. Hiszen egy járási főszolgabírónak, ha a járásában előforduló gazdasági vonatkozású dolgokat jól akarja intézni, ha többet nem is, de annyit kell tudnia, mint egy magasabb képzettséggel bíró gazdának.

A járási főszolgabíró a járási mezőgazdasági bizottság elnöke, mint ilyen vezeti a bizottság üléseit és hozott határozatait megszerkeszti. Határozni kell fásításról, faiskolákról, apaállat beszerzéséről stb., szóval mind-mind gazdasági szakismeretet feltételező és követelő kérdésekben. Vagy bír a főszolgabíró már hazulról gazdasági szakismerettel, vagy nem. Ha bír, úgy tudja pártatlan és csak a közérdeket szolgáló véleményét érvényesíteni, ha nem bír azzal, úgy alárendeli véleményét a bizottság nem mindig érdeknélküli véleményének.

Rendelje el a földmivelésügyi miniszter a „Köztelek” lapnak a közigazgatási tisztviselők részére leendő megküldését és bővítsék ki a lapot úgy, hogy abban, mint például a „Magyar Közigazgatás”-ban, közigazgatási helye legyen egyes gazdasági szakkérdések megvitatásának és

ilyen szakkérdésekben díjtalanul adjon a lap a hozzáforduló közigazgatási hatóságnak tanácsot és felvilágosítást.

Straub János,
főszolgabíró.

Hreblay Emil azt a kérdést tette fel a „Köztelek” f. é. 4-ik számában, hogy kik nem olvassák a „Köztelek”-et?

Azt hiszem, találobb volna feltenni úgy a kérdést, miért nem olvassák a „Köztelek” lapot? Mert ám még az nem elég, hogy a lapot minél többen járassák is, noha ezzel a lap anyagilag vastkosodik, hanem hogy azt el is olvassák. Tehát ha a földmivelésügyi kormány el is rendelné, hogy a járási, városi hatóságoknak, jegyzőknek, tanítóknak a lap ingyen járjon, annak ugyan még kevés kulturális hasznát venné az állam, mert annak nagyobb része épp úgy a papirkosárba s egyéb helyre kerülne, mint ahogy az egyéb hivatalból elrendelt lapok ma oda kerülnek. Valamely szakközleménynek az elolvasására, pláne ha az nem tartozik valamely hivatal vagy hivatalnok szakmájához, senkit nem lehet erőszakolni, de hiábavaló is volna. Hiszen azon gazdák, vagy gazdatisztek sem olvassák el, akik a lap előfizetői, csupán csak belenéznek, elolvassák a közlemény címét s ha a cím nem ígér valami rendkívüli, szenzációs dolgot, olvasatlanul teszik le. Persze tisztelet a kivételnek, mert azért 70-80%-a bizonyára elolvassa, de tudnék csak környékünkön megnevezni 5-6 olyan gazdát, kik a leirt módon járnak el s kiket ha megkérdeztem alkalomadtán valamely közleményre nézve, épp úgy nem tudtak róla, mint ahogy Hreblay ur említi. Sőt voltam olyan állami hivatalnoknál is, kinél a „Köztelek”-ből, mely hivatalból jár neki, felbontatlanul hevert 10-12 példány is, amelyeket én bontottam fel.

Ezek után felmerül az a kérdés, mit kellene tenni tehát, hogy a szaklapot ne csak járassák, de olvassa is mindenki, akinek ingyen jár is?

A jelzett kelleken kívül legfontosabb s kívánatosabb lenne, ha a napi események, politikai cikkek is a lap keretébe lennének foglalva, vagyis lenne a „Köztelek” egyszersmind napilap is, nem külön, mint volt a „Hazánk” és „Az Ország”, amely nem birt zöldágra vergődni. Ha a lap így reformáltatik, akkor lesz értelme a közigazgatási tisztviselők, tanítók s egyéb hivatalok számára ingyen, vagyis az állam által dotáltan járni, mert ilyen alakjában el fogja olvasni még az is, akit közelről nem érdekel. Nekünk falusi gazdáknak, kik nem tölthetjük a nap felét íróasztalnál, mindenes lap kell.) Káldy János.

A Balkán-szerződés és az iparkamarák.

Lapunk vezetőhelyén foglalkozunk érdemileg ama határozatokkal, amelyeket néhány kereskedelmi és iparkamara hozott a Balkán-szerződés-

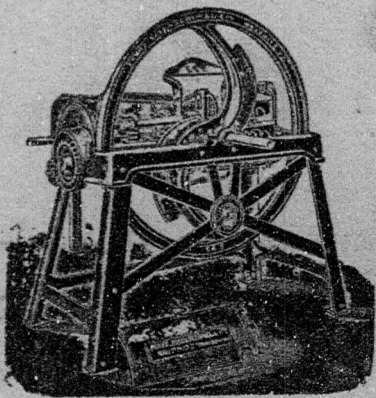
*) Politikai lap kiadása nem lehet hivatása az OMGE.-nek. Bárcsak ne politizálnánk annyit, akkor kevesebb volna a politikai suszter, de több a haladó gazda. Egyébként általános napilap és különleges szaklap egymást sohasem helyettesíthetik. Szerk.

seknek netalán alkotmányellenes módon, rendeleti uton történi életbeléptetése tárgyában. A dolog rövidre fogott hisztorikuma tudvalevőleg az, hogy az OMGE.-nek aggodalmai lévén aziránt, minő eljárást fog a jelenlegi, parlamenten kívüli kormány a román és általában a többi Balkán-szerződés életbeléptetése tekintetében követni: szükségesnek és czélszerűnek látta e szerződések esetleges alkotmányellenes oktrojálásának terve ellen az ország egész gazdasági közvéleményét tömöríteni és megszólaltatni. E czélból körirattal fordult úgy a mezőgazdasági, mint az ipari és kereskedelmi érdekképviseletekhez. Hangsúlyozva és kifejezetten nem azért, hogy az utóbbiakat a Balkán-szerződések szükségességére vonatkozó, különben közismert álláspontjuk megváltoztatására bírja, hanem kizárólag csakis azért, hogy az egész magyar gazdasági közvéleményt egységesen tiltakozó táborba sorakoztassa a nemzet egyik alapvető jogának, a gazdasági és kivált külkereskedelmi kérdésekben való alkotmányos önrendelkezési szabadságnak bármíno korlátozása vagy kijátszása ellen.

Most már nehogy az elfogultság vádja érhesen bennünket, minden kommentár nélkül ismertetjük a debreczeni, nagyvárad, pécsi és soproni kereskedelmi és iparkamarák válaszul adott határozatainak lényegét, amit egyébiránt az illető kamarák sajtó útján is siettek a közvélemény tudomására hozni. E határozatok lényege az, hogy a kamarák a rendeleti uton való életbeléptetés ellen a tiltakozást nem tartják szükségesnek. Ezt a látszólagosan passzív álláspontot azonban az indokolások messze túllépik.

A saját szempontjából egyedül logikusnak és egészben véve kifogástalannak mondható álláspontot a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége foglalta el, amely a felhatalmazási törvényekkel való kormányzást velünk együtt helytelenítvén, kívánatosnak jelzi ipari szempontból a román kereskedelmi szerződés mielőbbi alkotmányos beczikkelyezését, ellenben „a szerződés rendeleti életbeléptetésével szemben táplált alkotmányjogi aggályainkat teljes mértékben osztja” s ez ellen csak azért nem tiltakozik, mert a kormány ilyen alkotmányellenes szándékának semmiféle jelét sem látja. Hát ez lehet optimizmus, de egyébként teljesen fedi a mi felfogásunkat, amit ily előkelő ipari testület részéről csak örömmel ismerhetünk el.

A debreczeni kamarának azt az indokolását, hogy előtte „az ipar és kereskedelmi forgalom szorongatott érdekeinek érvényesülése szempontjából a czélszerűség főéletörvényei mindennéi irányadóbbak”, tehát az alkotmányos alapelvek épségben tartásánál is fontosabbak, más helyütt már bővebben szövegtettük, kellőképpen reámutatva e téves tétel veszedelmességére. A pécsi kamara a kérdést egyszerűen megkerüli azzal, hogy „ha a román szerződésnek törvény útján leendő életbeléptetése elmaradna, akkor sem érzi magát arra indítva, hogy a Balkán-államokkal való szerződés nélküli viszony további fenntartása érdekében állást foglaljon”. Szóval az esetleges alkotmányértés ellen nem tiltakozik. A soproni kamara sem hajlandó „formai okokból elejteni a dolog lényegét” s éppen ezért „nem fogadhatja el irányítókul az

Szeeskavágók,

Répvágók,

Rukoriezaszártépek

Darálógépek

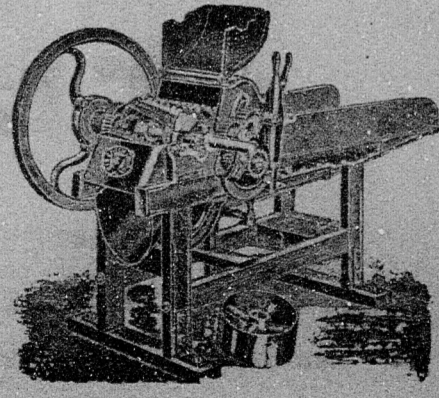
legtökéletesebb és legjobb kivitelben

Bächer-Melichár

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

alkotmányjogi aggályokat, midőn a kérdéses szerződések megkötésétől és életbeléptetésétől a megélhetési viszonyok általános javulását várja s amitől az iparos- és kereskedőkörök széles rétegeinek léte függ. Végül a *nagyváradi* kamara meggyőződése szerint „bárha nem is alkotmányszerűen rendezett külforgalmi viszonyaink nyugodtsága és békéje a hazai kereskedelemnek és iparnak fontosabb érdeke, mint az alkotmány védelme mellett okvetlenül beálló vámháborus állapot” s éppen ezért nem hajlandó az OMGE-t a tiltakozás „illetéktelen utjára követni”, ha a kormány „esetleg alkotmányellenes eszelekedet az ország közforgalmi érdekeinek megóvása végett elkövetni kényszerül”. Ime így domborodik ki a kamarák alkotmányos álláspontja.

A négy kereskedelmi és iparkamara határozatainak legjellemzőbb csattanója pedig a bécsi „Neue Freie Presse” legutóbbi számában olvasható ama félhivatalos híradás, hogy mivel a Khuen-Héderváry-kormány alkotmányjogi aggályoknál fogva a román szerződést rendeletileg életbeléptetni nem hajlandó, *külgyminiszteriumunk megjegyezte a román kormányt a szerződés aktíválásának elhalasztására nézve*. Ami ellen tehát az alkotmányos formásokra közhit szerint nem tulságosan kényes Khuen-kormány közjogi lelkiismerete is tiltakozik, azt a magyar iparosok és kereskedők négy hivatalos testülete állítólagos anyagi érdekeltségéből kész volna — a „formahibákon” személt hunyva — szentesíteni! Ami mindenesetre olyan szomorúan mulatságos kontraszt, hogy erről valóban — *difficile est satiram non scribere*...

Elvi jelentőségű döntések.

Tejhamisítás jéggel.

A földmívelési miniszternek a tejhamisítási ügyekben hozott elvi jelentőségű határozatai lassanként egy kis kodex-szé szaporodnak. Amennyiben ez arról tesz tanúságot, hogy a bizottságok a tejhamisítókat erélyesen üldözik, csak örülni tudunk fölötté. Itt közlünk egy újabb ilyen határozatot, amely a tejhamisítóknak egyik különös manipulációjáról rontja le a leplet:

(A m. kir. földmívelésügyi miniszter 1908 július 6. 15.516/908.) Közigazgatási hatóságnak. A bizottságnak azt a másodfoku ítéletét, melylyel a város rendőrkapitánysága 1700. számú elsőfoku ítéletét S. S.-ra vonatkozó részében helybenhagyva, ezzel nevezett tejnek vízzel való hamisítása és ily állapotban való forgalomba hozatala miatt az 1895:XLVI. t.-cz 3. §-ának a) és c) pontja alapján 10 napi elzárásra és összesen 200 K — behajthatatlanság esetén további 10 napi elzárással helyettesítendő — pénzbüntetésre ítélte és 57 K eljárási költség megtérítésére kötelezte, valamint a bizottságnak a folyó évi január hó 7-én 770/907. sz. alatt hozott azt a másodfoku ítéletét, melylyel az elsőfoku ítéletet helybenhagyva, V. V. ottani tejnagykereskedőt azért, mert a tavaszi és nyári időszakban a tejes edényekbe jeget rakván, a megolvadt jég vízzel közvetett módon tejet hamisított és azt forgalomba hozta, az 1895:XLVI. t.-cz.

3. §-ának a) és c) pontja alapján 15 napi elzárásra és összesen 400 korona, behajthatatlanság esetén 20 napi elzárással helyettesítendő pénzbüntetésre ítélte és az ítéletnek négy ottani lapban saját költségén való közhirretételére kötelezte, a hamisított tejnek elkobzását és megsemmisítését elrendelte, marasztaltak fellebbezése folytán felülbírálat alá vettem és ennek eredményéhez képest következőleg ítélem: A két másodfoku ítéletet indokainál fogva helybenhagyom.

Felelősség lórugásért.

A háziállatok által okozott károkért való felelősség kérdésében bírói gyakorlatunk meglehetősen ingadozó. Így pl. van olyan kuriai határozat, amely szerint a gazdának az állatai által okozott károkért való felelőssége korlátlan, tehát a gazdát akkor is terheli, ha a kár az ő mulasztásával nincs is okozati összefüggésben és ez alól a gazda még akkor sem vonhatja ki magát, ha az állat őrizését másra bízta. (Dtár III. f. XXVII. 107.)

Ez a felfogás a német birodalmi polgári törvénykönyv régebbi álláspontjának felel meg. Ez a szigorú rendelkezés képtelen eredményekre vezetett és saját hazájában nagy ellenszenvet keltett. A németek novellával segítettek a bajon és a törvénykönyv szigorát odaenyhítették, hogy a gazda csak a rendes gondosság elmulasztása esetén felelős.

A magyar bíróságok joggyakorlata újabb időben szintén ezt az irányt követi. Erről tanuskodnak az itt közölt ítéletek:

A szegedi kir. törvényszék: Felperest keresetével elutasítja.

Indokok: Nem vitás, hogy a m—i vásár idején a kocsiuton haladó és az alperes által hajtott kettős fogat kocsijának saraglyájához kötött és az alperes tulajdonát tevő ló a felperes bal lábát megrugta, minek folytán felperes bal alszárának mindkét csontja eltört.

Felperes teljesen munkaképtelen lett és miután munkaképessége még legalább 12 évig eltartott volna, munkaképtelensége által évi 720 K. kára merült fel; követeli, hogy alperes a 12 évre eső reménybeli munkakeresményének tőkésített 8640 K.-t tevő kártérítési összeg megfizetésére köteleztessék.

Szabály, hogy az állat által elkövetett kárért annak tulajdonosa esakis a rendes gondosság elmulasztása esetén felelős.

Ennélfogva nyomozat tárgyává kellett tenni, hogy az alperest terheli-e gondatlanság valamely óvintézkedés elmulasztása körül.

Megállapítható, hogy a felperest ért baleset a 10 öl széles országuton az állatvásártér előtt az alperes fogatának menetele közben történt akként, hogy az alperes kocsija saraglyájához kötött lóva ficzánkolas közben félrerugott. Felperes a lórugást azért nem kerülhette ki, mert a kitérés irányában, tehát az alperes kocsija megett egy másik haladó fogat volt utban.

Arra nincs adat, hogy az országuton az alperes a fogatját szabálytalanul hajtotta s hogy a baleset ennek folytán következhetett be.

Amennyiben pedig nem létezik valamely jogszabály, mely a lovaknak saraglyához való kötése által való vezetését tiltaná, nem terheli tehát

gondatlanság alperest abban, hogy vezetőkes lovát kocsija saraglyájához megkötve fogata után vezette, tekintet nélkül arra, hogy lóva annak természetes tulajdonságánál fogva személyek testi épségére nézve különben veszélyes volt-e, vagy sem, mert az országutnak az a rendeltetése, hogy azon fogatok közlekedjenek és személyek testi épségét veszélyeztető tulajdonságokkal bíró állatok is vezetessenek azon, az alperes pedig körültekintő gondossággal járt el akkor, amikor lógós lovát elvezetés céljából kocsija saraglyájához kötötte, az ekként megfékezett ló kirugása által bekövetkezett kárért, a fenti jogszabálynál fogva, a ló tulajdonosát felelősség nem terheli. (1908 decz. 23. 27934/908. sz.)

A szegedi kir. tábla: Az elsőbíróság ítéletét helybenhagyja indokaiból és azért, mert megállapítható, hogy felperes a vásárra siető kocsi között ment és úgy, amennyiben nincs adat arra nézve, hogy a gyalogközlekedésre rendezett utszélen nem mehetett volna, saját vigyázatlansága is előidézője volt az őt ért balesetnek. (1909 április 22. 700/909. sz.)

A kir. Kuria: A másodbíróság ítéletét az elsőbíróság ítéletéből felhívott indokokból helybenhagyja. (Kuria 1909 nov. 10. 3516/909. sz. a. VII. p. t.)

Meghívó.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete kerületi választmánya által Brassóban a Gazdák Biztosító Szövetkezete irodahelyiségében (Kolostor-utca 23.) folyó évi február hó 4-én délelőtt 10 órakor tartandó választmányi ülésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Titkári jelentés.
3. Esetleges indítványok.
4. A Gazdák Biztosító Szövetkezete Budapestben tartandó évi közgyűlésére kiküldendő két tagnak megválasztása.
5. Választmányi tagok választása.

Bohus Pál s. k.,
választmányi elnök.

VÉGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei	261
Gazdasági érdek és alkotmányos erkölcs	262
Reflexiók	263
Hitbizományyszerű eselédalakások az árpádalmi uradalomban	266
A londoni alkohol elleni kongresszus	267
A kolozsvári gazdasági kerületi havasi legelő rendezése	268
A magy. kir. központi szőlészeti kísérleti állomás és ampelológiai intézet megtekintése	268
Kik nem olvassák a „Köztelek”-et?	269
A Balkán-szerződések és az iparkamarák	269
Elvi jelentőségű döntések	270
Tárca.	
Buffum tanár kísérletei	262
Gazdatársadalmi mozgalmak	265
Levélszekrény	265

Vegyések

Argentina terméskamara budapesti tagok a Magyar Egyesületésszus jelölés. — ellen. — gazdasági altisztek helyezésére. — földön. — védekező kezés a bar eladások. — szágos állat

Kereskedelem, tözszerkesztői üzenet

Argen

Ugyisolván nem méseredményei kerülnek forgalomba a másik a bar azonban valame formán nem érd közü gabonapiac méseredményei éppen ezért kivá rezni azíránt, hogy tak a termésvisz

A római nem január hó 20-án első, amely telj amelyben Argent q-ban volt felté ményeiről koráb adni annak, hogy 43 millió méte sáskák, a száraz emlegetett volt, jelentékeny csök mindenki. Hát Argentina mult mázsás buzatern közü mezőgazda 42-76 millió mé csökkenést jelen

A római nem január 20-iki jel különben az a je az argentinai ke földmívelésügyi m től és amelyben letevez a várható A jelentés szerint

Buenos-Ayres tarto Santa-Fé Cordoba Entre-Rios Pampa-Central Többi tartományban Összesen

Az argentinai te most teljes tájék felől is hivatalos számadatokkal. Argentina koráb szerint 1908/9-bé métermázsa, 1907 36-72 millió, 1905 35-50 millió méte

Gyászír. Al hercegprimási jéjjel 1 órakor éh godjék békében!

A budapesti te ban közöltekén k érkeztek: Károly juhokat, Spalding Ödön szimmentha magyar szarvas tájfajta szarvas yorkshire sertése berni szarvasmar

A LEGJOBB MAGVAK

KAPHATÓK

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magnagykereskedésében

IV., Kossuth-Lajos-u. 4. BUDAPEST, VII., Rottenhiller-u. 33.

Az idej árjegyzék megjelent, mely kívánatra ingyen és bérmentve küldetik meg.

Vegyesek	Oldal
Argentina terméseredménye. — Gyászír. — A budapesti tenyészállatvásár. — Uj alapító tagok a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületében. — A párisi hűtőipari kongresszus jelentése. — Tanulmányi kirándulás. — A román kormány a sztrájk ellen. — Apaállatszemplék a kolozsvári gazdasági kerületben. — Tovább szolgáló altisztek polgári alkalmazásokra való elhelyezése. — A borértékesítés a külföldön. — A mongol vaj. — Gyümölcs-védekező állomás Nagybányán. — Védekezés a baromfikolera ellen. — Gazdasági előadások. — Közzállítási Értesítő. — Országos állatvásárok	271
Kereskedelem, tőzsde	273
Szerkesztői üzenetek	274

Argentina terméseredménye.

Ugyszólván nincsen nap, hogy Argentina terméseredményei felől újabb és újabb hírek ne kerülnének forgalomba. Az egyik a hausse-nak, a másik a baisse-nek kedvez, többé-kevésbé azonban valamennyi megegyez abban, hogy egyformán nem érdemelnek hitelt. Pedig a nemzetközi gabonapiaczi áralakulásokra Argentina terméseredményei döntő befolyással bírnak és éppen ezért kiválóan fontos bizonyosságot szerezni aziránt, hogy Argentinában miként alakultak a termésviszonyok az idén.

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet január hó 20-án kibocsátott jelentése volt az első, amely teljes hitelességűnek tekinthető és amelyben Argentina idei buzatermése 42.765.000 q-ban volt feltüntetve. Argentina terméseredményeiről korábban elterjedt vész hírek hatása alatt a legtöbben nem voltak hajlandók hitelt adni annak, hogy Argentina az idén majdnem 43 millió métermázsás buzatermést arat. A sáskák, a szárazság, majd meg a fagy annyira emlegetett volt, hogy a multévi terméseredmény jelentékeny esökkenésére számított ugyszólván mindenki. Hát ez be is következett, mert Argentina mult 1908/9. évi 52-90 millió métermázsás buzatermése mellett a római nemzetközi mezőgazdasági intézet által kimutatott 42-76 millió métermázsás idei termés 20%-os esökkenést jelent.

A római nemzetközi mezőgazdasági intézet január 20-iki jelentését az utolsó számg fedti különben az a jelentés, amelyet most kaptunk az argentinai konzulátus révén az argentinai földművelésügyi minisztérium statisztikai hivatalától és amelyben tartományok szerint van részletezve a várható terméseredmény mennyisége. A jelentés szerint termelt ezer métermázsában:

	Buza	Len	Zab
Buenos-Ayres tartományban	17,575	2,953	5,740
Santa-Fé	7,298	3,351	1,275
Cordoba	13,260	1,300	55
Entre-Rios	1,785	1,110	166
Pampa-Central	2,257	221	207
Többi tartományban	610	4	29
Összesen	42,785	8,948	7,472

Az argentinai terméseredmények felől tehát már most teljes tájékozottsággal lehetünk. Azt két felől is hivatalosan közölték teljesen megegyező számadatokkal. Tájékoztatásul közöljük végül Argentina korábbi terméseredményeit, mely szerint 1908/9-ben termelt buzából 52-90 millió métermázsás, 1907/8-ban 43-50 millió, 1906/7-ben 36-72 millió, 1905/6-ban 42-03 millió, 1904/5-ben 35-50 millió métermázsás volt.

Gyászír. Alsóeöri Farkas József nyug. hercegprímási jószágfelügyelő mult hó 27-én éjjel 1 órakeréle 94-ik évében elhunyt. Nyugodjék békeben!

A budapesti tenyészállatvásárra a mult számban közölték kivül a következő bejelentések érkeztek: *Károlyi* Lajos gr. urad. hampshiredown juhokat, *Spalding* E. rambouillet juhokat, *Bágya* Ödön szimmenthali szarvasmarhát, *Lelbach* Péter magyar szarvasmarhát, *Wurm* Ignác hazai tájfajta szarvasmarhát, *Mesterházy* Ernő dr. yorkshire sertéseket, *Hunyady* József gr. urad. berni szarvasmarhát, a *szatmári püspökségi* ura-

dalom mangalicza sertéseket, *Schwarz* Márton és *Fried* Ignác mangalicza sertéseket, *Festetics* Vilmos gr. urad. szimmenthali szarvasmarhát, *Schossberger* Henrik urad. rambouillet X précoce juhokat, *Graefl* Jenő magyar szarvasmarhát, mangalicza sertéseket és hazai fésűs juhokat jelentett be. Az eddig bejelentett állatok száma: 43 szarvasmarha, 114 juh és 155 sertés.

Uj alapító tagok a Magyar Gazdatisztek Országos Egyesületében. Több ízben közöltük a „Köztelek”-ben azon főurak neveit, akik a legutóbbi időben a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Egyesülete alapító tagjai sorába léptek s akiknek száma már igen tekintélyes. Legutóbb belépett az örökös alapító tagok sorába 500 K. alapítványi összeggel *Eszterházy* Miklós herceg, továbbá 200 K. alapítványi összeggel *Pálffy* Miklós herceg. Az egyesület örökös alapító és alapító tagjainak száma ezidőszent már jóval százon felül van, ami főurainknak s a mezőgazdasággal kapcsolatban álló több intézményünknek a gazdatisztek ügyei iránti érdeklődését bizonyítja.

A párisi hűtőipari kongresszus jelentése. A hűtőipari nemzetközi egyesülés Párisban, az 1908-ban tartott I-ső kongresszusról szóló jelentést (három vasok kötet) 2 példányban a m. kir. szabandalmi hivatal rendelkezésére bocsátotta. A jelentés tanulmányozás czéljából a hivatal könyvtárában rendelkezésre áll.

Tanulmányi kirándulás. Élvezetes és tanulmányos kirándulást rendezett a debreczeni m. kir. gazd. akadémia III. éves hallgatósága jan. hó 29-én, amikor is Széll László dr. tanár s Rothschnek Jenő dr. segédtanár vezetése alatt a Radnai Ferenczné tulajdonát képező kőtaji (Szabolcs m.) szeszgyárat, olajütőt s malmot tekintette meg. Az uradalom részéről *Wavrosch* János főintéző kalauzolta a kirándulókat, míg az ifjuságnak Széll dr. tanár tartott ismertető előadást a modernül felszerelt ipartelepek mintaszéri berendezéséről.

A román kormány a sztrájk ellen. A keleti államokban is kezd már lábra kapni a nemzetközi szociálisták. Különösen Romániában van súlyuk és befolyásuk a népre a szociálista vezéreknek. A román kormány ezért a napokban új törvényi léptetést életbe, amely megtiltja a szociálisták hatása alatt álló vasutasoknak azt, hogy munkabeszüntetéssel, sztrájkjal fejezzék ki nem tetszésüket valamely őket érdeklő kérdésben. A nemzetközi szociálista vezéreknek a román kormánynak eme intézkedése sehogyszem tetszik: bosszút esküdtek és mindent elkövetnek arra nézve, hogy a vasutasok ne nézzék telenül a kormány intézkedéseit. A féltelen izgatás eredményeként a romániai vasutasok az utóbbi napokban országsszerte gyülekeket tartottak. A gyülések czélja a sztrájk országos szervezése volt. Egyidejűleg memorandumot is készítettek, amelyben felszólították a kormányt, hogy törölje el a sztrájk törvényt. A parlament megnyitására pedig általános sztrájkot akarnak rendezni a nemzetközilek.

Apaállatszemplék a kolozsvári gazdasági kerületben. E kerületben levő 30 városban és 15 járásban január 15-ikétől kezdve május hó 30-ig terjedő időben tartattak meg az apaállatszemplék, melyeken eleinte a felügyelőség vezetője mindig megjelent, később azonban részint a felszaporodott irodai teendők, részint más irányu kiküldetések miatt csak egyes szemléken jelenhetett meg, ami amint az később kitünt, káros hatással volt az apaállatszemplék eredményére nézve, mert a bikák beszerzésére vonatkozó határozatok nem voltak eléggé szigorúak s így a bikák beszerzésével sok község alig törődött s nem egy az év végéig sem szerezte be a köteles számú apaállatokat. Ahol azonban a felügyelő is jelen volt az apaállatszempléken, ott az apaállatok beszerzésére vonatkozó kötelező nyilatkozatok azonnal kiállították s az apaállatok a legrovidebb idő alatt szállítva is lettek. A szemlék lefolyásáról s a közténységére alkalmas, alkalmazatlan és beszerzendő apaállatokra vonatkozó kimutatás és jelentés minden egyes esetben a felügyelőséghez beküldetett, amely jelentések

alapján a felügyelőség pontos nyilvántartást vezetett s esetről-esetre a minisztériumban jelentést tett. Sajnos, daczára ezen pontos eljárásnak s lelkiismeretes felhívásoknak, az apaállatbeszerzés igen nehezen ment s az év végén Kolozs vármegyében hiányzott: 172 magyar, 31 pinzgau, 50 bivalybika és 125 kan, Torda-Aranyos vármegyében pedig 61 magyar, 14 pinzgau, 5 bivalybika és 47 kan, összesen 232 magyar, 45 pinzgau, 55 bivalybika és 172 kan, vagyis e kerületben 506 darab apaállattal volt kevesebb, mint amennyit az állattenyésztési szabályrendelet e'írnat. Ezen adatok igen szomorú világot vetnek a népies állattenyésztés érdekeinek megóvása végett életbeléptetett szabályrendeletek végrehajtásának módjára.

Tovább szolgáló altisztek polgári alkalmazásokra való elhelyezése. A honvédelmi minisztérium kebelében meg a mult évben hivatalos állasközvetítő intézmény szerveztetett oly czélból, hogy a tovább szolgáló katonai altiszteknek a polgári életben való alkalmazása megkönnyíttessék. E közvetítő iroda hivatása a katonai szolgálattól elhagyni szándékozó katonai altisztek, másrészt az ezek elhelyezésére alkalmas polgári foglalkozások állandó nyilvántartása és amennyiben ily altisztek polgári alkalmazására megfelelő ajánlat érkezik az irodához, az minden hivatalos formaszorúság mellözésével a leggyorsabban jár közben az alkalmazásra váró megbízható és jó bizonyítványokkal ellátott altisztek megfelelő elhelyezése érdekében. A honvédelmi minisztérium ez iroda létesítésével nemcsak az egyes altiszteknek, hanem a munkaadóknak is szolgálattól kíván tenni, amennyiben őket feddhetetlen előéletű, fegyelemhez szokott, intelligens és kipróbált alkalmazottakhoz juttatja. Másrészt azonban a véderő érdekeit is előmozdítja ez az intézmény, mert minél szelesebb körben sikerült a tovább szolgáló altisztek részére polgári alkalmazást biztosítani, tehát minél több kilátásuk nyílik a katonai altiszteknek arra, hogy a katonai szolgálattól után jövőjük a polgári életben is biztosítva lesz, annál több egyén fog a törvényes szolgálattól kötelezettség idején tulterjedő szolgálattal vállalkozni s annál jobban gyarapodik a fegyveres erő értékesebb emberanyaga. Már pedig kétségtelen dolog, hogy képzett és intelligens altiszt kar nélkül nem gondolhatni a legénységnek megfelelő kiképzésére sem. A honvédelmi minisztérium készséggel megküldi minden munkaadónak a hivatalos közvetítésről szóló ismertető füzetét, melyben az iroda iránt érdeklődő gazdaközönség minden szükséges tudnivalót megtalálhat. Csak annyit kívánunk még ehelyütt megjegyezni, amidőn olvasóink figyelmét e hivatalos intézményre felhívjuk, hogy a honvédelmi minisztérium közvetítő irodájában állandóan előjegyzékek irnoki, felügyelői, kapusi, inasi, szolgai, lovászi, kocsisai, stb. állásokra megbízható és megfelelő előismeretekkel rendelkező pályázók, amiről egy kísérlet után bárki meggyőződést szerezhet magának.

A borértékesítés a külföldön. A magyar bor külföldön való terfoglalásának szinte egyedüli akadály, hogy nem teszünk semmit boraink ismertetése érdekében. Például Abbáziából most arról értesít bennünket munkatársunk, hogy itt is, ebben a világhírű fűrdőben, csak hírből ismerik a tokaji bort. Kapni ugyan egyes szállókban és esemegekereskedésben, de ember legyen, aki azt meg tudja fizetni és beszerzési forrása is teljesen megbízhatatlan. Így nem is iszszák. Ki fizet ma egy üveg bort 16-20 koronát? Pedig annyit kérnek fél liter tokajiért. Igazán esodálkozunk kell azon, hogy olyan vállalatok, mint amilyen a „Tokaji Bortermelők Társasága” és az „Urbor Szövetkezet”, még nem jutott el Abbáziába, ahol javarészt magyarok üdülnek és mulatnak. Nem kellene más, mint 2-3 nagyobb szálló éttermében az értékesítő szervezetek képét a falra felagatni, a bormennyiségre és arra vonatkozó adatok közlése mellett a szállásoknak néhány bormintát és prospektust küldeni és a szálloda és penziók tulajdonosait felkérni, hogy ily prospektusokat osztogassanak.

A mongol vaj megjelenése a nemzetközi vajkereskedelemben az ázsiai civilizációnak egyik jele. A szibériai vaj már régen nemzetközi forgalom tárgya, a mongol vajjal azonban csak mintegy négy esztendővel ezelőtt kezdtek kísérletezni. Fő piacza Karbin, Mandzuriában, innen szállítják San-Francisco-ba és Észak-Amerika egyéb részeire. A mongol vaj készítését orosz szakemberek irányítják és a készítés technikai részét kínai munkások végzik. A mongol vaj állítólag minőségileg teljesen kifogástalan és mint ilyen erős versenytársává lehet az északamerikai vajnak.

Gyümölcsvédekező állomás Nagybanján. Darányi földművelésügyi miniszter a múlt évben Nagybanján gyümölcsvédekező állomást létesített a különböző állati és növényi gyümölcsbetegségek elleni védekezés oktatása céljából. Az állomás tavaly kezdte meg működését és nagyobb mennyiségű gyümölcsöt termesztett, mely teljesen feregmentes maradt és a külföldön kipróbált és hazai védekező eljárásokra oktatja a gazdákat. A védekező kísérletek irányítását Angyal Dezső, Jablonszki József és Schiborsky Károly végzik.

Védekezés a baromfikolera ellen. A galloserinek, a gyilkos baromfikolera egyetlen hatásos gyógyszerének árusítása eddig csak állatorvosi rendelés mellett volt szabad. A földművelésügyi miniszter a napokban kelt intézkedésével e korlátozást hatályon kívül helyezte s a galloserin árusítását megengedte. A Magyar Mezőgazdák Szövetsége, a galloserin magyarországi kizárólagos árusítója, a miniszter ezen intézkedéséről hivatalos értesítést kapott.

Gazdasági előadások. A Fejérvármegyei Gazdasági Kör érdekes előadást rendezett Szekesfehérvárott a katolikus legényegyesület helyiségében szép számú közönség előtt, melynek soraiban megjelent *Széchényi* Viktor gróf főispán is. *Lintner* Sándor elnöki megnyitóját után *Groffits* Gábor mérnök, a keszthelyi gazdasági akadémia műszaki tanára szabad előadást tartott a gazdasági építkezésekről. A másik előadást *Schik* Emil, a Károlyi gróf uradalom felügyelője tartotta a mezőgazdasági munkások szociális mozgalmának befolyásáról a mezőgazdaságra. Az előadások után élénk eszmecsere fejlődött ki.

Lópatkolási tanfolyam Marosvásárhelyen. A földművelésügyi minisztérium Marosvásárhelyt február 2-től június hónap végéig lópatkolási kurzust rendeztet, ha erre legkevésbé 25 kovácsmester és segéd hallgatónak jelentkezik. A honvédelmi minisztérium *Erdélyi* Lázár honvédszáz ezredbeli patkolómestert engedte át oktatónak, valamint hozzájárult ahhoz, hogy a katonai patkolóhelyiség az oktatás céljaira használtassék. A felügyelettel *Jakab* László állategészségügyi felügyelő, az elméleti tárgyak előadásával *Elekes* Mór városi állatorvos bízott meg.

Közszállítási Értesítő. A kereskedelmügyi m. kir. miniszter kiadásában megjelenő „Közszállítási Értesítő” V. évfolyamába lépett. A minisztériumnak ez a hivatalos szaklapja a közszállítások terén ma már nélkülözhetetlen forrás-munka s ennél fogva kívánatos volna, hogy mind szélesebb körben váljék ismertté. A lap hetenként egyszer (csütörtökön) jelenik meg. Előfizetési ára — a közérdekre való tekintettel — csak évi 10 korona. Legutóbbi száma is árusoportok szerint 124 (bel- és külföldi) pályázati hirdetést közöl s ezenkívül „Közszállítási naptár” című rovatában 322 versenytárgyalási határnapról tartalmaz nyilvántartást. A „Versenytárgyalási eredmények” című rovatban 11 versenytárgyalásnak eredményét találjuk. Közlelbi felvilágosítással egyébként a M. kir. Kereskedelmi Múzeum szolgál.

Országos állatvásárok. Nagyobb jelentőségű orsz. állatvásárok a vásártartó hatóságoktól beérkezett jelentések szerint február havában a következő helyeken tartottak meg:

Szatmárnémetiben február hó 1-2-án. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóból és sertésből.

*Csáktornya*n február hó 3-án. Legnagyobb felhajtás remélhető lóból és szarvasmarhából. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1810—1010, lóból 1000—350.

Korponán február hó 3-án. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. szarvasmarhából 752—468, lóból 17—9.

Lugoson február hó 4-6-án. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1500—701, lóból 490—256, sertésből 1300—601.

Szikszón február hó 6-7-én. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóból és juhból. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1388—806, lóból 1560—384, sertésből 625—400.

Bánfflyungyadon február hó 7-én. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, bivalyból, juhból és sertésből. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 2966—958, lóból 80—20.

Pápán február hó 8-án. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából és lóból. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 2732—1110, lóból 1146—238, sertésből 982—566.

Homonnán február hó 9-én. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 855—389, lóból 110—50.

Szegeden február hó 11-14-én. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából, lóból és sertésből. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1225—613, lóból 2352—460, juhból 304—107, sertésből 1154—911.

Zalaegerszegen február hó 14-én. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából és lóból. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1426—633, lóból 310—78.

Szászrégenben február hó 14-18-ig. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. szarvasmarhából 6016—2849, lóból 787—242, sertésből 205—127.

Temerinben február hó 20-án. A legnagyobb felhajtás remélhető szarvasmarhából és lóból. *Tavalyi* felhajtás és eladás m. t. szarvasmarhából 1060—151, lóból 672—172, sertésből 467—193.

Lapunk mai számában a 277. és 278. oldalakon közöljük *Telki* Arvéd gróf drassói uradalmának hirdetéseit, melyre felhívjuk olvasóink figyelmét.

„Köztelek Olesó Könyvtára.”

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata, karöltve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal megindította a „Köztelek Olesó Könyvtárát”.

A „Köztelek Olesó Könyvtára” minden füzetét hazánk legkiválóbb szakírói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdálkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalú értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt évre terjed és 60—100 füzetből fog állni. Egy-egy évfolyamra az előfizetés csupán 5 K.-ba kerül s ezen kis összegért az 1—12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve. Az „Olesó Könyvtár” 5 évfolyamában felöleli az összes mezőgazdasági termelési ágakat, hasznos tanácsokat ad az adóügyekre, a gazdaságban előforduló jogi kérdésekre vonatkozólag, foglalkozik a hitelkérdéssel, a biztosítással, eladásokra vonatkozó összes tudnivalókkal. Olyan általános, mindent felölelő könyvtárt szerez magának az előfizető, melyből minden, a gazdaságban előforduló kérdésre a legpontosabb, szakszerű felvilágosítást nyerheti.

Ezideig megjelent füzetek: Az istállótrágya. Irta: Cserhádi Sándor. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Irta: Kovácsy Béla. A gabonafélék termesztése. 19 ábrával. Irta: Hrebly Emil. Adóügyi tanácsadó. Az új adótvény alapján irta: Hollady Nándor. A jó pinczegazda. Irta: Pottenkoffer Sándor. A takarmányozás alapvonalai. Irta: Cselkó István. Legközelebb megjelenik: Milyen gyógynövényeket termesztjen a kiscgazda? Irta: Péter Béla dr.

Felhívjuk igen tisztelt olvasóinkat, hogy a lapunkhoz mellékelt előfizetési lap felhasználásával minél előbb fizessenek elő a „Köztelek Olesó Könyvtára”-ra. A nép vezetőit, a lelkeseket és tanítókat pedig kérjük, támogassák a vállalat nemes törekvéseit avval, hogy a kisebb

gazdák körében is ismertessék és előfizetőket gyűjtsenek a „Köztelek Olesó Könyvtára”-ra.

A mellékelt megrendelési lapot kérjük kivágni és borítékba téve a „Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaságnak, Budapest, IX., Üllői-ut 25. beküldeni s egyidejűleg postautalványon az előfizetési díjat, 5 koronát.

Alábbi megrendelési lapot kivágyva, a „Patria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

K.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem és az egyidejűleg postautalványon beküldött 5 korona összeggel előfizetek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában megjelenő „Köztelek Olesó Könyvtára” 1910. évi évfolyamára.

Kérem az eddig megjelent füzeteket postafordultával alantli címemre megküldeni.

Olvasható aláírás: .....

Lakóhely: .....

Utolsó posta: .....

NYILTTÉR.)*

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vess- és hólyagbetegségeknél, hólyaggyulladásnál, vesztelenségben és húrtól bántalmakkal bíró esetekben.

Természetes vonzománya az érzékenység.

Kapható érvényes receptek alapján vagy a Magyar-Lépező Salvator-forrás Vállalatától Budapest, V. Rudestvárcsútra.

Megjelent!

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTAN
az O. M. G. E. Igazgatója a G. E. O. Sz. titkára
szerkesztésében a

Köztelek Zsebnaptár
1910. évi folyama.

A „Köztelek Zsebnaptár” tizenhatodik évfolyama teljesen átdolgozva két kötetben jelent meg. Az első kötet a tulajdonképeni Zsebnaptár, amely a naptári részt, a jegyzéknaplót és a vásárok jegyzékét tartalmazza; a második kötet, amely szakközleményeket tartalmaz. — A „Köztelek Zsebnaptár” két kötetének ára O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel 4 korona.

Megrendelhető a

„KÖZTELEK”
kiadóhivatalában
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége gabonaosztályának tudósítása a „Köztelek” részére.)

Az időjárási viszonyokban változás annyiban következett be, hogy a havazást és a jelentkező fagyot melegebb idő s esős esapadék váltotta fel. A vetések állapota kielégítő és az ország legtöbb részében hótakaró fedi a növényzetet. A külföldről érkezett jelentések szerint Európa többi részéből is havazások fordultak elő, a legnagyobb esapadék azonban Franciaországban jelentkezett, ahol hosszantartó folytonos esőzések folytán árvízveszedelmek következtek be, melyek

*E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősséget nem vállal.

főleg a fra...
kat. Hogy...
ártott az es...
ható meg.
Ami az ü...
piacon az...
mindazonált...
nem követk...
argentínai...
minőség is...
viszonyok...
dászára a ki...
be esőkken...
amerikai pi...
országban...
kínálat volt...
árjegyzések...
elemi csapás...
élelmiszerek...
pang. A mag...
mellett az...
Buzában a...
mintegy 50...
részét idegen...
üzlethetés...
ezikben ross...
árak esőkken...
kínálat főleg...
szemben a Tis...
a hozatalok...
forgalom és...
gabonaművel...
ment változás

Napj

A mai kész...
tehető mind...
tak. A kínálat...
Rozsonban lany...
Budapest távol...
Jobb rozskért...
Árpa üzlettel...
Zab-árak tart...
fogyasztás vett...
val fizetik.
Tengeriben a...
járás az utakat...
lat főleg dunánt...
Eladatott:
Buza. Pestvid...
75 k. 28-55 K...
Szorb: 1300...
Zab: 100 mm...
100 mm. 15-35...
mm. 15-15 K. k...

Buza 1910...
1910...
Rozs 1910...
1910...
Zab 1910...
Tengeri 19...

Nem

Ke

Buza	
Rozs	
Zab	Janár 3
Tengeri	2
Árpa	31

főleg a francia fővárosban okoztak nagy pusztításokat. Hogy Franciaország egyes vidékeinek mennyit értott az esőzés szerelensége, most még nem állapítható meg.

Ami az üzletmenetet illeti, az elmúlt héten a világpiacra az irányzat, bár szilárdnak volt mondható, mindazonáltal az árakban nagyobb mérvű emelkedés nem következett be. Amerikai jelentések szerint az argentinai terméshozam kisebbédeése nyilvánvaló s a minőség is mögötte marad a tavalyinak. Az időjárási viszonyok Argentínában normálisak. Hogy az árakban, dacára a kisebb amerikai termésnek, nem következett be esökkenés, az arra vezethető vissza, hogy az észak-amerikai piacokról jobb kínálat jelentkezett. Németországban esendes lefolyású volt az üzletmenet. Jóbb kínálat volt orosz roszokban. Angolországban tartott árjegyzések jutottak érvényre. Franciaországban az elemi csapatok hatása alatt a forgalom megakadt, az élelmiszerek ára rohamosan emelkedett. Az üzletmenet pang. A magyar és az osztrák piacokon kis forgalom mellett az elmúlt héten szilárd volt a hangulat.

Buzában a heti összforgalom a budapesti piacra mintegy 50 ezer q-ra volt tehető, melynek nagyobb részét idegen származék képezte. Mind több és több üzletkötés történik újbuzában és roszban. Ez utóbbi cikkekben rosszabbodott a kereslet s ennek folytán az árak csökkentek. Tengeriben a forgalom korlátolt, a kínálat főleg a dunántúli részekről jelentkezik, ezzel szemben a Tiszavidék tartózkodóbb. Zabban esékélyek a hozatalok, az árjegyzések tartottak. Árpában kevés a forgalom és kötések alig fordulnak elő. Az egyes gabonaművekről, azoknak áráiról s az árakban végbement változásokról napjelentésünkben számolunk be.

Napijelentés a gabonaforgalomról.
1910 február 1.

A mai készáru buzaforgalom 2000 métermázsára volt tehető mindössze s az árak 5-10 fillérral olcsóbbodtak. A kínálat gyenge.

Rozsban lanya az irányzat; az árak esékentek, Budapest távolságában 18'80-18'90 koronát jegyez. Jóbb roszokért 19 koronát fizettek.

Árpa üzletelen, a forgalom minimális. Zab-árak tartottak. A vásárlásokban főleg a helyi fogyasztás vett részt. Budapesten 15'60-16'20 koronával fizetik.

Tengeriben a forgalom korlátolt. A csapadékus időjárás az utakat sok helyen járhatatlanná tette. A kínálat főleg dunántúli állomásokról jelentkezik.

Eladatott:
Buza, Pestvidéki: 200 mm. 78'5 k. 29'35 K., 200 mm. 75 k. 28'55 K.

Szerb: 1300 mm. 75'8 k. 27- K. üszkös.
Zab: 100 mm. 15'30 K. kpf., 100 mm. 15'20 K. kpf., 100 mm. 15'35 K. kpf., 100 mm. 15'20 K. kpf., 100 mm. 15'15 K. kpf.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)	
Baza 1910. októberre	23'82 K.
" 1910. áprilisra	23'28 "
Rozs 1910. októberre	17'60 "
" 1910. áprilisra	19'38 "
Zab 1910. áprilisra	15' "
Tengeri 1910. májusra	13'22 "

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-uteza. 1910. év február hó 1-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekből 39 szekér réti széna, 15 szekér muhar, 7 szekér zsupszalma, 3 szekér alomszalma, 3 szekér takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 6 szekér lóhere, zabosbüköny, 100 zsák szecska.

A forgalom lanya.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 700-900, muhar 720-880, zsupszalma 740-800, alomszalma 540-600, takarmányszalma 600-640, kéve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbüköny 740-880, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 600-700, szalmaszecska 780-780. Összes kocsiszám 74. Összes súly 88,800 kg.

Hideghus-vásár az Orczi-uti élelmi piacon 1910. év február hó 1-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 47 árus 57 db sertést, — árus — db süldőt, 2600 kg. friss húst, 700 kg. füstölt húst, 100 kg. szalonát, 500 kg. hájat.

Videkről és pedig — árus — db sertést.

Forgalom közepes. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 168-200 fillér, 1 q — K., süldő-hus 1 kg. —, füstölt sertés-hus 1 kg. 176-200, szalonna zsirnak 1 kg. 168-172, füstölt szalonna 1 kg. 184-184, háj 1 kg. 184-184, disznózsír 1 kg. 184-184, kocsonyahus 1 kg. 76-112, füstölt sonka 1 kg. 200-200 fillér.

Hideghus-vásár a Garai-téri élelmi piacon 1910. év február hó 1-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 65 árus 20 drb sertést, — árus 15 drb süldőt, 2000 kg. friss húst, 1200 kg. füstölt húst, 800 kg. szalonát, 400 kg. hájat.

Videkről és pedig 20 árus 311 drb sertést, 15 drb süldőt, — árus — kg. füstölt húst.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertés-hus 1 kg. 168-176 fill., 1 q 154-156 K., süldő-hus 1 kg. 176-180 fill., 1 q 152-154 K., füstölt sertés-hus 1 kg. 180-200, szalonna zsirnak 1 kg. 168-172, füstölt szalonna 1 kg. 176-220, háj 1 kg. 176-184, disznózsír 1 kg. 180-184, kocsonyahus 1 kg. 80-120, füstölt sonka 1 kg. 200-240 fillér.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom élénk és kielégítő volt és a szeszárak tartott szilárd áron zárnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 179-180- K.-ig, adózatlanul 60-61- K.-ig azonnali és későbbi febr.-márcz. szállításra.

Élesztőszesz adózva 177'50 K.-ig, adózatlanul 58'50 K.-ig kelt el felsőmagyarországi vevők által vásárolva. Denaturált szesz nagyban 50-50'50 K.-ig kelt el és 50'50-51- K.-ig záru hordóval együtt kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz győren volt ajánlva és miután a vételekdv igen élénk, a kínált vételek 55- K.-ig fix árban és 2 K. jegyzésen alul találtak vevőre.

Exkontingens szesz változatlan. Budapesten a kontingens nyersszesz ára 56-57- K.

Budapesti jegyzés

		nagyban
		koronákban
Kontingens nyersszesz	56-57	
Finomított szesz adózva	179-180	
" adózatlan	60-61	
Élesztőszesz adózva	177'50-177'75	
" adózatlan	58'50-58'75	
Nyersszesz adózva	177-177'50	
Denaturált szesz	50'50-51	

(Az adózott szesz a 20 K. pótdóval együtt értendő.)

Liszt, őrlemények és abraktakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége őrlékarmány-osztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Liszt. Az üzlet irányzata változatlan maradt. Vevők tartózkodók voltak vásárlásaikban, míg a második közigyekezett kötésein tudadni.

Rendelkezések kedvezőtlenül érkeztek.

Heti lisztforgalom 33,241 q volt.

A fővárosi malmok átlagos buzaszisztjegyzései 100 kilogrammonként Budapesten, elegysúly tisztasulyként, zsákostul.

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7
Ár K:	43'40	42'40	41'20	40'20	39'40	38'20	36'20	34'20
		7 1/2	7 3/4	8				
		30'60	24'60	14				

Rozslisztárak:

Szám:	0	0/1	1	WR.	II.	II/B.	III.
Ár K:	31'60	30'40	29	27'60	25'20	23'80	21'40

A korpaüzlet az elmúlt héten igen lanya irányzata volt. A malmok üzemredukciója nem jött létre és így a raktárkészletek egyre szaporodnak, a fogyasztás pedig igen gyenge. Németország ősi finom és goromba korpa iránt érdeklődött.

Heti korpeforgalom 10,614 q volt.

A többi abraktakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákkal, teljes vagonrakomány vételelél 100 kg.-ként:

Finom korpa azonnali szállításra	10'10-10'20
Finom korpa 1910 febr.-máj. száll.	10'35-10'45
Goromba korpa 1910 febr.-máj. száll.	10'80-10'90
Finom korpa 1910 szept.-decz. száll.	10'20-10'30
Goromba korpa 1910 szept.-decz. száll.	10'80-10'90
Rozskorpa	10'90-11
Árpadora és árpaderceze	11'70-11'80
Malomkocoly	11'20-11'30
Budapesti gyári repcepegőgása február-máj. szállításra	14'40-14'50
Derby-melész ab Hatvan vagy Pozsony	10'70-10'80
Szárított moslék zsák nélkül	13'60-13'70
Szárított répaszelet ab állomások	13'80-13'90
Szörplé 48-50 ^{0/0} ezukortart. hordó nélkül ab czukorgyár	7'70-7'80

Élelmicikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Országos Gazdasági Bank Részvénytársaság jelentése 1910 január 30-án.

Sertés-hus és vágott borjú változatlan szilárd, bárny jól keresett. Vad kevés érkezik és tartott árakon kelt el. Hízott liba ismét drágult. Vaj gyérülé hozatalok

Nemzetközi gabonapiacz 1910 január 28-tól 1910 február 1-ig.

	Kelet	Effektív árak										Határidő	Határidős árak					
		Budapest	Liverpool	Wion	Prága	Mannheim	Páris	New-York	Chikágó	Buenos-Ayres	Odessza		Budapest	Liverpool	Berlin	Páris	New-York	Chikágó
Buza	31	29'70	22'70*	31'10	28'60	27'97	23'30	—	—	19'73	19'74	Április	28'44	22'— ^{1a}	26'92 ²	23'40 ¹	21'88 ³	20'40 ²
	27	29'90	22'70*	31'20	28'70	27'97	23'36	—	—	19'73	19'74	Április	27'92	21'39	26'82	23'92 ^{1a}	—	20'78
Rozs	31	19'30	—	20'40	20'—	20'32	16'16	—	—	—	14'97	Április	19'46	—	20'96 ³	16'26 ¹	—	—
	27	19'65	—	20'20	20'—	20'32	16'26	—	—	—	14'97	Május	—	—	20'54	17'22 ^{1a}	—	—
Zab	Január	31	16'10	—	15'70	14'90	20'06	—	—	—	—	Április	15'06	—	—	—	—	—
		27	16'20	—	15'90	14'90	20'06	—	—	—	—	Május	—	—	—	—	—	—
Tengeri	31	12'20	15'28	15'90	16'90	19'70	—	—	—	14'42	—	Április	—	—	—	—	15'— ²	—
	27	12'30	15'28	15'80	15'80	19'70	—	—	—	14'42	—	Május	13'26	—	—	—	—	12'38
Árpa	31	14'20	—	16'20	16'80	21'20	—	—	—	—	—	Április	—	—	—	—	—	—
	27	14'30	—	16'80	16'80	21'20	—	—	—	—	—	Május	13'44	—	—	—	—	12'52

Jegyzet: *) Red. winter II. 1) Február. 1a) Márcz., márcz.-jun. 2) Julius.

folytán ismét emelkedőben van. Hagyma igen lanya, burgonya változatlan. Tojás a melegebb idő folytán vesztett néhány koronát.

Mai árak:

Husneműk: vidéki marhabús bátulja 1.20-1.30 K., eleje 1.12-1.12 K., vidéki borjú búrben, hosszan mérve, súlylevonás nélkül 1.12-1.20 K., helybeli borjúhus 1.30-1.40 K., sertéshús szalonnával 1.72-1.76 K., lehuzott sertés 1.72-1.80 K., szalonna friss 1.50-1.60 K., szalonna sózott 1.76-1.80 K., szalonna füstölt 1.70-1.80 K., olvasztani való 1.72-1.76 K., hárj 1.76-1.80 K., sertésszár 1.76-1.80 K. kg.-ként. Füstölt hús (vidéki) kg.-ja 1.80-1.90 K., hazai sonka 1.80-2.20 K., szalámi magyar 3.60-3.80 K., szalámi nyári 1.40-1.60 K., bárány párja 0.00-0.00 K.-ig.

Vad: 5z 1.60-1.70 K., szarvas 0.70-0.90 K., dámvad 0.90-1.00 K., vaddisznó 0.90-1.00 K. kg.-ként egészben, nyul nagy 3.40-3.60 K., nyul süldő 2.60-2.80 K., fogoly 1.20-1.40 K., fácán 3.20-3.40 K., erdei szalonna 0.00-0.00 K., dámvad 0.00-0.00 K. kg.-ként. Fenyvesmadár kötegye 0.00-0.00 K.

Baromifélék: élő rántani való csirke 1.20-1.60 K., sütni való 2.60-3.40 K., liba fiatal 0.00-0.00 K., kacsa sovány 3.60-5.00 K., kacsa hizott 6.50-8.00 K., lud hizott 11.00-18.00 K., tyúk 3.60-4.00 K., pulyka 8.00-10.00 K., élő sovány liba 0.00-0.00 K. páronként. Vágott szépen tisztított baromfi, hizott lud 1.40-1.68 K., hizott rucza 1.40-1.50 K., hizott pulyka 1.20-1.70 K., levestyúk 1.40-1.50 K., pulyka sovány 0.00-0.00 K. kg.-ként Pulard 2.00-2.20 K., gyöngytyúk 0.00-0.00 K. darabonként.

Tejtermékek: teavaj (centrifugált) I. 2.90-3.00 K., II. 2.40-2.60 K., főzővaj (töppült) 1.80-2.00 K., tehénturó 20-24 fil. kg.-ként. Valódi erdélyi jurturót és munkásturót igen jutányosan szállíthatunk.

Zöldségfélék: burgonya (vagonár) sárga 6.40-7.00 K., róza 5.60-6.50 K., fehér 4.20-4.60 K., kifli 14-16 K., sárgarépa 7-8 K., petrezselyem 9-12 K., vöröshagyma makói 16-18 K., vöröshagyma közönséges hazai 8-10 K., fokhagyma 40-44 K., káposzta 3.60-6.00 K. 100 kg. Burgonya, új 0.00-0.00 K. Kalarábé 0.00-0.00 K. 100 db. spárga solo 0.00-0.00 K., közép 0.00-0.00 K., levesspárga 0.00-0.00 K. kg.-ként. Zöldbab, hüvelyes 0.00-0.00 K., kifejtett 0.00-0.00 K., zöldborsó, hüvelyes 0.00-0.00 K., kifejtett 0.00-0.00 K., paradicsom 0.00-0.00 K. 100 kg.-ként. Uborka salátának való 0.00-0.00 K., ecetbe 0.00-0.00 K., savanyítani 3.00-0.00 K. 100 db.-ként. Paraj 0.00-0.00 K. kg.-ja.

Gyümölcsfélék: Szőlő 1.20-1.60 K. kg.-ként. Alma: válogatott elsőrendű áru (aranyparmen, ranett, Jonathán, Törökbalint, bati stb.) 50-80. másodrendű 30-32, harmadrendű apró áru 16-24 K., körte elsőrendű 80-100 K., másodrendű 40-60 K. q.-ként. Dió I. 50-60, II. 36-40 K. 100 kg.-ként. Görög dinnye 0.00-0.00 K., kantalup 0.00-0.00 K., szárított belföldi szilva 0.00-0.00 K., belföldi szilvaiz 0.00-0.00 K., ringló 0.00-0.00 K. 100 kg.-ként.

Vegyes árak: Bor és szeszitalokat minőség szerint különféle árakon értékesítünk. Méz 0.00-0.00 K. kg.-ként. (A Gazdasági b. - mint az Országos Magyar Méhészeti Egyesület vezérképviselője - minden méz-

értékesítési ügyben is ad felvilágosítást.) Gyümölcsiz 0.00-0.00 fillér kg.-ként. Gomba szárított 0.00-0.00 K., szappan 0.00 fillér, lenese (erdélyi) 0.00 K., bab apró 0.00 K., nagyszemű 0.00 K., lenese 0.00 K. 100 kg.-ként. Tojás: bacsikai 80-82 korona, hűtőházi áru 60-70 K., meszes 0.00-0.00 K. eredeti ládánként (1440 darab).

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepének jelentése a „Köztelek” részére.

Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. élet 4% levonással vevő javára értendő.)

Table with 2 columns: Category (Óreg nehéz, Óreg közép, Fiatal nehéz, Fiatal közép, Fiatal könnyű) and Price (páronként 400 kg. felül 152-153 fillérig, 300-400 kg., 300 kg. felüli súly 158-160, 250-300 kg., 250 kg.-ig 158-160)

A hizottsertésüzlet változatlan irányzatú.

Szerkesztői üzenetek.

K. J. Famos. A 8-9 hónapos süldővel oly takarmányt tanácsos etetni, melynek fehérjearánya körülbelül 1 a 7.5-hez. Őn ezt könnyen értheti el, mert nemcsak tengerivel s korpával, de olajpogácsával is rendelkezik. Ilyen 1000 kg. élőszultra vonatkoztatott adagolás pl. a következő: 25 kg. tengeridara, 10 kg. korpa s 4 kg. olajpogácsa. Ez mintegy 34 kg. szárazanyagot, 3.8 kg. fehérjét s 27 kg. keményítőértéket tartalmaz. Ha a tökmag- s napraforgópogácsában sok a héj, 5 kg.-ot is ehető, mert az ilyen olajpogácsa tápszegényebb, de tulozni nem szabad az olajpogácsaetést, mert a disznósirt lágygyá teszi.

S. A. Revizió. A községi jegyzők részére kiadott 126,000/1902. sz. ügyviteli szabályzat 88. §-a szerint a jegyzői magánmunkálatokért felszámítható díjakat a vármegye szabályrendelettel állapítja meg. A 89. § értelmében köteles a jegyző a szabályrendeletben megállapított díjtáblázatot irodájában hiteles alakban kifüggesztve tartani. Az ezen táblázatban megállapított díjnál többet felszámítani vagy követelni szigorúan tilos. A községi eljárásságnak láttaozás végett bemutatott kérvények és szerződésnek láttaozásáért díj nem jár. A sérelmes eljárás ellen a járási főszoigabirohoz lehet panaszt tenni.

Sz. G. Pa-Brod. Sem a kanász számadónak, sem a miskarolónak nincs igaza, mert az a tetű, mely a sertés bőrében elősködik, őp oly kevéssé tartózkodik a zabszalmán, mint a többi szalmafeleken s hogy a sertés megtevésedjék, okvetlenül szükséges, hogy sertésről származó tetű jusson a bőrre. Az alomszalma kétszetenül közvetítő gyanánt szerepelhet a tetvek átvitelénél, de csak ha véletlenül sertéstől származó tetű került közéje s ezt a buza- s rozsszalma épp ugy teheti, mint a zabszalma.

N. S. Diószent. Elapadt tehenei a buzatörök táplálóanyagain kívül 9.3 kg. szárazanyagot, 0.46 kg. fehérjét s 4.1 kg. keményítő-értéket kapnak. Ez keményítő-értékben több a szükségesnél, mi miatt az 1 kg. tengeridara bátran elhagyható. A többi teheneket illetőleg pedig tessék ugy számítani, hogy minden egyes kg. finom buzakorpa 2.4-2.5 kg. tejre elegendő. Tervezett adagolásai tehát csak azt a módosítást kívánják, hogy az 1 kg. tengerit valamennyi tehéntől elvonja, mert azt a 11 l. tejet adó tehének is nélkülözhetik, amennyiben a törököt s tengerit nem számítva, még mindig 11.9 kg. szárazanyag, 0.84 kg. fehérje s 5.2 kg. keményítőérték jutna nekik.

B. J. A gazdaságban fizetés és konvenczió mellett alkalmazott kovácsgépész eselédnek tekintetik s mint ilyen esik adózás alá s nyílt ilyen tartozik I. o. ker. adó fejében fizetni: saját személye után 2 koronát, neje és 16-ik életévüket meghaladott gyermekei után egyenként 1 korona 20 fillért. Ezen állami adó után vettetik ki a községi pótdadó.

Grof S. Ö. A hizók 1000 kg. élőszultra vonatkoztatott adagolása mintegy 29.5 szárazanyagot, 0.9 kg. fehérjét s 14.6 kg. keményítőértéket tartalmaz s így a fehérjét kivéve megfelelő. Az elégtelen gyarapodásnak azonban a kevés fehérje valószínűen csak kis részben oka s inkább a gyomor- s béltartalom megkevesbedésének tulajdonítjuk. Olajpogácsát már késő a hizókkal etetni, mert a fehérje főleg csak a hizalás elején fejt ki kellő hatást s ezért azt ajánljuk, hogy maradjon meg az eddig követett adagolásnál, mely csak annyiban volna változtatandó, hogy a szárazanyagot a polyva kevesbitése által esökkentve, az azzal elvont keményítőértéket tengerivel helyettesítve.

S. G. Dunaszentgyörgy. A páronként 91 kg. súlyu 1 éves süldők valószínűen 1.2-1.3 kg.-ot képesek páronként s naponta gyarapodni s így a 150 kg. páronkénti súlyt mintegy 50 nap alatt érhetik el. Etesen velük páronként s naponta 3.4 kg. darát (fele árpát s fele tengerit); ez 1000 kg. élőszultra átszámítva 29 kg. szárazanyagot, 2.4 kg. fehérjét s 25 kg. keményítő-értéket tartalmaz és ugyszólván teljes hizláló adagolásnak felel meg, de később fokozatosan 4 kg.-ig is fölmehet a darával.

L. gazdaság. A gazda- és a gazdasági eseléd közötti jogviszony szabályozásáról a gazló 1907. évi XLV. t.-ez. 32. §-a szerint tartozik a gazda - a bérbe való beadás nélkül - az éves eseléd iskolaköteles gyermekei után az elemi iskolai beirattási és tandíjat

viselni. Köteles a gazda módot nyujtani arra, hogy a szolgálatában álló tankötelesek a népoktatási törvénynek teljesen megfelelően rendszeren járhasanak iskolába. A hitfelekezeti elemi iskolák ügyeit autonóm jogon az iskolaszékek kezelik, ezek határozzák meg mindazon járandóságokat, amelyeket a tankötelesek fizetni tartoznak, így az iskola követelése, eltekintve a méltányosság kérdésétől, törvényes.

S. B. Bicsu. Lezsarolt ökrök beállításakor 680 kg.-ot nyomtak s 14 nap alatt 36.6, vagy naponta 2.61 kg.-ot gyarapodtak. Ezi pedig 14.6 kg. szárazanyaggal, 0.67 kg. fehérjével s 6.6 kg. keményítőértékkel, vagyis oly adagolással érte el, mely csak gyenge hizláló takarmánynak minősíthető s mely ezután okvetlenül javítandó. De a dolog nyitja az, hogy hizalás előtt kevesebb takarmányt kaptak az ökrök, mi miatt üresebb volt a gyomruk s belük, mint most s így a 37.6 kg. gyarapodást legalább is felerészben a megszaporodott gyomor- s béltartalom okozta. Ezután azt ajánljuk, hogy legyenek a többinek változatlanul hagyásával tengeridarát ugy etetni, hogy 1 hónap múlva már 4 kg.-ot kapjanak a hizók s maradjon e mellett a hizalás végéig. A 4 kg. tengerivel megtöltött adagolás 18 kg. szárazanyagot, 0.9 kg. fehérjét s 9.8 kg. keményítőértéket, vagyis annyi táplálóanyagot tartalmaz, amennyit 680 kg. beállítású szultra a hizalás második hónapjától végig etetni ajánlatos.

I. P. D. A tandíjnak a változ esetében való szedése nincs megengedve, a törvény sehol sem írja elő, hogy a tandíj egész évre vagy fél évre előre fizetendő. Nézetünk az, hogy az iskolakötelese kivételt tandíjat havi egyenlő részletekben előre lehet fizetni, természetesen csak azon időig, amíg a gyermek szülője az illető földbirtokos szolgálatában áll.

W. A. Rétszás. Tehenei 530 kg. élőszultra 15.5 kg. szárazanyagot, 0.67 kg. fehérjét s 6.8 kg. keményítő-értéket kapnak naponta. Ha ebből a főntartó szükségletet levonjuk, 0.4 kg. fehérje s 4.1 kg. keményítő-érték marad teje. Kellner szerint minden liter teje mintegy 0.05 kg. fehérjét s 0.25 kg. keményítőértéket tanácsos számítani, minél fogva a 0.4 kg. fehérje 8 l. teje s a 4.1 kg. keményítőérték 16 l. teje elegendő. Eszerint tehenei tejbőségétől függ, hogy adagolása nem tulozt-e, de a tejbőséget elmulasztotta velünk tudatni. Ha helyesebb arányt akar a fehérje s keményítő-érték között létrehozni, helyettesítse a 2 kg. tengeridarát 0.5 kg. olajpogácsával, mely esetben 0.39 kg. fehérje s 2.9 kg. keményítőérték marad teje, vagyis a fehérje most is 8 s a keményítőérték 11.5 l. tejet adhat. Ha a tehének 8-9 l.-nél több tejet adnak, a korpa megfelelő szaporítását ajánljuk, ugy számítva, hogy minden kg. korpa mintegy 2.2-2.5 l. tejet eredményezhet. Számaink természetesen csak hozzávetőleges megbízhatósággal bírnak, mert ugyanannak a takarmánynak változó a tápértéke s mert a tehének egyedisége is annyira eltérő, hogy némelyök már 0.04 kg. fehérjével s 0.2 kg. keményítőértékkel képesek 1 l. tejet termelni.

Táviratczim: POKRÓCZTELEP SOMOGYSZILL.

Lópokróc' előnyárajánlat! Legkisebb szükségletnél is gyári áron!

Hogy sikerrel küzdhesünk a külföldi verseny ellen közvetlen a fogyasztókkal óhajunk összeköttetésbe lépni. Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jósga reményleni engedi, hogy a hazafias gazdaközönséget állandó vevőinknek nyerjük meg. Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasutállomásra már két darab próbamegrendelést is hérmente szállítunk.

- 1. sz. legjobb minőségű, 185 cm. hosszú, 160 cm. széles, ára 4 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 140 cm. széles, ára 3 frt 50 kr.
3. sz. jó minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3 frt

darabonként, minden kívánt színárnyalatban. Rendeléseket annak gondos eszközlése végett az ősi szükségletre már most kérjük - ha utóbbi szállításra is - eszközölni.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi czég nem szállíthat.

Kiváló tisztelőttel „SOHR“ Magyar Lópokróc' Szétküldési Telepe, Somogyszill.

Advertisement for 'SANTIAS SZOBAGÖZFÜRDŐ' featuring an illustration of people in a bathhouse and the text 'hozzáson tölem azonnal 8 napi próbára'.

hozzáson tölem azonnal 8 napi próbára aki csusz, köszvény, ischias bántalmait ellen már mindent próbált eredménytelenül. Kapható havi részletfizetésre. Ismertető könyv ingyen és hérmente. FÖRSTNER ALADÁR, Budapest, VII.12. Aisóerdősor 30. szám.

Vertical advertisement strip on the right side of the page with various notices and ads including 'SZÉK', 'Hanna mázsánk', 'Nagyobb mék', 'IZSÁK', 'Ves', 'ELA', 'magyar képvise'.

SZÉKESI SACELLÁRY GYÖRGY BANK- ÉS GABONA-BIZOMÁNYI ÜZLETE

TELEFON 173-32. BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCZA 31. TELEFON 173-32.

foglalkozik hazai és külföldi tőzsdékre szóló megbízások, valamint effectiv gabona-üzletek lebonyolításával. 3793

Prima vetőárpa-eladás.

A bálványosi uradalomban, Szántód déli vasútállomásra szállítva, körülbelül 100 mm. első termésű Proskovetz-Hanna-Pedigree-árpa van eladó, 20 korona métermázsánkénti árban. Bővebb felvilágosítással és mintával az uradalmi intéző szolgál, Bálványoson (Somogy m.). 5222

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását, épügy mélyrigolozását szőlőtelepítésekhez eredeti FOWLER-féle GŐZEKÉVEL elvállal

IZSÁK és NOVY GŐZSZÁNTÁSI VÁLLALKOZÓ BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCZA 36., III. 29.

Postacím: IZERY IZSÁK GYULA, BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCZA 36., III. 29.

Vessünk Hanna-árpát!

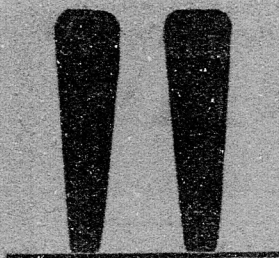
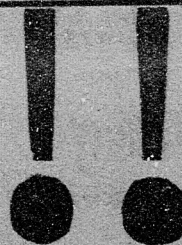
Elsőrangú tót felvidéki uradalomból való kwassitzi utántermelt HANNA-árpa jutányos árban kapható vetési célra

Fleischl Samu czégnél
BUDAPEST, V., Szabadság-tér 16. szám. 5217**ELADÓ** míg a készlet tart; Budapesti állami magvizsgáló állomás által ólomzárolt, természetlő is arankamentes, saját idei termésű 1. r. ndű**lóheremag**

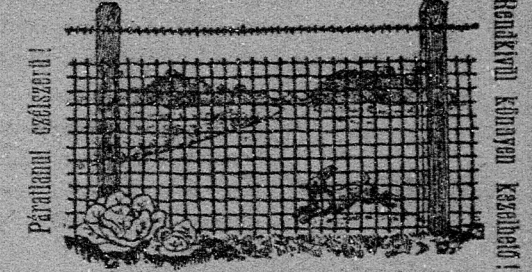
ára 100 kg. kint helybeli állomásra szállítva 172 korona; továbbá fajtiszta Hanna-Chevalier-Oregon tavaszi árpavetőmag, ára helybeli állomáson feladva 100 kg.-kint 17 korona. Rendelések Uradalmi főbérnök: számtartósága, Baranya-Szent-Lőrincz ezimen intézendők. 5239

A Mac Laren-féle magajáró gőzekemagyarországi vezérképviselet: **Fleischl Samu czégnél, Budapest, V., Szabadság-tér 16.**

Kerületi képviseletek: Bihar megyei gazdák árú- és hitelintézete, Nagyvárad, Ehler Antal és Fia, Győr, Engel Adolf, Gyöngyös, Felsőmagyarországi központi takarékpénztár, Kassa, Forgalmi bank, Debreczen, Kereskedelmi bank és takarékpénztár, Szolnok, Mayer Lajos, Datta, Singer Zsigmond, Nyitra, Weinberger Ferenc, Nagykároly, Aradon, Kaposváron, Temesváron, Zomborban stb.

ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem) a mezőhegyesi ekeversenyen!Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!
(HOLDANKINT 5¹/₂-7¹/₂ KORONA.)**Ingyen**küldjük legújabb gazdasági szakkönyvjegyzékünket...
"Patria" r. l. könyvkereskedése
Budapest, IX., Ellő-ut 25. sz.**BÁMULATOSAN OLCSÓ KERITÉSER!**

Hazai gyártmány.

Számítalan előnyökről bizonyítja a szabadalm-kiválóságot, mely felülmúlhatatlan.

HUNGÁRIA-SODRONYFONAT
Horganyozott sodronyféli készlet!
Ára négyzetméterenkint 30 fillér és feljebb.
Megrendelhető a kizárólagos kézfőnök:**Haidelker Sándor**
sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyárban
Budapest, VIII. ker., Üllői-ut 48/II. sz.
Jutányos, pontos és gyors kiszolgálás!
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.
5240/a

800 hold körüli gazdaság kerestetik életjáradék mellett

átvételre. Ajánlatok „S. R. 3300” alatt a kiadóhivataltba kéretnek. 3300

Német, hozamduz

vetőburgonya

Paulsen, Cimbal, Richter, Böhm és Dolkowski termelése, kimutatható egészséges vidékről, több mint 300 faj-változatokban, minden célra és talajra, ugyancsak minden érsi időre. Elsőrendű magyar referenciák.

Wilhelm Schifftan
Namslau, bei Breslau.

Vetőburgonya nagykereskedés. 5243 Alapított 1878-ban.

Nyilvános árverésre kerül:

Nagyságos özv. Döry Vilmosné urnő felső-leperdi tisztavérű szimmentháli tehenészetéből

14 darab tenyészképes bika.

Az árverés 1910. évi március 1-én délután egy órakor a felső-leperdi Ujmajorban fog megtartatni. Az árverés napján előzetes bejelentésre a t. vásárlóközönség rendelkezésére az ujdombóvári állomáson kocsik fognak állani, a bejelentések az uradalmi intézőségnek, Felső-Leperd, (utolsó posta és sürgönyállomás Kecsola-Odalmandra) intézendők.

5241

Az intézőség.

SZŐLŐ- ÉS MEZŐGAZDÁK!

„CUCASA“

Magyar szabadalom 44293.

Dr. Marquart L. C. vegyészeti gyár, Beuel a Rh. készítménye.

„CUCASA“ a legjobb, legolcsóbb és legegyszerűbb permétező anyag a peronoszpóra, fusicladium és az összes növényi betegségek ellen.

„CUCASA“ jobb, mint a bordeauxi por. Lásd a geisenheimi szőlészeti és gazdasági főiskola 1907. és 1908. évi jelentését.

„CUCASA“ ismertetést, használati utasítást és mintát kívánatra küld a magyarországi vezérképviselő:

Varga, Budapest, V., Ferencz-József-tér 5.

Eladásra kerül nagy mennyiségben sima és gyökeres Riparia Portalis és Rupestris Monticola alanyvessző, ugyancsak ily alanyokon készült

elsőosztályú gyökeres fásoltvány

a legkitünőbb bor- és csemegeszőlőfajokban. Továbbá eladunk többféle fajban egy- és kétéves

gyökeres hazai szőlővesszőt.

Megkeresések közvetlen hozzánk intézendők:

Badacsony-Szentgyörgyhegyi szőlőoltványtelep, Tapolca. (Balaton-vidék.)

3943

A Szegedi Hus- és Vásárpénztár Részvénytársaság

Sürgőnyozim: „HUSPÉNYTÁR“ SZEGED, Közvágóhid Interurban Telefon: 615.

újra direkt a termelőtől származó

nehéz pörkölt szalonnát.

5285

Báró Vécsey csegöldi uradalma, többszörösen kitüntetett, tisztán tenyésztett magyar gulyájából 18 drb kétéves és 4 drb hároméves

tenyészbika eladó.

Az eladás Csegöldön, u. p. Jánk (Szatmár megye) február hó 13-án d. e. 10 órakor kezdődik.

Az árak szabottak.

Bővebb értesítést készségesen nyújt az uradalmi intézőség.

5237

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdák közönség érdekelt s ezért:

Jelzálogkölcsönöket közvetlenül előnyös feltételek mellett, ha a gazdák e célból hozzánk fordulnak.

Felülvizsgálatjuk a be- kúrdított gyógytári vényeket, a megállapítjuk, hogy azok a cselédörvény rendelkezéssel szerint számitattak-e.

Adóügyekben az adó helyes kivézését és tulfizetés esetén annak visszatérítését kieszközöljük.

Tarifális kérdésekben díjtalanul szaksterü felvilágosításokat adunk. Felülvizsgálatjuk a be- kúrdított vasutit és hajófuvarleveteket s kieszközöljük a tulfizetett fuvardíj visszatérítését.

Gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését, számvitelek felülvizsgálását és ellenőrzését elvállaljuk illetve arra szakembereket küldünk ki.

Szaktanácsot adunk számviteli kérdésekben.

Üzemterveket, melyek az oksterü gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.

Szakértői tanácsot adunk és mindennemü mezőgazdasági értékebecsléseket végzetünk.

Biztosítási ügyekben tanácsot adunk és mindennemü biztosítási ügyet lebonyolítását elvállaljuk.

Nyilvántartjuk a bejelentett eladó és bérbeadó birtokokat valamint a birtokot venni és bérelni szándékozókat.

Jogi tanácsot is adunk, ha ily természetü ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekinetelyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

- 197 m. hold, fővárostól 30 km.-re, 8 h. szőlővel, gazdasági épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3
290 m. hold sik fekvésű l. o. szántó, fővonal mentén fekvő város határában, megfelelő gazd. épületekkel. 4
370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, ur lakással és 5 hold díszkerttel, kővetésű mentén. 5
100 kat. hold körülül l. o. bacsikai föld, 15 percznyire a vasútállomástól, a Ferencz-csatornától 8 percznyire, urlak és gyümölcsösökkel. 6
500 m. hold Szatmár megyében, vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7
1016 kat. hold Torontálban a Tisza és vasut mentén, kőves nttal, egészben avagy csakis egy körülbelül 500 holdas része, gazdasági épületekkel. 8
588 hold Nógrád m.-ben. Vasútállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. 14
384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasut közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13
1000 m. hold Hont megyében. A birtok egy darabban, jó és elegendő épületei felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15
2438 hold, 50 hold termégyümölcsösökkel Erdélyben, saját kezelés alatt, megfelelő számú kútnó körüli épít épületekkel, 10 szobás kastélyal, szeszgyár és finomító, jó munkászivonyok. Ára felszerelés nélkül 500,000 K. Amortizációs teher 200,000 K. Esetleg bérbeadó. 16
290 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénreztetere alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17
200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18
Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 1
139 m. hold Pest megyében, vasútállomástól 3/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltörhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért. 20
986 m. hold Abauj megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyal, vasútállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28
2056 m. hold három különálló részben: 155 hold 600,000 K, 300 hold legelő és rét 150,000 K. és 194 hold mezőváros bellerül. tén kastélyal, igen sok gazdasági épülettel. 170,000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30
1260 m. hold, melyből 400 szántó, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasútállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg verbe is kivethető. 31
308 m. hold Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183,600 K. 32
Nógrád megyében 4700 magyar holdas birtok szeszgyárral és gőzmalommal eladó; a szeszgyár és gőzmalom a belcseggel együtt tetszés szerinti 1500-2000 holdnyi területtel is lekapható. Ugyanaz te az egyes 300-500 holdnyi puszták külön-külön is eladnának. Elő. endő buzatermő földet; előnyös árak. 33
624 m. hold Komárom megyében. Egy tagban, 7 szobás urilakkal. Ára 350,000 K. Amortizációs teher 250,000 K megavárvá. 34
4000 kat. hold, melyből 4000 kihasználható erdő, a többi szántó, kaszáló és legelő. Épületek két majerban, mindegyik va-uti állomás, 6 vizimalom, vasolvasztó, mész- és vastányák. Minden irányban jó köves utak. 29
165 hold Nógrád megyében várostól 1/2 órányira fővonal mentén, 4 szobás lakóházzal. 464

Birtokvétele:

- 1000 holdig cserébe fővárosi házért, egy tulajdonban erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567
megvételre kerestetik: 300-1000 holdig jó földdel és épületekkel, instrukcióval. A lakóház falu vagy város közelében legyen. 79
500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasútállomás közelében. 23
2-300 holdig, közeli a fővároshoz, mely teigazdaságra alkalmas. 80
400-600 hold kastélyal, kerítel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 170, 243
50-100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehénreztetere alkalmas. 243
500 holdon felül bármely nagyságig. Bács, Torontál, Temes, esetleg más megyékben jó minőségű talajjal. 380
2-300 h. lakóházzal, gazdasági épületekkel Pest, Pozsony, Győr, Moson megyékben sürgősen, azonnali átvételle. 564
400 hold körül, jó talajjal, lehetőleg helységhez közel fekvő lakóházzal. Szolnok, Heves, Pest, Békés, Bihar vagy Szatmár megyékben. 580

Bérbeadó birtok:

- 1130 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasut mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15
562 m. hold szántóföld, melyből 150 h. még ki nem trított ritka cserjés, vasut állomástól 5 km.-re. 86
2000 m. hold Nógrád megyében, helyben vasuti állomással. 407

Birtokbérllet kerestetik:

- 180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta teigazdaság üzemeltethető. 2-33
1000-1500 m. hold lehetőleg sik fekvésű, előnyben részesül erdőnélküli birtok és sikfekvésű vasútállomás közelében levő. 465
165 m. h. Nógrád megyében, fővonal mentén, városól félórányira, 4 szobás lakóházzal. 465
100-120 hold város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 36
400-500 hold 10-12 évre, szükséges épületekkel, lehetőleg 150-200 hold kaszáló és legelővel. 501

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket az OMGE. üzemosztálya.

Gróf Telek

drassói ura (posta: saját gyártás) Kétsoros 24 ronák, egysoros tárcsás boron képződést elkövető csöves hengerekkel csibek

Magyar magánm

90 kép Összeállt Haraszi Bernolák császári és királyi Ára 4 k Megrendelhető r.-t gazdasági kereskedésében X., Üllői-ut 25

Fajtis HANNA

első és második eladó, amíg a Ára 100 kg.-zárójában, ab más Lovasber

18 kor Pusztá Forna, u Fejér m

Telefon: Budapest Csákvár 4.

Gazdaságomban Hanna

18 korona, Abundancia

19 korona, eladó tart. vevő zárlatú szállítva. Ugyan díjaz eladók elkönyvezett

Yorkshir tenyés és e

különdíje korban.

Mesterhá Nagygye

Sar oberndorfi

jótállással a fajititűnő csirkepe ab vasútállomás Székesszevárv, 180 K.-ért szákos GR. ESTERHA SÁGÁBAN, 50

Phospho PATKA

teljes kipusztítás mellett üvegek 80 fillér és 1 k DETSINYI Budapest, V.,

Gróf Teleki Arvéd

drassói uradalmának

(posta: Koncza) saját gyártású gépei: Kétsoros 24 tárcsás boronák, egysoros 8, 10, 14 tárcsás boronák, kéregképződést elkerülő vetési csöves hengerek, lámpa nélküli csibekeltetőgépek.

Magyarország magánménései.

90 képpel.

Összeállította: Haraszti Berwólk Károly dr. császári és királyi asztalnok.

Ára 4 korona.

Megrendelhető a "PÁTRIA" r.-t. gazdasági szakkirovkereskedésében, Budapest, X., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Fajtiszta HANNAÁRPA,

első és második utánvetés eladó, amíg a készlet tart. Ára 100 kg.-ként, vevő zsákjában, ab vasutálló-más Lovasberény,

18 korona.

Az intéző.

Pusztai Forna, u. p. Csákvár, Fejér megye.

Telefon: Budapest környék Csákvár 4. 5011

Gazdaságomban első után-termésű

Hanna árpa

18 korona,

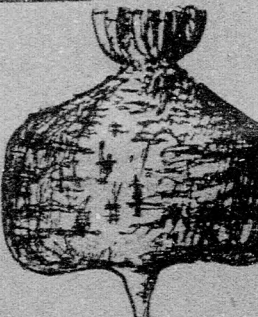
Abundanz zab

19 korona, eladó míg a készlet tart, vevő zsákjában állomásra szállítva. Ugyancsak állomáson eladó elsőrendű törzskönyvezett

Yorkshirei tenyészkánok és emsék

különböző korban. 4064

Mesterházy Ernő Nagygyerecs.

Sarga oberndorfi répamag

jótállással a fajtisztaságra és kitűnő csíráképességre, eladó ab vasutállomás Bicske vagy Székesfehérvár, 100 kilónként 180 K.-ért zsákosítól, utánvétellel GR. ESTERHÁZY GAZDASÁGABAN, Csákvár. 5210

Phosphor-pasta PATKÁNYOK

teljes kipisztítására szavatosság mellett árcégekben 50 fillér, 80 fillér és 1 korona 50 fillér.

DETSINYI FRIGYES

Budapest, V., Marókkói-u. 2.

Szövetkezeti

4 szobás házrész,

teljesen modern lakás, a főváros budai részén eladó.

Célm a kiadóhivatalban „Szövetkezeti ház” jel alatt.

Tűzbiztosítás. A gyakorlati könyve gazdák biztosítás kézikönyve. Szerkesztette: Földm. Lajos. Ára 10 kor. Megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedésében. Budapest, IX. Üllői-ut 25.

Préselt buzaszalmát és zabszalmát

szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban

Ehrenreich Béla Bajmok

(Bácska) 6880

Vétel

Tavaszi rozs, vetőmagnak, de csakis termelői, megvételre keresetlik. Ajánlatok a mennyiség és ár kiállításával és mintákkal felszerelve. Vevőrozs 3272* alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 3272

Fehér csillagfűrtmag 30-35 q keresetlik vételre. Viszonylag eladó prima fehér heremag. Mintázott ajánlatok és keresések Justus Izidor gazdaságához, Zalalövő intézendők. 3295

Megvételre keresetlik 2-3000 körös süháng, 4-5000 fűrtos juhar, süháng 3 1/2 méter magasságban, korona nélkül. Készpénzért 12* jelleg alatt a kiadóhivatalban. 3298

Szalmaprés keresek 8 vagy 10 lovas cséplőgéphez való, lehelőleg Hoffner, Schrantz-féle, 150 cm. széles. Hetely Gazdaság, Boba, Vas megye. 3297

Bérlet

Bérletet keresek 2-3000 holdas, lehelőleg szőlővel. Célmán: Erőst Gyula, Eszterád, postafiók 18. 3278

Ezer kat. holdas bérletet keresek rögtön vagy őszi átvételre. Tulajdonosok szívesen. Kimerítő ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. Bérzsgazdaság 910* alatt. 3296

Keresek 400-500 holdas földbérletet,

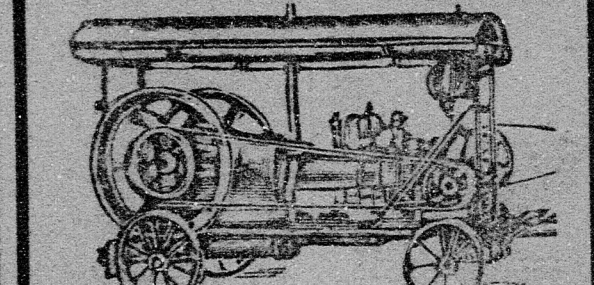
melyen gazdasági épületek is vannak. Ajánlatokat kérem

Werner Imre Arad,

Poltura, Pécskai-ut 21. sz. alá küldeni. 3301

Motorok! GAZDÁK! Gőzgépek!

Ha elsőrendű gépet akarnak venni, körjenek árjegyzéket európaszerte hírneves magánjáró és vontatható benzinkomobílok, magánjáró és vontatható gőzlokomobílokról. Teljes cséplőkészletek!

Benzinmotoros kötő, faaprítógépek vontatásra és magánjáró szerkezettel.

Stabil benzinmotorok. Szívógáztelepek

KELLNER és SCHANZER

Budapest, V., Aulich-utca 2. szám.

Sürgőnyezim: „VILÁGOSSÁG” Budapest. 509

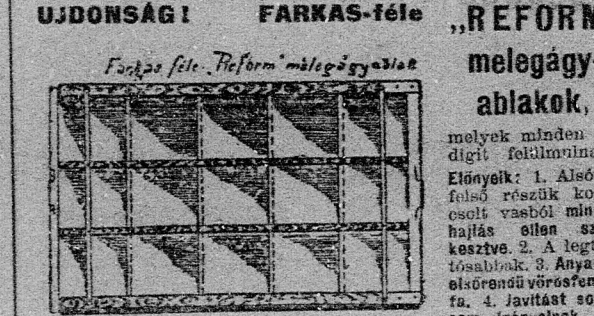
A Magyar Magtenyésztési Részvény-Társaság

Budapest, VI., Városház-utca 3. szám,

keres megbízható termelőket mindennemű mezőgazdasági, kultur-, főzelék- vagy kereskedelmi magvak előállításához. A szükséges anyagmagvakat szállítja és az átvételi árat előre meghatározza.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgató-ság. Irványságra szakemberet kiküldi külön felszámítás nélkül. 5186

UJDONSÁG! FARKAS-féle „REFORM”

melegágyablakok, melyek minden eddig felismertek: Előnyök: 1. Alsó és felső részük korábban vasból minden hajlás ellen szarokszívó. 2. A legtar-tósablak. 3. Anyaguk elsőrendű vörösfenyő-fa. 4. Javítást soha sem igényelnek. Megrendelések: Farkas és Társa vasszerkezeti gyárban Budapest, VI., Lehel-u. 8. Mindenemmel kerékeseti és gazdasági építkezésekről szakembert költségvetéssel és eredeti terveikkel díjtalanul szolgálunk. Elismert leveleink közül: Tek. Farkas és Társa uraknak, Budapest. - A 4 darab minta ablakomat „REFORM” melegágyablakot megkaptam. Igen el-szo-nék és várakozásomat felülmúlják. Kár nek ismét 20 darabot elkészíteni és ezimetre Bodajk állomásra mint teherautó feladni. Fejérvár-Csurgó, 1907. VI/25. Kiváló tisztelettel Weigl Ferenc, főkertész. 5162

Eladó vöröshagymamag!

Zittai barnasága 600-700 kiló szép mag, kilónként 5 koronájával eladó. Posta: TOLNA-OZORA, vasutállomás: PINCZEHÉLY. 5175

Gyérei Richárd

kereszténye. 5175

TELEFON 97-05
SERTÉSELADÁS és VÉTEL
MINT HIZOTT ÁLLAPOTBAN
A LEGJÓBBAN ÉS LEGFONTOSABBAN ESZKÖZLETNEK
URLREZSO
SERTÉSBIZOMANYOSNÁL
BUDAPEST, VIII.
NÉPSZINHÁZ-UTCA 22.
POLGÁRI SERFŐZDE
- BÉRPALOTA -

Eladó magburgonya.

A mikosdi uradalomban nagyobb mennyiségű Wohltmann, Magyar Kincs és Imperator magburgonya kerül fajtiszta és kézzel válogatott állapotban eladásra. Bővebbet uradalmi intézőség, Mikosd. Posta: Mikosdpuszta per Zalabér. 5236

Gazdaságomban eredeti Proskowetz-, Hanna-, Pedigree-árpa

utótermés - mely legutóbbi berlini kiállításán első díjat nyert - január-február hónapokban való szállítás mellett, franko állomás Galgóc, 19.- korona métermázsánkénti árban kerül eladásra. - Érdeklődőknek kívánatra bérmentes mintát küld: Schwitzer Simon Galgóc 5182

Schwitzer Simon Galgóc

Tökés és szakember keres egy czukorgyár

létesítéséhez Magyarországon

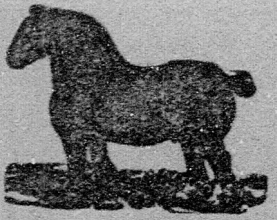
répaterületet,

legalább is 700,000 mm. évi termeléssel. Megkeresések „W. L. 5009” jel alatt Messe Rudolf-hoz, Wien, I. kéretnék. 5211

Birtokom eladása miatt intéző tisztemnek

intézői állást keresek.

Tisztem 35 éves, középiskolát végzett, három nyelvben jártas (német, cseh és horvát), általában mint Csehország egyik jónévi uraságától legmelegebben ajánlva, 5 éven át 1820 holdas birtokomat a legteljesebb megelégedésemre vezette. Kézelebbi levélleg. Szíves megkeresést kér „Tüchtige Kraft J. 1210” jel alatt Haasenstein & Vogler A.-G.-hez, Wien I. 5227

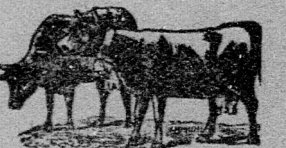

Muraközi hidegvérű (nori) Igás tenyészllovak

vásárlásánál közvetlen a tenyésztől, segédkezésemet felajánlom s a folyó évben Muraköz és vidékén tartandó lóvásárok jegyzékét kívánatra szívesen küldöm. Elsőrendű referenciák rendelkezésre állnak

Czinem: IDŐS HEINRICH MÓR lóvásárló ügynöksége Csáktornya (Muraköz), Törv. bej. czég. Sürgönyezim: **Heinrich Senior, Csáktornya.** 572 Interurban - Telefon 33. szám.

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában, posta Koncza, kaphatók: **Magyar igásökrök Bikák** **Tehenek, üszök.** 5021/6

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállít: 3145

KLINGER MÓR tenyész és hasasokat-kereskedő Képesi. Lakás és istállók: Képesi Károly-utca 5. sz. Levél- és sürgönyezim egyenesen Telefon: Képesi 29. Székelyváros

Kiválóan csontos nemes és jófejű Bonyhád-simmenthali kereszttejszű eredő 1½-2 éves

tenyészvikák eladók. Fedzetestés kipróbálva. Yorkshire tenyészt. Puezta-Forna, posta Csákvár. **Az intéző.** Telefon: Budapest környék Csákvár 4. 5012

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak **jármos ökrök, tinók** sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetítik **Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szent-egyház-utca 2-ik szám.** Telefon 311. 412

Igen szép, válogatott vöröstarka szimmenthali jellegű 1-2-3 éves

novendek - ökor és üszöborjakat ugyszintén legprimább lekötni való és

jármosökreit legjutányosabb áron ajánlanak: **Klein Testvérek kereskedők Czellődmölk.** Megrendelések egyezség szerint bármikor is elfogadtnak. 88

Elsőrendű Bonyhádi faj vöröstarka

ökor- és üszöborjakat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fejős teheneket a legjutim, osabb árban egyezség szerint bármely mennyiségben szállítok és istállómiban állatok állandóan kaphatók.

Nelzer Antal, Dombóvár Tolna megye. 3772

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket, friss borjasokat, hasasokat s tenyészvikákat bármely időben, bármely mennyiségben kulánsul és legolcsóbb áron szállít: **Fenyvas Flaschner Sándor tehénkereskedő.** Levél- és sürgönyezim: **Sodanast, VII., Eiemér-u. 17** Telefon: 170-18. **Istállók: Kispeszt, Üllő-u. 4.** Telefon „Kispeszt 38.”

Eladó dr. gróf Teleki Domokos ur ömeltósága gornyeszegi uradalmában **9 darab** elsőrendű, erős csontozatu és kiváló jó fejlődésű, 2 évet töltött, magyar erdélyifajta **tenyészvikák.** Érdeklődőknek felvilágosítást nyújt Páffy Dezső intéző, Gornyeszeg (posta és vasut). 5221

Elsőrendű fajjellegű vöröstarka ökor és üszöborjakat 1-2-3 éves korban, továbbá hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket, ugyszintén hasas vagy friss fajta **teheneket** a legjutányosabb árban egyezség szerint bármely mennyiség szállítására vállalkozunk. 289

SPITZER és WEILER Czellődmölk.

Eladó 80 darab 4-5 év közötti tisztia, vöröstarka, lekötni való **tinó** és több vagon enni és vetni való **rózsaburgonya** **SZILI HORVATH PÁLNAI, Rácalmáson, Fejér m. 3316**

Vegyesek **Gyógyszerszámláit** minden gazda felülvizsgálására a „Gyógyszerszámlák felülvizsgáló irodába” (Budapest, I. Panier-utca 22) küldi. 3105

Eladás **Alkalmi zongoravétel.** Bösendorfer, Schweighofer, Kern-Wirdl kiváló mesterek gyártmányú 290 forinttól feljebb. Pianók 160 forint, új zongora vagy pianó 250 forinttól feljebb, minden árban. Zongora, cimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek **REMYNYI MIHÁLY a Magyar Kir. Zenekadémia szállítója, BUDAPEST, VI., Király-utca 53. sz. 1139**

20-as gözeke készlet, elsőrendű gyártmány, alig volt 6 hónapig használatban, 40% engedélynyel, teljes szavatosság mellett ajánlom Timár Ede, Budapest, Lipót-kert 28. Telefon 46-71. Dehne gözekegyár vezetőkegyviselője. 2523

Eladó a Mikósi Uradalomban Wolthmann, Imperator, Magyarokines vetőmagburgonya nagyban. Ugyanitt **véteire** keresztes fehér lapomajori csallagfűt. Szives miniszteri ajánlatokat kér a Mikósi Uradalom Intézője, Mikóspuszta, állomás Zelabér. 3165

6 drb vastabás magtárlak, 64/94 cm rostlyával, teljes felszereléssel, továbbá 1 pár kocsi, való oldal-egytelensámpa, 100 lépésre kiható fénynyel és egy öntött aranytoll, mint fölösleg igen jutányosan eladók. Mindezek teljesen használható állapotban vannak. Czím a kiadóhivatalban. 2707

Munkáskereslet, megvesztés, kivándorlás. Tanulmány. Irta: Buday Barna. Ára 1 korona, mely összegnek előzetes beklidése mellett, bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllő-ut 25. (Köztelek.)

Eladó keveset használt nagy vasa **traktor.** Kétszemes, rostos, új szeker-részekkel, továbbá használt szeker, gépész és molnár szerszámok. Czím: „Villa” Keszthely, Vörösmarty-utca 7. 3207

Eladó egy alig használt eredeti Weiger-féle szalmaprés, mely direkt a cséplőgépbe kikerülő szalmát kőzati bálókba. Czím meg tudható a kiadóhivatalban. 3182

Malomipar műszaki kézikönyve. Irta Ifj. Schmidt József malommérnök. Ára bérmentve küldéssel 4 K 30 fillér, mely összegnek előzetes beklidése esetén bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllő-ut 25.

Eladó vetőmag. Kifinnó duppani zab 54 kg, minőség méterezésünkint 17 kor., jó Hauna-árpa 17 kor., nagyszemű leucse 25 korona, óriás szemű leucse 30 korona. Réty-Eresztvényi állomásra szállítva a vevő szákjában Hadnagy Gyula földirtokosnál Dálnok, Háromszék megye. 3041

Nyulszapuka-magot kiváló minőségben, továbbá kivilánsra szívesen küld mintát Berzeller Márton, Ipolyság. 3244

Sórárpaeladás. Böven termő utáztiermest **Hanna-árpa** q-ként 18 koronáért kapható vevő szákjában, tisztított állomáson feladva, Simal herudnemeti gazdaságában. 3243

Az élelmiszerértékesítés **Új bővített kiadás.** 3 korona 80 fillér előleges beklidése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazd. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllő-ut 25.

Széna eladás! 1000 q kifinnó réti széna eladó Panéh Hermannál, Kőtelek, u. p. Alsószuk. Vasuti állomás Apahida. 3250

Gözkukoriczamorzosló Kihne-féle gyártmány, teljesen jó karban, júniusig áron eladó Naponta 4-5 vagont morzosló. Czím: Wagner testvérek gazdasága, Torontálizchlyalva. 3277

Vetőmagot jó minőségben, vevő szákjában házhoz szállít bidás-nemethi állomásra a felsőházi gazdaság. Golden Melon árpa 18 korona, ligódi óriászab 18 kor. Megrendelések gazdasági intézőjéhez. Felső-Lánca, u. p. Perény (Abauj megye) küldendők. 3265

Nyultenyésztőknek! **Andrássovich Géza:** Házi-nyultenyésztés és értékesítés. 9-ik bővített kiadás. Számos művészi ábrával és egy színes táblaképpel 2 K. — **Dancs Gyula ifj.:** Népszerű nyultenyésztés. 1909. 30 fill. — **Ma-hacsek Ferenc:** A belga óriási nyul tenyészése és állomása. 1905. 1 K 20 fillér. — **Mikusa Félix:** A házi-nyultenyésztés jövője hazánkban. Saját tenyészésében szerzett tapasztalatok alapján. 1908. 1 K. Megrendelések a „Patria” r.-t. könyvkereskedéséből, Budapest, IX., Üllő-ut 25.

Eladó öv. Majthényi Ádámnéval Mezőgyárban (Borsod megye) ó-széna 300-400 q lucerna 100 q 1 q 7 koronáért. Vevő saját presét tartozik időszállítással és költségen az összes takarmányt lepréseltetni, valamint a vasuti állomásra is saját költségén tartozik a megveti takarmányt elszállítani. 3268

Városi birtok. 14 hold szőlő, 16 hold szántó, kedvező fizetési feltételekkel eladó, exakt földmész objektumra olcsóreltelik Susitzky Muki, Balassagyarmat. 3270

Gyümölcsfák ellenséget és védekezését az ellenük való védekezés. Irta: Wonniger Mátyás. 1 korona előzetes beklidése ellenében bérmentve küldi a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllő-ut 25.

Egy halos cséplőgép eladó. Lendvay Rudolf, Heves megye, Tisza-Óra. 3292

Hanna-árpa prima, fajtiszta vetőmag mászatúként 17 kor-ért. prima taraxai búkkönyvmag mászatúként 20 koronáért a papkai gazdaságban kapható. Posta Győr-Kajár, vasutállomás Győr-Szemere. 3290

Takarmányozás alapvető ismertetése. Irta: Cselkó István. Ára 1 korona. Megrendelése alkalmával kérjük a mű árat előre beklidíteni, mert utánvételt 55 fillérrel többbe kerül. Megrendelhető a „Patria” részvényársulat könyvkereskedéséből, Budapest, IX. kerület, Üllő-ut 25. szám.

Goldmelon és ihneli árpa kapható gróf Hunyady Károly kápolnásnyéki uradalmában, Fejér megye, déli vasut, vevő szákjában, vasutra szállítva, 100 mászatúként 15 koronás árban. 3291

Ákáczacsemete 5 éves magtevés, kiváló minőségű, 100 mter magas, 3-4 cm. erős, ezekenként 200 korona árban kapható tavaszi szállításra. Csomagolás s vasúthoz szállítás díjmentes ab Nagymánya vasutállomás. Megrendelés esetén az összegnek tele előre beklidendő. Rudnyánszky János barsfűsi földirtokos, Bars megye. 3293

A kanári madár Apollás, kezelése és tenyészése czím alatt most jelent meg egy ügyesen szerkesztett és jól megírt kis kézikönyv, amely magában foglal mindent, amit erről a kis ázi kedvencről tudnunk kell. Ára művecskének 1 korona. Kapható a „Patria” r.-t. könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllő-ut 25. Az összeg előzetes beklidése esetén bérmentve, utánvételt 45 fillérrel drágább.

Eladó egy **Fowler-féle 20-as compound** gözeke garnitúra, teljes felszereléssel, 11 éves, egy 4-es és 5-ös ekével, altalajturóval, **jutányos árban, kedvező fizetési feltételekkel.** Érdeklődésért, Karvazag Henrik, Temesvár, Józsefváros, Uri-utca 4. sz. alá intézendők. 3294

Szalma, Széna, Nád. 8000 q buza- és rozsaszalma, 1000 q zabszalma, 500 q réti széna, egy nagyobb tételben mint vagononként, továbbá kb. 50,000 kéva nád, 1000 kévánként 220 koronáért eladó. Bővebbet: **Szekelyhíd uradalom számtartól hivatala, Szekelyhíd, Bihar m.** 3246

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmában, posta Koncza, kapható: **Allamilag ölmzárólt aranka-luczernamag, Duppai és abundans zab, Silver mine fehér és prairie királyné, amerikai lófogó, Sági, putyi, székely tengeri-vetőmag.** 5201/a

Akar Ön a gazdasági termények és termékek beszerzését és értékesítést módjával megismerkedni? Ha igen, úgy ajánljuk **Károlyp Hugó MEZŐGAZDASÁGI KERESKEDELEMTAN** című kézikönyvének beszerzését. E szakmunka új olcsó kiadása a legjuttatásosabban tárgyalja az összes erre vonatkozó kérdéseket. **Ára az 524 oldalra terjedő vaskos kötetnek 6 korona.** Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllő-ut 25. szám.

Haldek Ignác utóda

magnagykereskedése **Budapest, V., Bálvány-u. 6.**

ajánl **rendkívül jutányosan** arankamenteségre áll. ölmzárólt

lóherét, luczernát, nyulszapukát, eredeti északnémet, magas csiraképességű, szavatolt fajazonos és utolsó ávi termései

takarmányrépa-magvakat, ugyszinté fűmagvakat, tavaszi búkkönyvt zabmentesen, tavaszbuzáat, különféle tengeri-, zab- és árpafajokat, csillagfürtöt, esibeurt és egyéb tavaszi vetésre szolgáló magvakat.

Az állatok adásvételével foglalkozó gazdáknak nélkülözhetetlen

Dr. Hutya Ferenc: **Törvényeszkri állatorvostan** című szakkönyve, mely részletesen ismereti a különböző ügyleteknél köveendő eljárásokat és főleg tájékoztatja a gazdalközönséget a szavatosságból folyólag őket terhelő kötelezettségek, illetve az őket megillető jogok terjedelme és utóbbiak érvényesítésének módozatai felől.

A könyv ára vászonba kötve **10 korona.** Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllő-ut 25. (Köztelek.)

Eladó saját terméskülből első osztályú nagyökéretű, bor- és csemegéjafu **szőlőoltvány,** továbbá a kifinnóban bevált magán-törmő fehér bort adó **piros Delaware-ből** sáma és gyökere vesző, fajtisztaágért való szavatolással. Árak mérsékelték. Kívánatra árjegyzékkel szolgálunk.

Rendes és Komlós Székelyhíd, Biharmegye. 3893

KUBICEK FERENCZ földirtokos, Cellochovitz, bei Prossnitz, an der Hanna, ajánl tavaszi vetésre **eredeti Hanna vetőárpat,** Minta ingyen és bérmentve

Hirdetési ár 25 minden szö 4 fillér... .. a legkisebb

Estőlte birtokosok KIS

Földirtokosok Díjmentes állás **A Magyar Gazdatisztok Egyesülete** (Üllő-ut 25. sz.) főtökös és bérlő állást közvetít hol gazdatisztok zobb állásokra egyezve. Az állásokvető díjmentes. — esetén az egy gátósága a belhátra megfektetését ajánljak dononak az nyitványának eddigi működésnek adat káldi. Tisztelettel felbirtokos és béhog gazdatisztok betöltése esetén egyeztet állomástól igen szíveskedjenek A H. Gazdatisztok Országos Egyesülete

Kérelm. Hossz teljeseen keres családos ember daktart, ki ebbe a „Köztelek” sége előtt iganz kérelemmel olvasóhoz, h jellel elnyitján kívül szemorát. Barméséget a „Kötele hivatalkozó h gazdatiszt” je

Betöltendő Ispáni Alia betöltetik oly bízható nőtlen gazdasági teendőket gyakorlati bír. P rell pályázatnak nem küldenek — jellelével küldjé gazdasági jószágneket, u. p. Ugra. B hó folyamán.

Nőtlen ellenőrtiszt Alléprilis hó 1-ig, B Bertalan ur 6 mőségedi uradalmásvi javadalmazás segédtiszt 1200 hftűtés és világiatás lásra pályázhatnak gazdasági tanint akadémiaát régezt küldetésjegyzékben Ellenőri állásra j alább 5 évi gyakó kik a gazdasági mellő jártassággal ben részestülnek, tapaszlatukat emelő gazdasághoz Segédtiszt állásra alább 2 évi gyab egyének, kik a számadás vezetésé és magtárkezelésb tássággal bírnak. 2 másolatokkal felmódványokat, m nem küldetnek. Jóságfeltétlenség Felsőséged (Som küldendők.

A kishörccsöki egy kiscsaládu, n keresek. Ajánlatu ványmásolatok küldöz. Emil, Buda kőrt 24a címre

Nőtlen irr. fiatal nall beléttik irnoknak, k dásághoz is jart Földmivesikoliat pár évi gyakorlat m Kezdtézetés 40 ée teljes ellátás. másolatok Halapi O vár címre külden

Földmivesiskol gyakorlati bír. tny ispdn, ki it tokot esetleg öná vezeti, azonnal fevenzölés javadá beltli 1600 koron Oltay Szentgyöbr Alsó-Páhok küldde

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**, épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez elvállal

WOLFF ERNŐ gőzszántást vállalkozó
Budapest-Kelenföld.

Intézőt keresek

2000 holdas kunagotai (Csanád vármegye) birtokomra folyó évi július 1-én való belépésre, ki gazdasági oklevéllel és legkevesebb 10 évi gyakorlattal rendelkezik amely időt dohány- és cukorrépa-termelő belterjes gazdaságokban töltött el; oly egyének, kik gyakorlatukat alföldi gazdaságokban szerezték, előnyben részesülnek. Ajánlatok az eddigi fizetés és életkor megjelölésével és bizonyítványmásolatok kíséretében (amelyeket nem küldök vissza) **Vajda Zsigmond földbirtokos Arad, Erzsébet-körut 22.** címre küldendők. 5226

Különböző nagyságu birtokok kerestelnek vételre és bérbe.

RÓJTÖKI BAUER ANTAL

BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCZA 4. SZ.

Telefon 166-66.

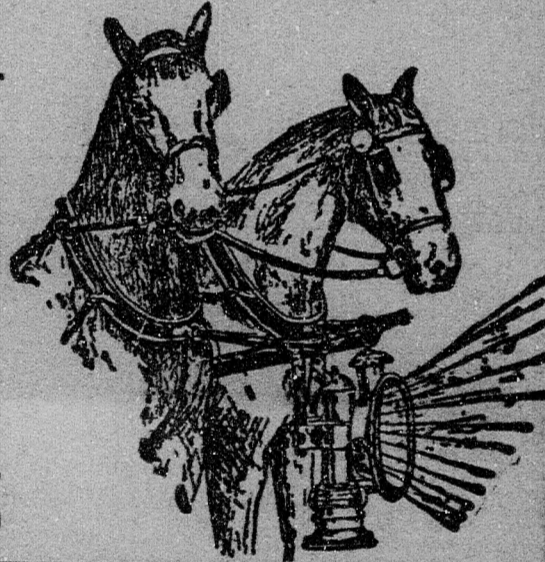

ACETYLEN-LÁMPÁK.

Gőzeke-, Spritzbogen-, kocsirúd-, kézi-, asztali-, fal-, függő-, istálló- és udvari-lámpák, nagyon praktikus függő ivlámpák gazdaságok és gyárak részére.

VAS GÉZA és FIA, Budapest, VI., Liszt-Ferenéz-tér 6.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Telefon 65-43.

VAS - LÁMPÁK

Sürgőnyozim: Dunlop.

1910 február 10-én birtokárverés

közösség megszüntetése miatt.

Bihar vármegyében, Csanalos községben, Székelybidi járás **Debreczen és Nagyvárád** között, vasúthoz közel, kb. 500 holdas Berettyó folyó mellett, Bihar megyében, legjobb talaju szántó és kaszálóból álló birtok, mely parcellázásra kiválóan alkalmas és magas árak mellett értékesíthető legjobb talaja miatt és hogy a község közvetlen közelében terül el és ezenkívül **Szent Jobb** és más három község által körülveve.

Nagyuri kényelmes kastélyszerű 8 szobás lakkkal, cseléd-házakkal, istállók és egyéb gazdasági épületekkel jól felszerelve, kiváló forrasu kutakkal, bíróság közbejöttével **ez év február 10-én**

önkéntes árverés útján

a székelybidi járásbíróság épületében el fog adni. Az erről szóló hivatalos hirdetés vonatkozó része a következő:

A Vikol Simon örökösök-féle Csanalos község határában fekvő és a csanalosi 99. sz. betétben A. I. 1-11. sorsz. 40-43., 543., 544., 560., 561/1., 561/2., 561/3., 562. hrszám alatt felvett ingatlanokra a végrehajtási árverést a székelybidi kir. járásbíróság elrendelte s annak fogantatására határidőül 1910. évi február hó 10. napjának d. e. 10 óráját a járásbíróság tkvi irodájába kitűzte.

Kikiáltási ár 55,205 korona s az árverésre kített ingatlanok ezen ár kétharmad részén el nem fognak adni.

Az árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10% át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírosokban letenni, ha a kikiáltási ár a megígért vételár meghaladná, a letett bánatpénz az utóbbinak 10% kiegészítendő.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a székelybidi kir. járásbírósnál mint tkvi hatóságnál és Csanalos község elöljáróságánál tekinthetők meg. 5228

Kenese Ferencz főtiszt-tisztartó által készített

KENESE-féle EGYSZERŰ GAZDASÁGI SZÁMVITELI NYOMTATVÁNYOKBÓL

nagy raktárt tartunk.

A lehető legegyszerűbb kezelés s egyben a legtökéletesebb nyomtatványrendszer. A legtöbb gazdaságban bevezetve. — Mintaiveket valamint árjegyzéket is készséggel bocsátunk az érdeklődők rendelkezésére.

Megkeresések a "PATRIA" irod. váll. és nyomdai r.-t. nyomtatvány-kezelői osztályához intézendők, Budapest, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek)

"PATRIA" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).